

મોસ્કુલ

આસ્થા, એકતા અને શક્તિનું ધામ | ૦૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૩

₹ ૫૦-૦૦

એક વૈશ્વિક વિચારધારા

તંત્રી-ડૉ. પ્રભુદાસ પટેલ

|| પૂર્વસંવત્તસરસ્યૈવં વિયોળં વીક્ષ્ય પાઠકા: ||
|| નવસંવત્તસરસ્યારથ સર્વેભ્રય: શુભકામના: ||

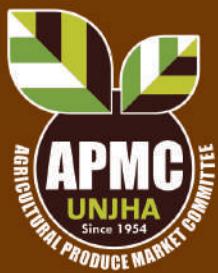
૨૦૨૨ને વિદાચ આપી, ૨૦૨૩ને આવકારી (વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન) બધા જ
વાયકોને શુભકામના પાઠવે છે.

નવી દિશા... નવા વિચાર...

સહકારથી સમગ્ર સમાજની સેવા

- નાગરીકો માટે જૂથ અકસ્માત વિમા યોજનાનો પુનઃ પ્રારંભ...
- પાક સહાય યોજનાનો અમલ...
- ટપક કિંચાઈ યોજનામાં આર્થિક યોગદાન...
- વાયર ફેન્સીંગ યોજનામાં ૪૦% સુધીની આર્થિક સહાય...
- ખેતીકામમાં ઉપયોગી તાત્પરીઓનું રાહત દરે વિતરણ...
- જમીન ચકાસણી લેલ તથા સ્પાઈસીસ લેબની નજીવા દરે ટેસ્ટીંગની સુવિધા...
- એ.સી. ભોજનાલયમાં શુદ્ધ અને સાત્વિક ભોજનની ઉત્તમ વ્યવસ્થા...
- માગ રૂ. ૧૦/- માં સારી કવોલીટીના ચા-નાસ્તાની સુવિધા...
- માર્કેટચાર્ડમાં ગરમીની સિઝનમાં ફી છાસનું વિતરણ...
- જાહેર સ્થળોએ ઢંડા મીનરલ પાણીની સુવિધા...
- એમ્બ્રયુલન્સ તથા ફાયરફાઈટરની ૨૪ કલાક સુવિધા...
- ઘાણણવાડા મુકામે ૩૦ એકર જમીનમાં અધિતન સુવિધાઓવાળા માર્કેટચાર્ડનો શુભારંભ...
- ઊંઝા તાલુકા તથા બજાર વિસ્તારના કુપોષિત બાળકોને દરાક લઈ માનવતાનું કાર્ય

જ્ય સહકાર... જ્ય કિસાન...

વિષ્ણુભાઈ પટેલ
સેકેટરી

અરવિંદભાઈ પટેલ
વા. ચેરમેન
તથા ડીરેક્ટર ગાણ
ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ ઊંઝા

દિલેશભાઈ પટેલ
ચેરમેન

The Cradle of Care

ENDOMETRIOSIS
CLINIC

INFERTILITY AND ART
CLINIC

OBSTETRICS/GYNECOLOGY

FETAL
MEDICINE

GI SURGERY

COSMETOLOGY AND
GYNEC-COSMETOLOGY

ANESTHESIA

RADIOLOGY

PEDIATRICS &
NEONATAL CARE

DR. SANJAY PATEL

M.D. Diploma Endoscopy (Germany)
Endometriosis &
Gynaec Onco surgeon
Director

DR. SMEET PATEL

MBBS, MS, OBCVN
Endometriosis &
Gynaec Onco surgeon
Director

DR. JAYA PATEL

MBBS, DGO
Consultant Obstetrician
& Gynaecologist

DR. RAVINA PATEL

MBBS, DGO
Consultant Obstetrician
& Gynaecologist

+91-9898036701

hello@mayflowerhospital.com

+91-79-27495001/02/03

"Mayflower House", Opp. - Police Helmet, Near Manav Mandir Temple, Drive-In Road, Ring Road Junction,
Memnagar, Ahmedabad - 380052, Gujarat, India

Special
NRI Season Offer
1st Dec. 2022 to 15th Jan. 2023

દેશાની યાદગીરી, ગજાનંદ મસાલા વગર અધ્યરી

₹2501/- ની ખરીદી ઉપર
10 ગ્રામ ચાંદીનો સિક્કો

₹4501/- ની ખરીદી ઉપર
20 ગ્રામ ચાંદીનો સિક્કો

100+ પ્રોડક્ટ રેણ્ઝ

- કુમઠીલાલ કાશ્મીરી મરચું
- રેશમલાલ મરચું (રેશમપણી + કાશ્મીરી)
- પ્રીમિયમ મરચું
- તેજાલાલ મરચું (એકસ્ટ્રા હોટ)
- કક્ષ્યૂવેદા વળદર (સેલમ + વાથગોવ)
- પ્રીમિયમ વળદર પાવડર
- પ્રીમિયમ ધાણાજુરં પાવડર
- પ્રીમિયમ ધાણા પાવડર

- સોટેક્સ કલીન આખા મસાલા
- તેજાના
- આચાર મસાલા
- કાબુલી રટ્ટોગ હીંગ
- ગાપાટા સપાટા (રેડી ટુ ફાય રેણ્ઝ)
- ઇન્સ્ટન્ટ મિક્સ
- આસામની પ્રીમિયમ ચા
- ફરાળી પ્રોડક્ટ્સ
- મુખવાસ
- નેચરલ સીફ્ડ્સ
- પ્રીમિયમ જ્લેન્ડેડ મસાલા
- ક્રીમિયમ ફ્રાથ કુટ્ટસ
- કેમિકલ વગરનો નેચરલ
- દેશી ગોળ અને બીજુ ઘણું...

એકસાલુંજિવ બ્રાન્ડ સ્ટોર્સ

- શ્રદ્ધાપર્ક, ઘાટલોડીયા : ૯૮૬૩૫૨૫ ૪૮૫૦૪
માણિનગર : ૯૯૭૮૦ ૦૧૦૨૫
ભોદ્ધપુર-સેટેલાઈટ : ૯૩૧૩૬ ૬૮૨૩૦
ન્યુ રાણીપ : ૯૯૯૮૯ ૬૩૬૫૭
ગોતા : ૮૮૪૯૩ ૫૯૩૯૭
સાંતેજ : ૯૯૨૫૫ ૯૧૧૧૧

આ ઓફર ગજાનંદ "મસાલા એન્ડ મોર" બ્રાન્ડ સ્ટોર પર જ ઉપલબ્ધ

જાન્યુઆરી ૧, ૨૦૨૩
વર્ષ: ૦૧ અંક: ૦૧ સંપંદ્ગ અંક: ૦૧
માલિક: બિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન

પ્રધાન : આર. પી. પટેલ

મેનેજિંગ ઓફિસર: ડૉ. બલકર દાસ પટેલ

પરામર્શકશ્રી

પદ્મશ્રી
ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈ

પદ્મશ્રી
દેવેન્દ્ર પટેલ

સંપાદક મંડળ:

ડૉ. હર્પદ પટેલ   ડૉ. અશોક પટેલ
ડૉ. ઉત્પલ પટેલ   ડૉ. રૂપલ પટેલ

સહસંપાદક: ધ્વલ માંકડિયા

કલાનિર્દેશક: રેખા ચાવડા

ફોટોગ્રાફી: હાર્દિક પંચોલી

વાયક દાતા-સહયોગ

દેશમાં : આજુવન (૧૦ વર્ષ) રૂ. ૩૫૦૦
પાંચ વર્ષ : રૂ. ૨૦૦૦
વિદેશમાં : આજુવન (૧૦ વર્ષ) ૫૦૦ ડોલર
પાંચ વર્ષ : ૩૦૦ ડોલર

E-mail: editorumarsrushti@gmail.com

રજિ. ઓક્સિસ:

'બિશ્વ ઉમિયાધામ', પૈથોટેવી મંદિર સામે, એસજી હાઇવે, જાસુર રોડ, અમદાવાદ-૩૮૨૭૨૧.
www.vishvumiyafoundation.org
E-mail: info@vishvumiyafoundation.org
www.facebook.com/VishvUmiyaFoundation
Phone: +91 72020 80333 / 222

મુદ્રક અને પ્રકાશક :

ડૉ. બલકર દાસ પટેલ કેવલ ઓફિસેટ, ૧૧ રવિ એસ્ટેટ, દૂર્ઘેશ્વર પાણીની ટાંકી પાસે, શાહીબાગ, અમદાવાદ ખાતે છ્યાચી અને બિશ્વ ઉમિયાધામ - અમદાવાદ ખાતેથી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

નોંધ : સામયિકમાં સમાવિષ્ટ લેખો જે તે લેખકના પોતાના વિચારો છે. તેમાં તંત્રી સહમત છે એમ માનનું નહીં.

અનુક્રમ

બહુરતના વસુંધરા-૨૬

આધ્યાત્મિક ચેતના - સમાજ વિકાસનો આધારસ્તંભ. મંદિર દ્વારા માનવ ઉત્કર્ષ

વિશ્વમાં જગતજનની શ્રી ઉમિયા માતાજ્ઞના સૌથી ઊંચા (૫૦૪ ફૂટ) મંદિર નિર્માણના સ્વખંડલા બિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશનના પ્રમુખ શ્રી આર. પી. પટેલનું માનવજીવનના ઉત્કર્ષમાં મંદિરના માધ્યમના મહત્વ વિષેનું ચિંતન

૧૨ અબ સોંપ દિચા

૧૩ વેદોનો દિવ્ય સંદેશ

૧૪ શ્રી રામચરિત માનસ કથાસાર

૧૫ શૂન્ય બનીને પૂર્ણ પામીએ

૧૮ માતુભાસમાં શિક્ષણની ખૂલતી દિશાઓ

૨૦ જીવન એક ઓવો જુગાર છે,
જે દરેકે રમવો જ પડે છે

૨૧ શિક્ષણનો વ્યવસાય એક પવિત્ર
વ્યવસાય છે

૨૨ રોગ થાય જ નહીં તે માટે શું
કરવું?

૨૪ ભગ્ન લગ્નજીવનથી
સુણ લગ્નજીવનની સફર

૨૬ 'સેવા'ની મિસાલ અને નખશિખ
ગાંધીવાદી છલાબહેનને નેલ્સન
મંડલાએ પૈશ્ચિક નેતા તરીકે
પોંખ્યાં હતાં

૩૧ ઈશ્વરભાઈ પટેલે સમાજના
છેવાડાના માનવીના ઉત્કર્ષ માટે
કામ કર્યું

૩૩ કદર

૩૪ ઘર એ જ સ્વર્ગ

૩૬ બાળ સૃષ્ટિ

૩૮ દાતાશ્રેષ્ઠી

૪૦ પ્રવૃત્તિઓ

૪૪ સમાચાર

૪૮ પ્રતિભાવ

તंત्रीલેખ

- ડૉ. પ્રભુદાસ પટેલ

કચ્છા વગર કંઈ મળતું નથી,
કહેલું ફોગાટ જતું નથી.
કામ કરવાની શક્તિ તમારામાં છે.

કામ કરતો જા,
હાક મારતો જા,
મદદ તૈયાર છે,
મફતનું લઈશ નહીં,
નિરાશ થઈ નહીં,
લઘુતાત્રણથી બાંધીશ નહીં
વિશ્વાસ ગુમાવીશ નહીં.
- પાંડુરંગ આધવલે

ધરતીની વેદનાનો પોકાર

આ બ્રહ્માંડમાં જ્યારે કશું નહોતું ત્યારે ધરતી (પૃથ્વી) હતી અને જ્યારે કશું નહીં હોય ત્યારે ધરતી જ રહેશે.

જગતનિયંતાએ વચન આપેલું છે કે આ બ્રહ્માંડમાં ધરતી એ મારી મૂડી છે. તેની રક્ષા જે કોઈ કરશે, તેની રક્ષા તે કરશે. તેથી ધરતીને રૂપાળી રાખવા, તેની માવજત કરવી, ખેતી કરવી, અન્ન પેદા કરવું, તેની ઉપર અન્નકેત્રો, હોસ્પિટલો, મંદિરો બાંધવા. ટૂંકમાં, માનવજીત માટે કશું પણ કલ્યાણનું કામ કરવા મેં આ ધરતી માનવજીતને અર્પણ કરી છે.

તેમ ધતાં ધરતીનો પોકાર છે કે ‘માનવ તેને ન શોભે તેવાં કાર્યો મારી છાતી ઉપર કરી રહ્યો છે. યુદ્ધો અને નરસંહાર, અધર્મ, સજજનોને ત્રાસ, ગંદકી વગેરે...’ મેં માનવને સમજણ આપવા કંસ અને કૃષ્ણ મોકલ્યા, રામ અને રાવણને મોકલ્યા, શબ્દરી અને સુર્પણાને મોકલ્યાં, અરે, ગાંધી અને ગોડસેને પણ મેં જ અવતારો કરાવ્યા... તો પણ માનવી બોધપાઠ લેવા તૈયાર નથી.

...અને આ બધું સહન કરવાનું મારા માટે મુશ્કેલ બને ત્યારે ક્યારેક અતિવૃદ્ધિ, ક્યારેક અનાવૃદ્ધિ, ક્યારેક ધરતીંક્પ, જવાગામુખી, ક્યારેક મહામારી લાવીને માનવીને ચેતવા પ્રયત્ન કરું છું. જેણે મને સમજવા પ્રયત્ન કર્યો તેનો ઇતિહાસ લખાયો... અને જે ગુમાનમાં રહ્યા તેના જન્મ કે મરણની કોઈએ નોંધ પણ ના લીધી.

ઐ! મારી માવજત કરનારાઓમાં મને જો કોઈ સૌથી પ્રિય હોય તો તે છે મારો બેદૂત. યાદ રહે! બેદૂત એટલે ફક્ત પાટીદારો જ નહીં, બધા પાટીદારો બેદૂત છે પણ બધા બેદૂત પાટીદારો નથી. આ બેદૂતો એટલે જમીનદારો નહીં, સીમાંત અને શ્રમજીવી બેદૂતોની વાત છે. જેઓ ખેતરના માંચકે રાતવાસો કરે છે અને બપોરનું ભાત લીંબડા કે ખીજડાના છાંયે લે છે.

હે જગતના માલેતુજારો! મારા એક જ અંશમાંથી તમારો પિંડ બંધાયો અને અંતે એ જ પિંડ મારામાં વિલીન થવાનો છે. મેં જ તમને અવિક ધનવાન બનવાનું નિમિત્ત બનાવ્યા છે એટલા માટે કે તમે મારી માવજત કરનારા પ્રત્યે ઉદારભાવ રાખી મદદરૂપ થાઓ. એ પણ એક પ્રકારની મા ઉમિયાની ભક્તિ જ છે.

હું પોકાર કરીને કહું છું, તે તમામ ખેતપુત્રો પહેલાં મારા અમૃતપુત્રો છે. તેમને નોંધારા ન થવા દો. તેમના માર્ટે યોજનાઓ બનાવો. સરકાર પણ બેહાલ બનેલા બેદૂતોની અન્ય ગરીબો સાથે તુલના ના કરે. (આ લખનાર એ બાબતની નોંધ લે છે કે કેન્દ્ર સરકારે સીમાંત બેદૂતોના ખાતામાં સીધી સહાય જમા કરાવી છે, તેની સરાહના કરે છે.) ચાલો! ગરીબ સીમાંત બેદૂતોના ધરમાં તેખના અભાવે દીવો બુઝાય એ પહેલાં તેમાં તેલ પૂરીએ....

માણિક્યમ

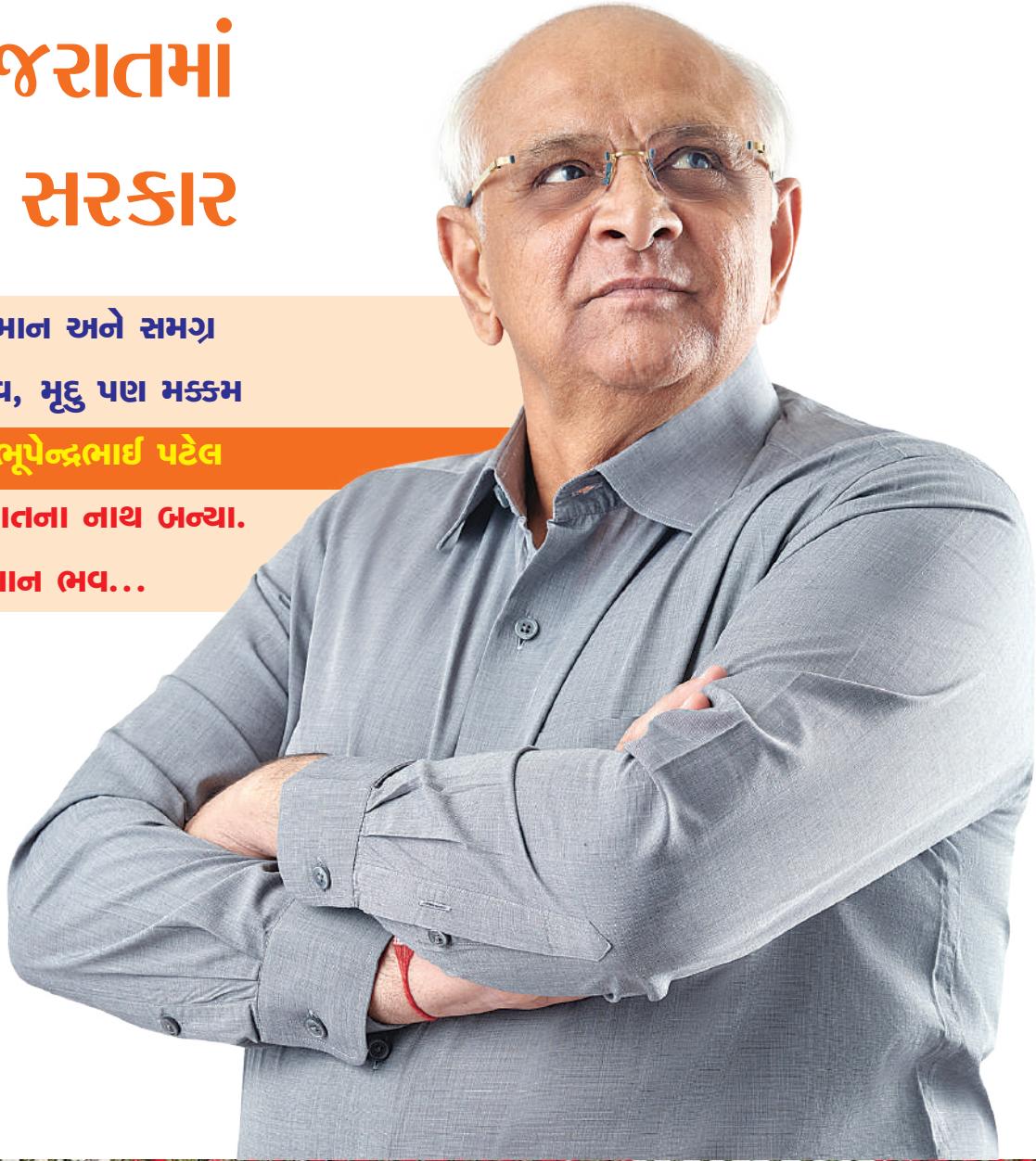
દુઃખી કે દર્દી કે કોઈ ભૂલેલા માર્વાળાને
સહારો આપવા ઘરની ઉદાડી રાખજો બારી
ગરીબની દાદ સાંભળવા, અવરનાં દુઃખને જોવા
તમારા કર્ણ-નેત્રોની ઉદાડી રાખજો બારી.

- બાલાશંકર

હવે ગુજરાતમાં દાદાની સરકાર

ક. પા.નું સન્માન અને સમગ્ર
ગુજરાતનું ગોરવ, મૃદુ પણ મક્કમ
માનનીય શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ
બીજુ વાર ગુજરાતના નાથ બન્યા.
આયુષ્યમાન ભવ...

વિશ્વ ઉમિયાધામ સામાજિક સશક્તિકરણ કેન્દ્ર

૧૦૦ વીધા જમીન એક હજાર કરોડનો સામાજિક પ્રોજેક્ટ

“આસ્થા - એકતા અને ઊર્જાનું ધામ”

સ્કીલ ચુનિવર્સિટી

છાગાલય

સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સ

અધિતન હોસ્પિટલ

ઉમાસૃષ્ટિ

મેટ્રીમોનિયલ સર્વિસીસ

ઉમાછા

સમાધાન પંચ

કાનૂની માર્ગદર્શન

ઉમા લગ્ન સંસ્કાર

મેડિકલ સહાય

નિઃશુલ્ક શિક્ષાણ સહાય

ગુજરાતી વિધાર્થીઓને કેનેડામાં મદદ

વિશ્વ ઉમિયાધામ - અમદાવાદમાં નિર્માણ થનાર - મંદિરની વિશેષતા - સુવિધાઓ

- ★ જગતજનની શ્રી ઉમિયા માતાજીનું વિશ્વનું સૌથી મોટું અને ૫૦૪ કૂટ ઊંચુ મંદિર
- ★ જગત જનની મા ઉમિયાનું આસન જમીનથી ૫૧ કૂટ ઊંચુ રહેશે.
- ★ દેવોના દેવ મહાદેવનું પારાનું વિશાળ શિવલિંગ, ગણપતિ દાદા તથા કાળભૈરવ મંદિરનું નિર્માણ.
- ★ અત્યાધુનિક ટેકનિકલ પદ્ધતિથી મંદિરનું બાંધકામ તથા ધજા બદલવા માટે હાઈડ્રો મિકેનીકલ સિસ્ટમ.
- ★ ૩૦૦ કૂટની ઊંચાઈ પર વ્યૂ ગેલેરી કે જ્યાંથી આજુબાજુના સમગ્ર વિસ્તારને નિછાળી શકાશે.
- ★ જગતજનની મા ઉમિયાના દર્શન માટે એસ્કેલેટર તથા વ્યૂ ગેલેરી સુધી લીફ્ટની વ્યવસ્થા.
- ★ મંદિરના મુખ્ય ખંડમાં એક સાથે પાંચ હજાર ભક્તો મા ઉમિયાના દર્શન કરી શકે તેવી સુવિધા.
- ★ મંદિરના ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર ઉપર બે કરતાં વધુ વાતાનુકૂલીન સત્કંગ હોલનું નિર્માણ.
- ★ વિકલાંગ અને વૃદ્ધોને મા ઉમિયાના મંદિર ગર્ભગૃહ સુધી જવા માટે ટ્રાવેલેટર / એસ્કેલેટરની સુવિધા.
- ★ ચાગીઓ તથા દર્શનાર્થીઓ માટે રહેવા - જમવાની ઉત્તમ વ્યવસ્થા તેમજ શોપિંગ માટે હાઈપર માર્કેટની વ્યવસ્થા.
- ★ વિશ્વમાં પ્રથમ વાર સ્પેશિયલ લાઈટિંગ ઇફેક્ટ દ્વારા આઠમ, પૂનમ, અગિયારસ અને રાષ્ટ્રીય રહેવારોના દિવસે અલગ-અલગ પ્રકારની રોશનીથી મંદિર ઝળહળતું થશે જેથી અમદાવાદના રહીશોને જે તે તિથિની જાળકારી મળશે.
- ★ સંપૂર્ણ વાસ્તુશાસ્ત્ર અને હિન્દુધર્મ મુજબ ગર્ભગૃહનું બાંધકામ.
- ★ મંદિર પરિસરમાં વિશાળ બેઝમેન્ટ પાર્કિંગ.
- ★ સોનાના કળશથી મંદિરની ભવ્યતાનું નિર્માણ.
- ★ અધિતન ભોજનાલય તથા પ્લાસ્ટિક ઝોન ફી પરિસર.
- ★ સંપૂર્ણ ગ્રેન અને એનજ્ર્ઝ એન્ઝિસિયન્ટ મંદિર પરિસર.
- ★ પાટીદાર ઇતિહાસનું ભવ્ય મ્યૂઝિયમ.
- ★ બાળકો માટે ચિલ્ડ્રન પાર્કની વ્યવસ્થા.

**મા ઉમિયાના ભવ્યાતિભવ્ય મંદિર નિર્માણમાં સહભાગી થવા
ચથાશક્તિ દાન આપી મા ઉમિયાના કૃપાપાત્ર બનીએ**

આજુવન દાતા
રૂ. ૧૧ લાખ

શુભેચ્છક દાતા
રૂ. ૫ લાખ

ભૂમિદાન હુંડી

રૂ. ૧,૧૧,૦૦૦/-
(દસ ચો. વાર)

રૂ. ૫૫,૦૦૦/-
(પાંચ ચો. વાર)

રૂ. ૧૧,૦૦૦/-
(એક ચો. વાર)

શિલાદાન હુંડી - રૂ. ૫,૦૦૦/-

ધંટ દાન - રૂ. ૧,૦૦૦/-

દાન આપવા માટેની વિગત :

વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન :

બેંક A/c : ધી મહેસાણા અર્બન કો. ઓ. લેક લિ., સાયન્સ સીટી શાખા, અમદાવાદ
Bank A/c. No. 00441001001446 – IFSC Code - MSNU0000044.

UPI ID વી

Direct Payment
Vishv Umiya
Foundation

ઉમા લગ્ન સંસ્કાર યોજના

શ્રી ઉમિયા માતાજી મંદિર નિર્માણમાં ફક્ત રૂ. ૫૧ હજારનું યોગદાન શાસ્ત્રોક્ત વિધિથી લગ્ન

પાર્ટી પ્લોટની સુવિધાઓ

લગ્ન, રીસેપ્શન, સંગીત સંદ્યા, રાસ-ગરબા, મહેંદી, રીંગ સેરેમની, વરપક્ષ - કન્યાપક્ષ રૂમ, બર્થડે સેલીદ્વેશન, જનોઇ, મેરેજ એનિવર્સરી, રજત જયંતિ, સુવર્ણ જયંતિ કે અમૃત મહોત્સવ તથા અન્ય પ્રસંગો માટે.

ઉમા પ્રસાદમ્ - ભોજન

જગતજનની મા ઉમિયાના દર્શનાર્થે આવેલ ભક્તો માટે ઉમા પ્રસાદમ્ યોજનાનો શુભારંભ કરી દીધેલ છે. ધર્મ શાસ્ત્રોમાં અન્નદાનનો મહિમા ઘણો ઊંચો છે, આનો શ્રેય, દુઅા અને મા ઉમિયાની કૃપા ભોજન દાતાશ્રીઓને આશિર્વાદ થકી મળશે. ઉમા પ્રસાદમ્ યોજનામાં દાન આવકાર્ય છે.

ઉમાસૃષ્ટિ માસિક વાચક દાતાના સહ્ય માટેનું યોગદાન

વિશ્વ ઉમિયાધામના માસિક મુખ્યપત્ર - ઉમાસૃષ્ટિમાં સંસ્થાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓની માહિતી દરેક પરિવારને મળતી રહે તેવો અભિગમ સાથે શરૂ કરેલ છે. જેમાં આપશ્રી પણ ઉમાસૃષ્ટિના વાચક દાતા બનો તેવી અમારી લાગણી છે.

ઉમાસૃષ્ટિ વાચક દાતા સહયોગ રાશિ : પ વર્ષ - રૂ. ૨૦૦૦/- | ૧૦ વર્ષ - રૂ. ૩૫૦૦/-

વિશ્વઉમિયાધામ - ઉપવન - વૃક્ષારોપણ

સરકારશ્રીના સહયોગથી વિશ્વઉમિયાધામની બાજુમાં આવેલ આશરે ૧૦૦ વીધા જમીનમાં સંસ્થાને ૧,૫૦,૦૦૦ વૃક્ષારોપણ તેના ઉછેરની સંપૂર્ણ જવાબદારી સાથે વિશ્વઉમિયાધામ ઉપવનનો શુભારંભ કરેલ છે.

જ્યાં દર માસે એક દિવસ શ્રમદાનથી અથવા રૂ. ૫૦૦/- ના વૃક્ષ દાતા બનીને પર્યાવરણ અભિયાનમાં સહયોગી થવા આપીલ છે.

www.ankuroils.com

SINCE 1978

EDIBLE OILS

અંજ અતૃપણ ભંધન

Our Other Products:

Refined Cottonseed Oil, Refined Sunflower Oil,
Refined Soyabean Oil, Refined Corn Oil,
Kachi Ghani Mustard Oil, Mild Mustard Oil

Ankur Oil Industries, 'Corporate Office' Ratnaakar Nine Square, Block-B, Shop no. 1-6, Opp. ITC Narmada, Vastrapur road, Ahmedabad-380015

Business Inquiry No.: +91 82382 38250

Follow us on:

उन्नति
सबमरिंसिबल पम्प

Since 1969
Unnati
SUBMERSIBLE PUMP

*"Together we can do it
Together we have always done it"*

Unnati Pumps Private Limited

81, Amarnath Industrial Estate, Opp. Shayona Estate, Naroda Road, Ahmedabad -
380025. Gujarat, INDIA. Phone : 079-22203434 / 0128
Email : sales@unnatipumps.com Website: www.unnatipumps.com

સ્વામી સત્યમિત્રાનંદજીજી

લેખક - આધ્યાત્મિક જગતના દેખિયામાન સૂર્યસમાન, ભારત
માતાના પરમ આરાધક, દેશભક્ત સન્યાસી અને પૂર્વ શંકરાચાર્ય

અબ સૌંપ દિયા

અબ સૌંપ દિયા ઈસ જીવન કા, સબ ભાર તુમ્હારે હાથો મેં,
હે જીત તુમ્હારે હાથો મેં ઔર હાર તુમ્હારે હાથો મેં.

મેરા નિશ્ચય બસ એક યહી, એક બાર તુમ્હેં પા જાઉ મેં,
અર્પણ કર દૂં દુનિયા ભર કા, સબ ભાર તુમ્હારે હાથો મેં.

જો જગમેં રહું તો ઐસે રહું, જ્યો જલમેં કમલ કા ફૂલ રહે,
મેરે સબ ગુણાદીષ સમર્પિત હો, કરતાર (ભગવાન) તુમ્હારે હાથો મેં.

યદિ માનવ કા મુઝે જન્મ મિલે, તો તવ ચરણોં કા પૂજારી બનું,
ઈસ પૂજક કી એક એક રગ કા, હો તાર તુમ્હારે હાથો મેં.

જબ જબ સંસાર કા કેટી બનું, નિષ્ઠામ ભાવસે કર્મ કરું,
ફિર અંત સમય મેં પ્રાણ તજું, નિરાકાર (સાકાર) તુમ્હારે હાથો મેં.

મુઝમેં - તુઝમેં ભેદ યહી, મેં નર હું, તુમ નારાયણ હો,
મેં હું સંસાર કે હાથોમેં, સંસાર તુમ્હારે હાથો મેં. ■

વેદોનો દિવ્ય સંદેશ

નિરાહાવાન્કૃણોતન સં વરત્રા દધાતન ।
સિચામહા અવતમુદ્રિણ વર્ય સુષેકમનુપક્ષિતમ् ॥

(કાવ્ય ૧૦/૧૦૧/૫)

જીવનપર્યત માનવીઓનાં પેટ ભરવા માટે અન્ન પેદા કરવા ભગવાને ખેડૂતને પોતાના પ્રતિનિધિના રૂપમાં નિયુક્ત કર્યો છે.

આ ખેડૂત જ આપણો અન્નદાતા પરમેશ્વર છે

ભાવાર્થ: ખેડૂત ભૂમિના આધારે પેટનું પાલન કરનારો હોય છે. એટલે સમાજમાં તેને શ્રેષ્ઠ સ્થાન મળવું જોઈએ. શિક્ષિત લોકો જ સારા ખેડૂતો થઈ શકે છે.

સંદેશ: પરમેશ્વર દરેક પ્રાણીનો જન્મ થતાં પહેલાં જ તેનું પેટ ભરવાની વ્યવસ્થા કરી દે છે. સૌથી પહેલાં તો તેને તેની ભાતાનું દૂધ મળે છે. જીવનપર્યત માનવીઓનાં પેટ ભરવા માટે અન્ન પેદા કરવા ભગવાને ખેડૂતને પોતાના પ્રતિનિધિના રૂપમાં નિયુક્ત કર્યો છે. આ ખેડૂત જ આપણો અન્નદાતા પરમેશ્વર છે. તેઓ ફક્ત ઘઉં, ચણા, ચોખા, દાળ વગેરેની જ પેદાશ નથી કરતો, પણ જાતજાતનાં પૌષ્ટિક ફળો, વનસ્પતિઓ, ઔષધિઓ, જરીબુઝી વગેરે પણ ઉત્પન્ન કરે છે. તેમના શ્રમથી પશુઓને યોગ્ય આખાર મળે છે અને આપણા માટે તેઓ ધી-દૂધની નદીઓ વહેવડાવે છે. ખેડૂત જ પોતાના તપ અને સાખનાથી આપણા માટે અન્ન, ફળ, ઔષધિ, જળ, વાયુ, પશુધન અને સુખસંપત્તિની સહાય ધરતીમાતા પાસેથી મેળવે છે. તે આપણી પ્રાણશક્તિ છે, જીવનનો આધાર છે, પ્રજાપાલક છે. તેનું સ્થાન ભગવાનથી ઓછું નથી. તેના સહયોગ વગર સંસારનું કોઈ પણ કામ થઈ શકતું નથી. ‘ભૂખે ભજન ન હોય ગોપાલા.’

આ ખેડૂતને સમાજમાં સર્વશ્રેષ્ઠ સ્થાન મળવું જોઈએ. રાજ જનકે જાતે ખેતરમાં હળ ચલાવીને ખેડૂતની ગરિમા વધારી હતી, પણ આજની વ્યવસ્થામાં સૌથી વધુ શોખડા ખેડૂતનું જ થઈ રહ્યું છે. રાજનેતા,

અધિકારી, વેપારી વગેરે સંસારનાં બધાં સુખસંગવડોને પોતાના જ કબજામાં રાખવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને ભારે મહેનત કરવા છતાં ખેડૂત પોતાનું પેટ પણ ભરી શકતો નથી. આવું શાથી થઈ રહ્યું છે? આપણે મર્યાદાઓનું તથા નાગરિક કર્તવ્યનું પાલન કરવામાં અનિષ્ટ કરીએ છીએ? સાચું તો એ છે કે આજે આપણા વિચારો ખરાબ થઈ ગયા છે. સ્વાર્થ, માયા, મોહ, લોભ વગેરેના પડદાની આડસમાં આપણને કશું ટેખાતું નથી.

બ્રાહ્મણ જાતે જ સ્વાર્થમાં આંધળો થઈને પતિત થઈ ગયો છે. તે સમાજને જાગૃત કરીને તેને કર્તવ્યનિષ્ઠ બનાવવાની પોતાની મહાન જવાબદીને ભૂલી ગયો છે. તેનાથી ખેડૂતની પણ દુર્દ્શા થઈ રહી છે. તે પણ ચારે બાજુ રહેલાં ભૌતિક સાધનોથી ભ્રમિત થઈને તેની પાછળ આંધળી દીટ મૂકવાની લાલસા રાખતો થઈ ગયો છે. તે બીજાની દેખાદેખીથી શ્રમ તરફથી વિમુખ થવા લાગ્યો છે અને નભળો તથા કામચોર થતો જાય છે. તેની પ્રતિબા કુંડિત થતી જાય છે. તે પોતાના વિવેકનો ઉપયોગ યોગ્ય રીતે કરતો નથી. આથી તેના શરીર, મન અને બુદ્ધિની સહિત્યતા અને પ્રભરતામાં ઓટ આવવા લાગી છે. પોતાના ખોટા ચિંતન અને અવિચારી નિર્ણયોને લીધે તેમને દરેક રીતે નુકસાન, નિરાશા અને હતાશાનો સામનો કરવો પડે છે.

આનું મૂળ કારણ છે - ખેડૂતોમાં શિક્ષણનો અભિવાસ. એકબીજાને સહકાર આપવો, એકબીજાના અનુભવનો લાભ ઉઠાવવો અને પ્રાકૃતિક સાધનોનો સમૂહમાં સદ્ગુપ્ત્યોગ કરવો વગેરે ઉત્તમ બેતીના મુખ્ય આધારો છે. વરસાદના પાણીને નકામું વહી જતું અટકાવીને અને તેનો યોગ્ય રીતે સંગ્રહ કરીને ધરતીને લીલીછમ રાખવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે.

બ્રાહ્મણોનું અને વિદ્વાનોનું એ કર્તવ્ય છે કે તેઓ ખેડૂતોને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપે. ■

શ્રી રામચરિતમાનસ કથાસાર

**રામજન્મ ભૂમિ અયોધ્યામાં ભગવાન રામચંદ્રજીનું મંદિર નિર્માણ થઈ રહ્યું છે ત્યારે ગોસ્વામી તુલસીકૃત
‘રામચરિત માનસ’ આધારિત કથાસાર અને ભગવાન રામચંદ્રની લીલાઓ તંત્રીશ્રીની કલમે.**

પૂર્વકथા: શ્રી રામજન્માં ચરણનો સ્પર્શ થતાં જ તપોમૂર્તિ અહલ્યા પ્રગટ થયાં. અહલ્યા પ્રભુનાં ચરણોમાં નમી પડ્યાં અને બોલ્યાં, ‘હે ક્રમલનયન, હું આપના શરણમાં આવી છું. મારી રક્ષા કરો, રક્ષા કરો.’ રામજીએ કૃપા કરી અને ગૌતમની પત્ની અહલ્યા આનંદમાં ગરકાવ થઈ પતિલોકમાં ગયાં.

થૈ આગામ:

ચલે રામ લઘિમન મુનિ સંગા
ગયે વ્યાહ્યાં વ્યાગ પાવનિ ગંગા

શ્રીરામજી અને લક્ષ્મણજી મુનિની સાથે આગળ ચાલ્યા. તેઓ ત્યાં ગયા કે જ્યાં જગતને પવિત્ર કરનારાં ગંગાજી હતાં. મહારાજ ગાવિના પુત્ર વિશ્વામિત્રજીએ તે આખીય કથા કહી સંભાળવી કે કઈ રીતે દેવનદી પૂઠ્યી પર આવ્યાં હતાં. ત્યાં મુનિ સાથે આગળ ચાલ્યા અને જનકપુર પહોંચી ગયા.

પુર રમ્યતા રામ વ્યાબ દેખી
હરથે અનુચ્ચ સમેત બિસેપી

શ્રીરામજીએ જ્યારે જનકપુરની શોભા જોઈ ત્યારે નાના ભાઈ લક્ષ્મણ સહિત અત્યંત હર્ષિત થયા. ભરમો ગુંજન કરી રહ્યા છે, રંગબેરંગી પક્ષીઓ કલરવ કરી રહ્યાં છે, સુખ આપનારો શીતળ મંદ સુગંધી પવન વાઈ રહ્યો છે. નગરની સુંદરતાનું વર્ણન કરી શકતું જ નથી. સુંદર ચૌટા અને રમણીય શેરીઓ છે.

શ્રી-પુરુષો સુંદર પવિત્ર, ધર્મત્મા, જ્ઞાની અને ગુણવાન છે.

સુખગ દ્વારા સષ કુલિસ કપાટા
ભૂપ ભીર નહ માગધ ભાટા

રાજમહેલના સુંદર દરવાજા છે, હીરાથી ચમકતાં બારણાં છે, ધોડા-હાથી અને રથો

સજાયેલા છે. મંત્રીઓ અને સેનાપતિઓનાં ધર પણ રાજમહેલ જેવાં છે. નગરની બહાર તળાવ અને નદીની પાસે ધારા બધા રાજીઓએ ઉતારો કર્યો છે.

દેખિ અનુપ એક અંવરાઈ
સષ સુપાસ સષ ભાર્તિ સુહાઈ

કે મહામુનિ વિશ્વામિત્ર આવ્યા છે, ત્યારે મંત્રીઓ અને શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણો અને શ્રેષ્ઠીઓ સાથે વિશ્વામિત્રજીને મળવા ચાલ્યા.

કોન્હ પ્રનામુ ચરન થરિ માથા
દીન્હ અસીસ મુદ્વિત મુનિનાથા

રાજાને મુનિનાં ચરણોમાં શિર નમાવી પ્રણામ કર્યા. મુનિઓના સ્વામી વિશ્વામિત્રજીએ પ્રસન્ન થઈ આશીર્વાદ આવ્યા. વારંવાર કુશળ પ્રશ્નો કરી વિશ્વામિત્રજીએ રાજાને બેસાડ્યા. એ જ વખતે બંને ભાઈ (રામજી-લક્ષ્મણજી) ફૂલવાડી જોવા ગયા હતા તે આવી પહોંચ્યા.

શ્વામ ઔર મૃદુ બયસ કિસોરા
લોચન સુખય બિસ્વ ચિત ચોરા

જ્યારે રધુનાથજી આવ્યા ત્યારે તેમના રૂપ અને તેજથી પ્રમાણિત થઈને બધા ઊભા થઈ ગયા. વિશ્વામિત્રજીએ તેમને પોતાની પાસે બેસાડી દીધા. બંને ભાઈઓને જોઈને બધાનાં નેત્રોમાં જળ ભરાઈ આવ્યા. રાજા જનકે વિવેકનો આશ્રય લઈ, ધીરજ ધારણ કરી, શીશ નમાવી ગંભીર વાણીમાં કહ્યું...

કરહુ નાથ સુંદર દોડ બાલક
મનિકુલ તિલક કિ નૃપકુલ
પાલક

હે નાથ કહો! આ બંને સુંદર બાળક મુનિકુણનાં આભૂષણ છે કે કોઈ રાજવંશના રક્ષક? શું તેજ બ્રહ્મ યુગલરૂપ ધારણ કરીને તો નથી આવ્યું? એમને જોઈને મારું મન મુજબ થઈ રહ્યું છે, જેમ ચંદ્રમાને જોઈને ચંકોર. હે પ્રભુ! મને બતાવો, કશું જ ધૂપું ન રાખશો.

(કુમશ: આગામ - રામચંદ્રજી અને લક્ષ્મણજી નગરચાત્રાયાએ.) ■

ત્યાં એક અનુપમ રમણીય આંબાવાદિયું હતું તે જોઈને વિશ્વામિત્રજીએ કહ્યું, ‘હે રધુવીર! મારું મન કહે છે કે અહીં જ રહી જઈએ.’ કૃપાના ધામ શ્રી રામચંદ્રજી ‘બહુ સારું સ્વામિન્’ કહી ત્યાં જ રોકાઈ ગયા. મિથિલાપતિ જનકજીને આ સમાચાર મળ્યા

ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈ

લેખક ચિંતક, સાહિત્યકાર, કોલમિસ્ટ અને સરકાર દ્વારા
'પદ્ર' એવોર્ડથી વિભૂષિત છે

શૂદ્ય બળીને પૂર્ણ પામીએ

[ખાલી થયા વિના જેઓ અધ્યાત્મના માર્ગ ગયા છે, તેઓ ખાલી હાથે પાછા ફર્યા છે, આનું કારણ છે કે ભૌતિક જીવન દરમિયાન સંપત્તિની લોલુપતા સંન્યાસી બન્યા પછી પણ હૃદયમાં આસન જમાવીને બેઠેલી હોય છે અને જેવી તક મળે
કે સંજોગ ઊભા થાય કે તે પ્રગટ થતી હોય છે**]**

હું મર્નું પ્રથમ કાર્ય છે તમારા ભીતરમાં વર્ષોથી પડી રહેલી સુખુપ્ત શક્તિને પ્રગટ કરવાનું અને પછી તમને આધ્યાત્મિકતા પ્રત્યે છલાંગ લગાવવા ધક્કો મારવાનું. બહુ અધરી ને કપરી છે આ છલાંગ. ભૌતિક જગતમાં ઘડી વ્યક્તિઓ આધ્યાત્મિક છલાંગ મારવાનો ખૂબ વિચાર કરે છે, પરંતુ વારંવાર ડીને પાછી ફરી જાય છે. ભૌતિકતાનું પોતાનું એક પ્રભગ આકર્ષણ હોય છે તે સ્વીકારવું જોઈએ. એનો સાથે આપણે આપણાં ખાલી સુખ અને કહેવાતી શાંતિને જોડી દીધાં છે. ભૌતિક જગતમાં આપણને સથળું જ્ઞાત છે. આવી જ્ઞાતમાંથી અજ્ઞાત અધ્યાત્મમાં છલાંગ લગાવવી મુશ્કેલ એ માટે બને છે કે જ્ઞાતની જ્ઞાણકારી અને અજ્ઞાતનું અજ્ઞાપણું બને વ્યક્તિને રોકી રાખે છે. ભગવાન બુદ્ધે મહાભિનિષ્ઠમણ કર્યું તે પહેલાં બે વાર પાદા ફર્યા, પણ ગીજી વાર એ નીકળ્યા અને જગતને પ્રકાશ આપ્યો. આથી એને મહાભિનિષ્ઠમણ એટલે કે 'મહાન પ્રતિ જવું' કહેવામાં આવે છે. એમણે જીવનમાં એક છલાંગ લગાવી અને વૈભવી સાંસારિક જીવનમાંથી નીકળીને આધ્યાત્મિકતાના કિનારે પહોંચી ગયા. પણ એમ ને એમ છલાંગ લગાવવાથી કશું ન વળે, એ પૂર્વ પહેલું મહત્વનું કાર્ય તો આપણા ભીતરને ખાલી કરવાનું છે.

જો આપણું ભીતર ભરેલું હશે તો ભીતરમાં કોઈ નવા પ્રકાશનો પ્રવેશ નહીં થાય. માત્ર

ખાલી બધું પરિવર્તન પામતું રહેશે, કિંતુ હૃદય તો એવું ને એવું જ રહેશે. આવા ખાલી પરિવર્તનથી કશું વળતું નથી.

હડીકતમાં તો ખાલી ઘટના સાથે અંતર પરિવર્તનને કોઈ સંબંધ નથી. ભૌતિકતાથી ભરેલું હૃદયપાત્ર પહેલાં ખાલી થાય પછી જ એમાં અધ્યાત્મ તત્વના ભાવો ભરી શકાય અને એ પછી પરમનો સ્પર્શ પામવાની પાત્રતા કેળવાય. ખાલી થયા વિના જેઓ અધ્યાત્મના માર્ગ ગયા છે, તેઓ ખાલી હાથે પાછા ફર્યા છે. આનું કારણ છે કે ભૌતિક જીવન દરમિયાન સંપત્તિની લોલુપતા સંન્યાસી બન્યા પછી પણ હૃદયમાં આસન જમાવીને બેઠેલી હોય છે અને જેવી તક મળે કે સંજોગ ઊભા થાય કે તે પ્રગટ થતી હોય છે. ભૌતિક જીવનમાં રહેલી ધનની તૃષ્ણાનું નિવારણ કરવામાં આવ્યું ન હોય, તો ભગવાન કપડાં પહેર્યા પછી પણ સાધુ વેપારીની જેમ દ્રવ્યોપાર્જન કરવા લાગશે. વધુ ને વધુ સંપત્તિની પ્રાપ્તિ માટે મંત્ર, તંત્ર, બાધા, આખડી, જ્યોતિષ દ્વારા પોતાની દુકાન ચલાવશે. આ રીતે જો ભૌતિકતાનું આકર્ષણ હૃદયમાંથી અળગું થયું ન હોય તો તે કોઈ પણ આધ્યાત્મિક ક્ષણો એના જીવનમાં ડોકિયું કરે છે અને એની સથળી આધ્યાત્મિકતાને ધૂળધાળી કરી નાખે છે.

હૃદયમાંથી શું ખાલી કરવાનું છે? સૌથી પહેલી બાબત તો જ્ઞાપણાનો ધમંડ દૂર

કરવાની છે. સામાન્ય વ્યક્તિથી માંગીને સમર્થ વિદ્વાનો પણ એમ માનતા હોય છે કે 'હું બધું જાણું છું.' જોકે આના જેવું અજ્ઞાન બીજું એક નથી. વ્યક્તિનું જ્ઞાપણું જ એનું મારક બને છે, કારણ કે એક વાર જ્ઞાનનો ધમંડ એના ચિત્તમાં આવ્યો એટલે એનું ચિત્ત બંધિયાર બની જશે, નવું જ્ઞાન મેળવવાની એની પિપાસા વિદ્વાન પામશે અને નવો પ્રકાશ પામવાનો તો એને સ્વનેય વિચાર નહીં આવે. જ્ઞાનનો અહંકાર એનાં વાણી અને વ્યવહારમાં પણ પ્રગટ થવા લાગશે, આથી એણે અધ્યાત્મના માર્ગ ચાલવું છે, એણે જ્ઞાનના ધમંડને ખાલી કરવો પડે છે. ધમંડ એ જ્ઞાનના દરવાજે લગાવેલું તાળું છે. જ્ઞાનના દરવાજા પર એ તાળું લગાડવામાં આવે એટલે કોઈ નવો પ્રકાશ, નવી ભાવના, નવો વિચાર, નવો દસ્તિકોડા કે નવું દર્શન એનામાં આવતું નથી.

બીજું 'ખાલી' થવાનું છે પરંપરાગત રૂઢ સંસ્કારોથી. મનમાં પરંપરાથી કે વહેમથી કેટલાક સંસ્કારો જડ ખાલી બેઠા હોય છે. માણસ ધીરે ધીરે એ માન્યતા પ્રમાણે ચાલવા લાગે છે અને ક્યારેક તો એ માન્યતા જ એના જીવનનું નિષાયિક બળ બને છે. ભારતમાં બિલાડી આરી ઊતરે એ અપશુકન ગણાય છે તો વિદેશમાં પણ તેરનો આંકડો અપશુકનિયાળ ગણાય છે. આવા વહેમો સમાજને દૂધિત કરે છે. એને જ્ઞાતિ, જ્ઞાતિ, ધર્મ, સંપ્રદાયના બંધનોમાં બાંધી દે છે. જન્મ, લગ્ન અને મૃત્યુ પ્રસંગનાં કેટલાય સંસ્કારો અથવા તો વિધિવિધાનો પાછળ કોઈ તર્ક કે વિચાર હોતો નથી. જે પરમનો સ્પર્શ પામવા માટે આપણે મુક્ત ચિત્ત લઈને જવાનું હોય છે ત્યાં આવા પરંપરા પ્રાપ્ત કેટલાક ખોટા સંસ્કારો, વહેમો અને રૂઢિઓ લઈને જઈએ તો શું થાય?

માનવી અમુક કંઈઓ બાંધીને ચાલતો હોય છે. એમાં પણ એ ઘણી વાર સંપ્રદાયની ચુસ્તતામાં ફસાઈ જાય છે. પછી એ આગળ-પાછળ કશું જોતો નથી, બલકે અન્ય સંપ્રદાયના અનુયાયીઓને ધિક્કારે છે અથવા તો મિથ્યાત્વી કહીને આધા હડસેલે છે. આમ પાંજરામાં પુરાયેલા પોપત જેવી એની હાલત હોય છે. આ સથળું બહાર કાઢીને સાધકે અનું હૃદય ખાલી કરવાનું હોય છે.

મનુષ્યજીવનની સામાન્ય ગતિ એ અહેંકારવૃદ્ધિની છે. એ પોતાનો અહેંકાર સતત વૃદ્ધિ પામતો રહે તેવા માર્ગ જતો હોય છે. મારી પાસે આટલી વિશાળ સત્તા છે કે મારી પાસે આટલી અઢળક સમૃદ્ધિ છે અથવા તો મારા જેવો કલાનો નિષ્ણાત બીજો કોઈ નથી એવો અહેંકાર એ ધારણા કર્તો હોય છે. સમય જતાં એના ધનભંડાર પર એ ફેણ માંનીને નાગની જેમ બેસે છે. એની સત્તાની વૃદ્ધિ અહેંકારવૃદ્ધિમાં પરિણામે છે અને એનું શાન ગવનું કારણ બનીને નવીન જ્ઞાન મેળવતું બધ્ય થઈ જાય છે. આવા અહેંકારનું વિસર્જન થાય તો જ એ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ શકે, પરંતુ એ અહેંકારને પકડવો જ જ્યાં મુશ્કેલ છે ત્યાં એનું વિસર્જન કરવું એ અતિ વિકટ કાર્ય છે.

અમાસની ઘનઘોર કાળી રાત હોય, ક્યાંય

લેશમાત્ર પ્રકાશ દાખિંગોચર થતો ન હોય અને આવી કાળી રાતે કાળા વખ્ત પર કાળી કીરી ફરતી હોય તો શું થાય? એને શોધવી મુશ્કેલ બને. એ જ રીતે સામાન્ય મનુષ્ય પોતાના અહેંમુનો સરળતાથી તાગ મેળવી શકતો નથી. સાધકે તો અહેંકાર શૂન્ય બનવાનું છે અને અહીં શૂન્ય બનીને જ એણે પૂર્ણને પામવાનું છે.

શક્તિની દોડ, સંપત્તિની સ્પર્ધા, સત્તાનો ગર્વ - આ બધું અનુભવીએ છીએ ત્યારે આપણે આપણી જાતને મહાન શક્તિશાળી માનીએ છીએ અને સ્વભાવ છીએ ને વિભાવમાં, વિકૃતિમાં રૂબી જઈએ છીએ. સાચું જીવન એ તો વૈભવ સામે સતત લડનાનું હોય છે. આપણે આ બધી વસ્તુ મેળવીને પોતાની જાતને સમર્થ માનીએ છીએ, પરંતુ હકીકતમાં તો વ્યક્તિ વધુ ને વધુ નિર્ભળ, નિઃસહાય અને વ્યસ્ત બનતો

જાય છે.

આ બધા રસ્તા બેચેનીના, અશાંતિના, અકળામજા આપનારા, દોડાવ્યે રાખનારા અને ડુબારી દેનારા છે. અહેંકારની ગતિ વખતે તમે ખુદ તમારા જીવનની ઉપેક્ષા કરશો. જરા સ્પર્ધાની દોડ ધીમી કરશો તો જ તમે તમારા જીવનને જોઈ શકશો. બાબુ જગતમાં જે પ્રાપ્ત કરવા નીકળે છે એ કશુંય પ્રાપ્ત કર્યા વિના. ખાલી હાથ પાછા ફરે છે. બાબુ જગતમાં જે તાગ કરતા રહે છે તે જ પ્રાપ્ત કરવા જાય છે. જે દોડે છે એ ધીરે ધીરે થાકે છે, પદ્ધી હાંફે છે અને અંતે ગબડી પડે છે. જો આવી અહેંકારયુક્ત દોડ હોય તો એ સ્વીકારી જ લેવાનું કે તમારું જીવન તશાવપૂર્ણ અને વ્યથિત રહેશે. જરા વિચારો કે તમારી જીવનદોડ કોઈ આવા માર્ગ ચાલી નથી રહી ને? ■

ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈને બ્રિટનના મિનિસ્ટર બેરોનેસ સ્કોટ દ્વારા આપાયેલો 'અહિંસા એવોર્ડ'

બ્રિટનની પાલમિન્ટના વિલ્સન હોલમાં બ્રિટનના મિનિસ્ટર ઓફ ફેર્ચય બેરોનેસ સ્કોટ દ્વારા ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈને ગત ૧૯ નવેમ્બર, ૨૦૨૨ના રોજ 'અહિંસા એવોર્ડ' એનાયત કરવામાં આવ્યો. આ પ્રસંગે પાલમિન્ટના સાથ્ય અને સંસ્થાના ચેરમેન ગેરથ થોમસ અને ડેપ્યુટી ચેરમેન પદ્ધતી અને પાલમિન્ટના એમ.પી. બોબ બ્લેકમનની સાથે બર્મિંઝામ યુનિવર્સિટીના પ્રોફેસર, વિવિધ ફેફથના અગ્રણીઓ અને મહાનુભાવો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. મિનિસ્ટર બેરોનેસ સ્કોટે કહ્યું કે અગાઉ નેલ્સન મંડેલા, દલાઈ લામા અને આચાર્ય મહિપ્રાણ જેવી વ્યક્તિઓને અપાયેલો આ એવોર્ડ ઐન્થ્રિક સંપેદના અને કમ્પેશન વધારવાનું કામ કરનાર ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈને આપતા આનંદ અનુભવું છું.

કુમાર શાહે એવોર્ડના સાચેદેશનનું પઠન કરતા કહ્યું કે, 'પ્રવ્યેક ક્ષેત્રમાં માનવીય મૂલ્યોને દર્શિમાં રાખીને કાર્ય કરનારની બહુમુખી પ્રતિભાને અમે આજે વધાવીએ છીએ. સાહિત્ય, શિક્ષાણ, પત્રકારત્વ, ફિલોસોફી અને એન્સાયક્લોપીડિયાના કાર્ય દ્વારા

એમણે મેળવેલી ચશરવી સિદ્ધિ ચાદગાર બની રહી છે.'

જ્યારે આ એવોર્ડ સ્વીકારતા પદ્ધતી ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈએ કહ્યું કે, 'અહિંસા એ માત્ર આદ્યાત્મિક શક્તિ નથી, પણ સામાજિક, રાજકીય અને આર્થિક ક્ષેત્રને પ્રભાવિત કરતી શક્તિ છે. વર્તમાન વિશ્વના માનવ અસ્તિત્વ માટે અહિંસા આવશ્યક છે. કર્યાં તો માનવજીતિ અને સમગ્ર બ્રાહ્માં નાણ થઈ જશે અથવા તો એ અહિંસા દ્વારા ધૈશ્વીક એકતા અને માનવબંધુતાનું સર્જન કરશે. અગાઉ વિશ્વશાંતિ માટે કાર્ય'

કરનાર નેલ્સન મંડેલા, આચાર્ય મહિપ્રાણજી, કિંગ્સ ચાર્ટર્ડ ઇંફર્નિયલ હોલમાં મળેલા આ એવોર્ડનો આનંદ સાથે સ્વીકાર કરું છું, જોકે હકીકતમાં એનાથી હું નવી પ્રેરણા અને મોટીવેશન અનુભવું છું.'

કાર્યક્રમમાં ઉપરિણિત શ્રમણી પ્રતિભા મહિપ્રાણજીએ કહ્યું કે, 'ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈનું સન્માન એ જ્ઞાનના પ્રકાશનું સન્માન છે. આ સમયે બર્મિંઝામ યુનિવર્સિટીમાં ધર્મનાય સ્વામી ચેર ઇન જેન સ્ટીલરનું એમ.ઓ.સ્યુ. કરવામાં આવ્યું. કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ. મેહુલ સંધારજકારે કર્યું હતું અને આભારવિધિ જ્યાસુખભાઈ મહેતાએ કરી હતી.'

ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈને 'અહિંસા એવોર્ડ' પ્રાપ્ત થયો તે તેમની સાહિત્યિક જગતની એક ઊંચી ગરીમાનાં દર્શન કરાવે છે. ભારત સરકારે પણ તેમને સૌથી ઊંચા નાગરિક સન્માન 'પદ્ધતી'થી વિભૂષિત કરેલા છે. તેમાં આ 'અહિંસા એવોર્ડ'થી તેમના મોરમુગુટમાં એક નવું પૌંછ ઉમેરાયું છે. ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈને વંદન સાથે અલિનંદન.

- તંગી, ડૉ. પ્રભુદાસ પટેલ

ધી મહેસાણા અર્બન કો-ઓપ. બેન્ક લિ. મહેસાણા

દેશ ઓફિસ : કોપરેટિવ બિલ્ડિંગ, હાઇવે, મહેસાણા-૨. ફોન : ૦૨૭૯૨-૨૫૭૨૩૩, ૨૫૭૨૩૪ (મલ્ટીસેટ શિક્ષણ બેન્ક)
Website : www.mucbank.com, Email : info@mucbank.com

સને ૨૦૨૧-૨૨ ના આકર્ષક પરિણામો

બેન્કના માનવંતા સભાસદો, ગ્રાહકો, ડીપોઝીટર્સના અતુટ વિશ્વાસ અને સહકારથી આપણી બેન્કની પ્રગતિમાં આગેકુચિ બદલ... અભિનંદન

જીવલંત સિદ્ધિ યોજ્યો નફો રૂ. ૧૧૦/- કરોડને પાર...

રકમ રૂ. કરોડમાં

વિગત	તા. ૩૧/૦૩/૨૦૨૧ (ઓડિટેડ)	તા. ૩૧/૦૩/૨૦૨૨ (અન ઓડિટેડ)	વર્ષ દરમયાન વધારો રકમમાં	વધારો ટકાવારીમાં
કુલ ડીપોઝીટ	૬૬૧૪.૫૫	૭૨૩૧.૬૮	૬૭૭.૧૩	૬.૩૩%
ધિરાણ	૪૬૦૯.૬૬	૫૧૪૨.૦૦	૫૩૪.૦૧	૧૧.૬૧%
ગ્રોસ નફો	૨૦૭.૭૪	૨૪૩.૫૮	૩૪.૮૪	૧૭.૩૦%
નેટ પ્રોફીટ	૮૭.૭૮	૧૧૦.૨૫	૨૩.૪૭	૨૭.૦૫%
રોકડ તેમજ અન્ય બેન્કમાં નેલેન્સ તેમજ RBI નેલેન્સ	૪૪૩.૨૪	૫૭૪.૫૮	૧૩૧.૩૪	૨૮.૬૩%
ગર્વમેન્ટ સિક્યોરિટી તેમજ અન્ય રોકાણો	૨૪૫૧.૧૩	૨૫૮૦.૮૭	૧૩૮.૭૪	૫.૭૦%
શેર મુડી	૩૧૦.૪૮	૩૪૧.૬૭	૩૧.૧૯	૧૦.૦૪%
રીઝર્વ તેમજ અન્ય ભંડોળ	૫૫૧.૬૭	૭૨૧.૦૦	૧૬૮.૦૪	૩૦.૬૩%
ઇન્કમટેક્ષ જોગવાઈ	૩૮.૪૦	૪૯.૫૦	૧.૧૦	૨૧.૦૮%
શાખાઓ	૫૮	૫૮	-	-

- આપણી ચાપણો ડી.આઇ.સી.જી.સી. દ્વારા રૂ.૫/- લાખ સુધી સુરક્ષિત છે.
- બેન્ક દ્વારા તેના સભાસદો તેમજ સેવિંગ્સ/કરંટ ખાતેદારોને અકસ્માત વિમો રૂ.૫/- લાખ સુધીનો લીધેલ છે કોઈપણ જાતના પ્રિમીયમ લીધા સિવાય.
- જે ખાતેદારો, સભાસદોના KYC બાકી હોય તે જે તે શાખામાં અપડેટ કરાવવા વિનંતી.
- લોકર્સ ઘરાવનાર વ્યક્તિએ, વર્ષમાં એક વખત લોકર ઓપરેટ કરતું જરૂરી છે.
- ડીપોઝીટ લોકર્સ ખાતેદારના વારસદારની નિમણુંક બાકી હોય તે કરાવી જવા વિનંતી.

બેન્કનું નેટ
NPA
“૦”
(Zero)

શ્રી જી. કે. પટેલ

યેરમેન

શ્રી કે. કે. પટેલ

વાઈસ યેરમેન

શ્રી વિનોદકુમાર એમ. પટેલ

ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ

બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટરશ્રીઓ

શ્રી યંદુભાઈ આઈ. પટેલ
(સ્થાપક યેરમેન)

શ્રી કાનજુભાઈ એસ. પટેલ

શ્રી ભાઈલાલભાઈ એમ. પટેલ

શ્રીમતી કોકીલાબેન એન. પટેલ

શ્રી ખોડાભાઈ એન. પટેલ
(સ્થાપક મેને.ડિરેક્ટર)

શ્રી નરોતમભાઈ એસ.પટેલ

શ્રી કીરીટકુમાર બી. પટેલ

શ્રીમતી દીપીકાબેન આર. પટેલ

શ્રી ડૉ. અનિલભાઈ ડી. પટેલ

શ્રી બાબુભાઈ એ. પટેલ

શ્રી ઘનશ્યામભાઈ કે. પટેલ

શ્રી સોમભાઈ બી. પટેલ
(પ્રો.ડિરેક્ટર)

શ્રી અશોક કુમાર (એડીશનલ ડાયરેક્ટર)

શ્રી જુટેન્દ્રભાઈ પી.પટેલ

શ્રી અમૃતલાલ જી.પટેલ

શ્રી લક્ષ્મણભાઈ એસ. વણકર

શ્રી અલ્લેશભાઈ બી. પટેલ

(C.A.પ્રો.ડિરેક્ટર)

તેમજ સમગ્ર અર્બન બેન્ક પરિવાર...

ઉત્તમ, જરૂરી, વિનયી ગ્રાહક સેવા એજ અમારો ધ્યેય

અમિત શાહ

લેખક કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી તથા
આધુનિક ભારતના ચાણકય છે.

માતૃભાષામાં શિક્ષણની ખૂલતી દિશાઓ

આ આઈના અમૃત મહોત્સવના વર્ષમાં ૧૬મી ઓક્ટોબરનો દિવસ સુવર્ણ અક્ષરે લખાશે. આ દિવસ દેશની શિક્ષણ વ્યવસ્થાના પુનઃ જાગરણનો હતો, જ્યારે મથ્ય પ્રદેશ સરકારે દેશમાં સૌથી પહેલાં તથીબી શિક્ષણ હિન્દીમાં શરૂ કરીને પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા માતૃભાષામાં શિક્ષણના અભિયાનનો પહેલો અધ્યાય લખ્યો. ગુરુદેવ રવીન્દ્રનાથ ઠાકુરજીએ કહ્યું હતું કે, ‘ભારતીય સંસ્કૃતિ એક ખીલેલા કમળ જેવી છે, જેની પ્રત્યેક પાંખડી આપડી પ્રાદેશિક ભાષાઓ છે. કોઈ પણ એક પાંખડી નાણ થવાથી કમળની શોભા નાણ પામશે. હું

[આજે આચ ભાષાઓ – તમિણ, તેલુગુ, મલયાલી, ગુજરાતી, મરાઠી, બંગાળી, હિન્દી અને અસમિયામાં ઓન્ઝિનિયરિંગના અભ્યાસકમના અનુવાદ કરાવીને માતૃભાષામાં શિક્ષણ આપવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે **]**

ઇથું હું કે પ્રાદેશિક ભાષાઓ રાણી બનીને પ્રાંતોમાં બિરાજમાન રહે અને તેમની વચ્ચે હિન્દી મથ્યમાણિ બનીને બિરાજતી રહે.’ ગુરુદેવ દ્વારા કહેવાયેલી આ વાત, ભારતની ભાષા સંસ્કૃતિનો નિયોડ દર્શાવે છે. આ જ રીતે યુગ ચરણભારતેનું હરિશ્ચંદ્રજી જ્યારે પોતાની ભાષા (માતૃભાષા)ની વાત કરે છે ત્યારે તેમાં તમામ ભારતીય ભાષાઓ સામેલ

હોય છે. દેશના દક્ષિણ છેડાથી ઉત્તર તેમજ પૂર્વ છેડાથી પશ્ચિમ સુધીની તમામ ભાષાઓ આપડી પોતાની ભાષાઓ છે. ભારત અને ભારતિયતાનાં મૂળમાં આ ભાષાઓની મહાન પરંપરા છે. ભાષા જ વ્યક્તિને પોતાના દેશ, સંસ્કૃતિ અને મૂળ સાથે જોડે છે.

ત્યારે હિન્દી માટે પણ આપણે કોઈ પૂર્વગ્રહ વિના એ સમજવું જોઈએ કે હિન્દીને

કોઈ સ્થાનિક ભાષા સાથે જરાયે મતભેદ નથી. હિન્દી માટે એવો એક બ્રમ ફેલાવવામાં આવે છે કે તે સ્થાનિક ભારતીય ભાષાઓની વિરોધી છે. આ વાતમાં જરાયે સત્યતા નથી. હિન્દી ભારતની રાજભાષા છે અને તેને કોઈ પણ સ્થાનિક ભાષા સાથે કોઈ મતભેદ નથી. હિન્દી તો ભારતની તમામ ભાષાઓની મિત્ર છે. મારું માનવું છે કે હિન્દી અને તમામ ભારતીય ભાષાઓએ થોડાક લવચીક બનવું પડશે. અન્ય ભાષાઓથી કોઈ તફાવત હોય તો તેને ટાળવાને બદલે તેને આપણી ભાષામાં સમાવવાનો પ્રયાસ થવો જોઈએ. આમ થવાથી તમામ ભાષાઓનો વિકાસ વિરોધભાસને બદલે પરસ્પર સાથે મળીને થઈ શકશે.

કેટલાક લોકોમાં અંગ્રેજ વિશે શ્રેહતાની ભાવના એવી હોય છે કે ઘણીવાર અંગ્રેજ જ્ઞાની વ્યક્તિને જ્ઞાની માની લેવામાં આવે છે. પરંતુ હકીકત એ છે કે કોઈ પણ ભાષાને જ્ઞાન અથવા બૌદ્ધિક ક્ષમતા સાથે કોઈ સંબંધ નથી હોતો. ભાષા કેવળ અભિવ્યક્તિનું માધ્યમ હોય છે. જો માતૃભાષામાં શિક્ષણ મળે તો બૌદ્ધિક ક્ષમતાનો સંપૂર્ણ લાભ વ્યક્તિને નથી મળી શકતો. કેમ કે કોઈ પણ બાળક ચિંતન ફક્ત માતૃભાષામાં જ સૌથી સારું કરી શકે છે, જ્યારે પ્રાથમિક શિક્ષણ માતૃભાષા સિવાયની કોઈ ભાષામાં મળે છે ત્યારે તેના મૌલિક ચિંતના વિકાસમાં અવરોધ પેદા થાય છે. એટલા માટે મારું માનવું છે કે સંશોધન અને માતૃભાષામાં શિક્ષણ પદ્ધતિ વચ્ચે ગાડ સંબંધ હોય છે. એટલે આજે આપણે સંશોધન, વિજ્ઞાન, કળા વગેરેમાં પોતાની ક્ષમતાઓનો ફક્ત પાંચ ટકા લાભ લઈ શકીએ છીએ. હાલના પ્રયાસોથી જ્યારે શિક્ષણ માતૃભાષામાં અપાશે અને દેશ પોતાની સંપૂર્ણ બૌદ્ધિક ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરી શકશે તો મારું માનવું છે કે આત્મનિર્ભર નવા ભારતની યાત્રાને મહત્વપૂર્ણ વેગ મળશે. વિશ્વરભરના શિક્ષણવિદોએ માતૃભાષામાં શિક્ષણને મહત્વપૂર્ણ માનું છે, કેમ કે વિચાર, સંશોધન, વિશ્લેષણ, શોધખોળ તેમજ નિર્ણયની પ્રક્રિયા આપણું મન માતૃભાષામાં જ કરે છે.

રાખ્રૂપિતા મહાત્મા ગાંધી, વૈજ્ઞાનિક

અને તકનિકી શિક્ષણ તેમજ નિષ્ઠાતોને સામાન્ય લોકો તેમજ ભારતીય ભાષાઓ સાથે જોડવાની હિમાયત કરતા હતા. બાપુએ કહ્યું હતું, ‘ભારતીય ભાષાઓમાં શિક્ષણ પામેલા રસાયનશાસ્ત્રી, એન્જિનિયર તેમજ અન્ય વિશેષજ્ઞ વિદેશી નહીં, પરંતુ સામાન્ય લોકોની ભાષા બોલશે. જે જ્ઞાન તેઓ મેળવશે તે સામાન્ય લોકોની પહોંચમાં હશે.’ બાપુના વિચારને અનુરૂપ મોદી સરકાર દ્વારા લાગુ કરવામાં આવેલી નવી શિક્ષણનીતિમાં પ્રાથમિકથી માંડીને તકનિકી અને તખીબી શિક્ષણ સુધીનું શિક્ષણ માતૃભાષામાં ઉપલબ્ધ કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ પ્રયાસના ભાગરૂપે પહેલી વાર પોતાની સ્વભાવા હિન્દીમાં એમબીબીએસનું શિક્ષણ શરૂ કરનાર મધ્ય પ્રદેશ દેશનું પ્રથમ રાજ્ય

આજે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી પણ અટલીજીની એ પરંપરાને આગળ વધારતા વૈશ્વિક મંચો ઉપર હિન્દીમાં ભાષણ આપે છે. મોદીના હિન્દીમાં ભાષણ આપવાથી વૈશ્વિક સ્તરે તો ભારતીય ભાષાને ઓળખ મળે જ છે, ઉપરાંત ભારતીયોનો આત્મવિશ્વાસ પણ વધે છે.

બન્યું છે. નવી શિક્ષણનીતિ હેઠળ પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીજીનું લક્ષ મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ અને લો (કાયદા)નું ઉચ્ચ શિક્ષણ તમામ ભારતીય ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ કરવાનું છે. આ હિંદીમાં મોદી સરકાર સંપૂર્ણ નિષ્ઠા અને સર્વપણ સાથે પ્રયાસ કરી રહી છે.

પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીજીના નેતૃત્વમાં આજે દેશ આત્મનિર્ભરતાના માર્ગે આગળ વધી રહ્યો છે. એવામાં આપણે સમજનું પડ્શે કે આત્મનિર્ભર શબ્દ ફક્ત ઉત્પાદન, વાણિજ્ય સંસ્થાઓ માટે નથી, પરંતુ આત્મનિર્ભર શબ્દ ભાષાઓના સંદર્ભે પણ એટલું જ મહત્વ ધરાવે છે. આત્મનિર્ભર ભારતનું સ્વખ ત્યારે જ સાકાર થશે, જ્યારે આપણી ભાષાઓ મજબૂત થશે. આ વાતને ધ્યાનમાં રાખીને સરકારે નવી શિક્ષણનીતિમાં ભારતીય ભાષાઓમાં શિક્ષણ ઉપર વધુ ભાર મૂક્યો છે. સરકારના

પ્રયાસોના પરિણામ સ્વરૂપે હવે શિક્ષણ કેને ભારતીય ભાષાઓને વિશેષ મહત્વ મળવા પણ લાગ્યું છે. આજે આઈ ભાષાઓ - તમિણ, તેલુગુ, મલયાલી, ગુજરાતી, મરાಠી, બંગાળી, હિન્દી અને અસમિયામાં એન્જિનિયરિંગના અભ્યાસક્રમના અનુવાદ કરાવીને માતૃભાષામાં શિક્ષણ આપવાનો પ્રયાસ થઈ રહ્યો છે. નીટ અને યુજીસી દ્વારા યોજાતી પરીક્ષાઓ પણ ૧૨ ભાષાઓમાં લેવાય તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ તમામ હકીકત શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં ભારતીય ભાષાઓને વધુ મજબૂત બનાવવા પ્રત્યે મોદી સરકારની પ્રતિબદ્ધતા જ દર્શાવે છે.

ભારતીય જનતા પાર્ટીએ જ્યારે પણ અવસર મળ્યો છે ત્યારે ભારતીય ભાષાઓને પ્રોત્સાહન આપવાનું કામ કર્યું છે. ગુલામીનો કાળખંડ વીતી ગયા પછી પણ ભારતની સત્તાધારી સંસ્થાઓમાં લાંબા સમય સુધી ભારતીય ભાષાઓ બાબતે એક પ્રકારની લધુતાંત્રિક વિકસતી રહી હતી. દેશના નેતા વિદેશી મંચો ઉપર અંગ્રેજીમાં ભાષણ આપતા હતા, પરંતુ ભાજપના અટલ બિહારી વાજપેયીજાએ વિદેશમંત્રી તરીકે જ્યારે તક મળી ત્યારે તેમણે સંયુક્ત રાઝ્યના મંચ ઉપરથી હિન્દીમાં ભાષણ આપીને ભારતીય ભાષાને ગૌરવ પ્રદાન કર્યું છે. આજે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી અટલીજીની એ પરંપરાને આગળ વધારતા વૈશ્વિક મંચો ઉપર હિન્દીમાં ભાષણ આપે છે. મોદીના હિન્દીમાં ભાષણ આપવાથી વૈશ્વિક સ્તરે તો ભારતીય ભાષાને ઓળખ મળે જ છે, ઉપરાંત ભારતીયોનો આત્મવિશ્વાસ પણ વધે છે.

આજે પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીજીના નેતૃત્વમાં ભારતીય ભાષાઓમાં ઉચ્ચ શિક્ષણના માર્ગો ખૂલ્લી રહ્યા છે. જે આપણી ભાષાઓના વિકાસમાં તો ફાયદાકારક હશે જ, સાથે સાથે દેશના વિદ્યાર્થીઓની સંશોધનની ક્ષમતામાં પણ ગુણાત્મક વધારો કરશે. મને પૂરેપૂરો વિશ્વાસ છે કે યુગો યુગો સુધી ભારત પોતાની ભાષાઓ સાંભળીને અને તેનું જતન કરશે અને આપણે તેને લવચીક અને લોકોઉપયોગી બનાવતા બનાવતા વિકાસનાં નવાં સોપાનો સર કરતાં રહીશું. ■

કૃષ્ણકાંત ઉનડકટ,

લેખક જાણીતા પત્રકાર, કટાર લેખક અને સમાજ ચિંતક છે.

જુવન એક એવો જુગાર છે, જે દરેકે રમવો જ પડે છે

‘દરેક માણસ એકસપાયરી ડેટ લઈને જ જન્યો છે, દરેક વ્યક્તિના કપાળે વાંચી ન શકાય તેવા અક્ષરોમાં અંતની એક તારીખ લખેલી હોય છે. આ તારીખથી ડરવાની જરૂર નથી પણ આ તારીખ સુધી જીવવાનું અને જીવી જાણવાનું જરૂરી છે.’

જવન એક જુગાર છે. આપણે ઈચ્છાએ કે ન ઈચ્છાએ, એ જુગાર આપણે રમવો પડે છે. રોજ સવારે એક બાજુ લાગે છે. હાર અથવા જત એ બાજુની પ્રકૃતિ છે. આ જુગાર સમય સાથેનો છે. સમય દરેક વખતે જીતવા નથી હેતો અને સમય દરેક વખતે જીતવા નથી. પણ આ જુગાર હારે છે. કોઈ પણ મહાન માણસની વાત લઈ લો, તેને એકેય સફળતા સહજતાથી નથી મળી.

આંકડાઓમાં માનનારાઓના મતે જિંદગી ગણિત છે. જિંદગીના આ ગણિતમાં સરવાળા, બાદબાકી, ચુણાકાર અને ભાગાકાર છે. અંતે તો માણસે જન્મથી મૃત્યુ સુધીના એકથી સોની સફર પૂરી કરવાની હોય છે.

એકથી સો, ક થી જી, અતથી ઈતિહાસ સંબંધ જીવન સાથે છે. સવારના નસીબમાં પણ રાત લખાઈ જ છે. ફિલ્મ અભિનેત્રી તખ્ખુએ

એક ઈન્ટરવ્યુમાં કહ્યું હતું કે, ‘દરેક માણસ એકસપાયરી ડેટ લઈને જ જન્યો છે. દરેક વ્યક્તિના કપાળે વાંચી ન શકાય તેવા અક્ષરોમાં અંતની એક તારીખ લખેલી હોય છે. આ તારીખથી ડરવાની જરૂર નથી પણ આ તારીખ સુધી જીવવાનું અને જીવી જાણવાનું જરૂરી છે.’

બજારમાં કોઈ પણ ચીજ લેવા જઈએ ત્યારે તેના પેકિંગ ઉપર લખ્યું હોય છે કે- બેસ્ટ બીફોર ડેટ સો એન્ડ સો. જીવવનું પણ એવું જ છે. લાઈફ ઈઝ બીફોર ડેથ.

જિંદગી પહાડ ઉપરથી વહેતાં જરણાં જેવી છે. તમે તેને રોકી શકવાના નથી. તેની ગતિ ચાલુ જ રહેવાની છે. આ નદીએ વચ્ચે આવતાં પથરો સાથે ટકરાવાનું છે અને દરિયા સાથે મળી જવાનું છે.

દરેક જિંદગીની એક નિયતિ હોય છે. વિધાતા લેખ લખે છે એવી કાલ્યનિક વાતો છે. કદાચ વિધાતા લેખ લખતી નહીં હોય. વિધાતા તો કદાચ દરેક વ્યક્તિના હાથમાં પેન પકડાવી દેતી હશે. પેન આપીને વિધાતા કહે છે કે, લ્યો તમે જ તમારા નસીબ લખો. તમે જ તમારી રેખાઓ દોરો અને તમે જ તમારા ભાગ્યની રંગોળી બનાવો. કેવા રંગ પૂરવા એ તમારે નક્કી કરવાનું છે.

જિંદગી મેરી-ગો-રાઉન્ડ જેવી છે. જિંદગીનું ચુક ફિજરફાળકાની જેમ સતત ઉપર-નીચે ફરતું રહે છે. ટોચ પણ છે અને તળિયું પણ છે. કુંપળ પણ છે અને ફૂલ પણ છે. ઉદય પણ છે અને અસ્ત પણ છે. સુખ છે અને દુઃખ પણ છે.

મેરી-ગો-રાઉન્ડમાં બેઠા બાદ એક બાળકે સામાન્ય, પરંતુ ખૂબ જ તાત્ત્વિક સવાલ કર્યો. ફિજરફાળકામાં નીચે આવતી વખતે જ કેમ ડર લાગે છે? નીચે ઘસતી વખતે જ કેમ પેટમાં સેરડો પડે છે? આ પ્રશ્નનો જવાબ કદાચ એવો હશે કે, આરોહણમાં તો આનંદ જ હોય છે. પડતી કે પતન વખતે જ ચિંતા કે ડર લાગે છે.

શ્રીક કિલસ્ટ્રૂ પાયથાગોરસે કહ્યું છે: જે માનવ પોતાની જાત પર નિયંત્રણ ધરાવતો ન હોય, એ મુક્ત નથી. મતલબ કે સુખ, સફળતા અને શાંતિ માટે જાત પર નિયંત્રણ જરૂરી છે. નિયંત્રણ એટલે મનાઈ નહીં, નિયંત્રણ એટલે યોગ્ય ઉપયોગ. જીવવા માટે ઊંઘવું જરૂરી છે અને સતત ઊંઘતા રહેવાથી જીવી તો શકાય પણ જીવનનો અર્થ રહેતો નથી અને માણસ ધારે તો પણ સતત ઊંઘી શકતો નથી. ઊંઘ એ જ શીખવે છે કે ઊંઘીને જાગવાનું છે.

જિંદગીનો જુગાર દરેક માણસે રમવો જ પડે છે. જોકે આ જુગાર બાવન પતાંના જુગાર જેવો નથી. આ જુગાર જીવતો કે હારવો તે માણસના પોતાના હાથમાં છે. મારે હારવું નથી એવો દદનિશ્વય કરનારો માણસ જિંદગીનો જુગાર ક્યારેય હારતો નથી. ■

શિક્ષણનો વ્યવસાય એક પવિત્ર વ્યવસાય છે

શિક્ષક વર્ગમાં જ નહીં, વર્ગ બહાર પણ દરેક જગ્યાએ પોતાના શબ્દો, વલણા, હાવભાવ, ચાલ-ચલગત, પોતાના વિચારો અને અભિવ્યક્તિ વડે શિક્ષણ આપતો હોય છે.

Teaching is a pious profession. ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સંસ્કારોએ ગુરુ-શિક્ષકને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને મહેશના દેવસ્થાને પ્રસ્થાપિત કર્યા છે. લોકોની શિક્ષક પ્રયેની પૂજ્ય ભાવના, શ્રદ્ધાએ શિક્ષકના વ્યવસાયને પવિત્રતા બધી છે. શિક્ષકના આચાર-વિચાર, વાણી-વર્તન, વ્યવહાર અને કર્તવ્ય પરાયણતાને કારણે શિક્ષકનો વ્યવસાય પવિત્ર વ્યવસાય ગણ્ય છે.

સંસ્કૃતની બે ધાતુ - શબ્દાન્શથી ગુરુ શબ્દ બન્યો છે. ‘ગુ’ અને ‘દુ’. ‘ગુ’ એટલે અંધકાર અને ‘દુ’ એટલે અંધકારને દૂર કરનાર. ભારતીય સમાજની માન્યતા પ્રમાણે અંધકાર એ અજ્ઞાનનું પ્રતીક છે, જ્યારે પ્રકાશ જ્ઞાનનું. અંધકારરૂપી અજ્ઞાનને દૂર કરી પ્રકાશરૂપી જ્ઞાન આપે તે ગુરુ - શિક્ષક.

બીજા વ્યવસાયમાં વ્યક્તિ ધારે ત્યારે પોતાનો વ્યવસાય બદલી શકે છે. તે વ્યક્તિ એક સાથે બે વ્યવસાય કરી શકે છે. બીજા વ્યવસાયમાં કામના કલાકો પણી તે વ્યવસાયિક રહેતો નથી. જ્યારે શિક્ષકના વ્યવસાયમાં એક વાર શિક્ષક તે કાયમ માટે શિક્ષક, ચોવીસ કલાક શિક્ષક. વર્ગમાં કે વર્ગ બહાર, શાળામાં કે શાળા બહાર, બજારમાં ખરીદી કરતી વખતે, પાર્ક-બગીચામાં કે સામાજિક પ્રસંગો કે દરવા-ફરવાના સ્થળે ગમે ત્યાં, હંમેશાં શિક્ષક, શિક્ષક જ હોય છે. લોકો શિક્ષકોને સદા શિક્ષક તરીકે જ જુઓ છે અને શિક્ષક વર્ગમાં જ નહીં, વર્ગ બહાર પણ દરેક જગ્યાએ પોતાના શબ્દો, વલણા, હાવભાવ, ચાલ-

ચલગત, પોતાના વિચારો અને અભિવ્યક્તિ વડે શિક્ષણ આપતો હોય છે. લોકોની ધારણા છે કે શિક્ષક કરી ખોટું કરે જ નહીં અને આ ધારણા જ શિક્ષકને આદરણીય બનાવે છે.

શિક્ષક બાળકોને જોઈતી અને જરૂરી માહિતી, અપેક્ષિત જ્ઞાન અને સંસ્કાર આપી સમજુ, સક્ષમ અને આદર્શ નાગરિક બનાવે છે. તે યુવાધનને સંજોપદ્યોગી, રાષ્ટ્રોપયોગી, જવાબદાર અને ઉત્પાદક-સર્જક નાગરિક તરીકે તૈયાર કરે છે. સુસંસ્કારી સમાજનું નિર્માણ કરવામાં એક શ્રેષ્ઠ શિક્ષકનો ફાળો અગત્યનો છે. એટલે જ કોઠારી કમિશને (૧૯૬૪-૬૬) કહું હતું, ‘The future of India is being moulded in the class rooms.’ (શિક્ષક પાસેથી સમાજને ઘણી અપેક્ષાઓ છે અને એક શિક્ષક સમાજની એ અપેક્ષાઓ પૂરી કરે છે.)

આપણે શિક્ષકને ચાર શ્રેણી - કેટેગરીમાં મૂકી શકીએ

૧. Teaching Teacher (ભણાવતો શિક્ષક)

ભણાવતો શિક્ષક ફક્ત ભણાવવાનું જ કામ કરે છે. પોતાને મળેલા વિષયના પાઠ્યકાર્યને તે વળગી રહે છે. સમયસર પાઠ્યકાર્ય પૂરો કરવાને જરૂરી સમજે છે. શાળાના સમય સિવાય તેને શિક્ષણ સાથે કોઈ સંબંધ હોતો નથી.

૨. Working Teacher (કામ કરનાર શિક્ષક)

આવો શિક્ષક વર્ગમાં જતા પહેલાં તેને શું ભણાવવાનું છે, કેવી રીતે ભણાવવાનું છે તેનું આયોજન કરે છે. તેના વિષયમાં બાળકને કેવી રીતે સક્રિય કરવા તેનો વિચાર કરે છે. વિદ્યાર્થી ઉપર તેનો અમલ કરે છે.

૩. Thinking Teacher (વિચારવાન શિક્ષક)

આવો શિક્ષક ફક્ત ભણાવતો નથી, પણ શીખવે છે. પોતાના વિષયને કેવી રીતે સરળતમ બનાવવો. એ વિષયમાં બાળકોને કેવી રીતે પ્રવૃત્તિમય કરવા, વિચાર કરતા કરવા તેનું આયોજન કરી વર્ગમાં અમલ કરે છે. બાળકોને સ્વતંત્ર અભિવ્યક્તિ કરવા માટેની પ્રેરણા આપે છે. આવા શિક્ષકો જ બાળકો માટે આદર્શ રોલ-મોડલ હોય છે.

૪. Accidental Teacher (અકસ્માતે શિક્ષક)

આવા શિક્ષકો શિક્ષણના વ્યવસાયમાં અકસ્માતે આવી જતા હોય છે. બી.એ. કર્ચ - નોકરી નથી મળી એટલે બી.એડ્. કરી નાખો. સદ્ગ્રાહ્યે શિક્ષકની નોકરી મળી ગઈ. સારી તકો આપી બીજી નોકરી મળવાની સાથે તેઓ શિક્ષકની નોકરી છોડી દેતા હોય છે.

ભણાવવા સાથે શીખવનાર શિક્ષક બ્રાન્ડ હેનરીએ કહું છે: ‘A Good teacher can inspire hope, ignite the imagination and instill love of learning.

સમાજને, દેશને આજે સુસજ્જ, સંસ્કારી, જ્ઞાની શિક્ષકોની જરૂરિયાત છે. ઉચ્ચ વિચાર, આદર્શ જીવનશૈલી ધરાવનાર શિક્ષક સમાજનો શાશ્વત છે. આવા સમાજ ઉપયોગી, રાષ્ટ્ર ઉપયોગી, જવાબદાર અને ઉત્પાદક નાગરિક તૈયાર કરનાર શિલ્પી શિક્ષકને સહખ વદન. ■

ડૉ. વી. ચોહાણ

લેખક નવી ભોજન પ્રથાના હીમાયતી છે

રોગ થાય જ નહીં તે માટે શું કરવું?

રોગ થઈ ગયા બાદ તેને મટાડવા કોશિશ કરવી તેનાથી સારું એ છે કે રોગ થવા જ ન ઢેવો, પરંતુ આપણે જોઈએ છીએ કે હવે તો બાળક રોગ બઈને જ જન્મે છે અને તેથી જન્મતા પહેલાંથી જ માતા માર્કિઝ બાળકને દવાઓ આપવાનું શરૂ થઈ જાય છે. જન્મ બાદ તુરત જ પોલિયોનાં ટીપાં, શીતળાની રસી અને અન્ય જિતજાતની દવાઓ આપવી શરૂ થઈ જાય છે તે જીવનપર્યત મરતા સુધી અપાય છે. આમ માણસ મરતો મરતો જવે છે. એટલે કે મરવા વાંકે જીવતો હોય છે. બાળકને વારસામાં રોગ ન આપવો હોય તો બાળકના શરીરનું બંધારણ સારું થવું જ જોઈએ, જે માતાના ગર્ભમાં થાય છે. આથી માતાપિતાએ પોતાના શરીર નીરોગી રાખવા આવશ્યક બની જાય છે. જેથી માતાપિતાએ યોગ આહારપદ્ધતિ અપનાવવી રહી. જેથી પોતે પણ નીરોગી રહી શકશે અને બાળકને વારસામાં નીરોગી શરીર આપી શકશે.

હવે બાળકનો ઉછેર યોગ્ય આહારથી થવો જોઈએ, જેથી શરીર સદા નીરોગી રહે. રોગની કોઈ સંભાવના જ ન રહે. આ માટે માતાનું દૂધ બંધ થયા બાદ કોઈ દૂધ આપવું

[જો માતા સમયસર યોગ્ય આહાર પ્રણાલિ અપનાવશે તો બાળકના શરીરનું બંધારણ તો સારું થશે જ, સાથોસાથ માતાને પણ ફાયદો થશે, તેનું શરીર તંદુરસ્ત રહેશે, પ્રસૂતિની પીડા હળવી બનશે]

ન જોઈએ. કુદરતી ખોરાક કુદરતી સ્વરૂપે જ આપવો જોઈએ. રંધેલ ખોરાક ખાવાની આદત જ ન પાડવી જોઈએ. કાચો કંદ-મૂળ, ફળ, પાન, પાણીની જ ટેવ પાડવી જોઈએ, જેનાથી તેને પૂરું પોખાણ પણ મળી રહેશે. અને સદા નીરોગી રહેશે એટલું જ નહીં, તેને ચેમા પણ નહીં આવે, વાળ સર્કેદ નહીં થાય, દાંત નહીં પડે, યુવાની લંબાઈ જશે, ઘડપણ ટૂંકાઈ જશે, આયુષ્ય વધી જશે અને મોત સહજ કષ્ટરહિત થશે. ખોટા જ્યાલોમાંથી બહાર નીકળી નવી પ્રણાલિ અમલી બનાવીશું તો દવારહિત દુનિયાનું નિર્માણ થશે. સારું જીવન જીવી શકીશું અને સારું મોત માણી શકીશું.

જો માતા સમયસર યોગ્ય આહાર પ્રણાલિ અપનાવશે તો બાળકના શરીરનું બંધારણ તો

- નવી ભોજનપ્રથાથી રોગ નાખું સહજ છે. ● નીરોગી જીવન નવી ભોજનપ્રથાથી જ શક્ય છે. ● કુદરતી છવા, પાણી, ખોરાકથી જ નીરોગી જીવન શક્ય છે. ● અદુરતી ભોજનથી રોગ થાય છે, દવાથી રોગ વધે છે. ● શરીરમાં જમા થયેલ મળ સર્કેદ છે, જે રોગન્યે દેખા દે છે. ● રંધેલ આહાર મળ છે, દૂધ ઝેર છે - રોગનાં જનક છે. ● ખોટી માન્યતાથી, ખોટી ક્રિયાથી ખોટું પરિણામ મળે છે. ● ઉપવાસ ઉત્તમ છે, ખાંદું ખરાબ છે. ● કાચું તે સાચું, રંધાચું તે ગંધાચું. ● પત્ર, પુષ્પ, ફળ અને જળ જેમાં તેમ આરોગ્યા તે જ સાચું ભોજન છે. ● રોગ શરૂ નહીં, મિત્ર છે. ● જૂની અને હાલની ભોજનપ્રથાનું મિશ્રણાઃ નવી ભોજનપ્રથા. ● ખોગી રહો છતાં નીરોગી રહો - નવી ભોજનપ્રથા. ● ખોગી રહો અને રોગી રહો - હાલના વિજ્ઞાનની ભોજનપ્રથા. ● ત્વાગી રહો અને સ્વસ્થ રહો - અધ્યાતોની જૂની ભોજનપ્રથા. ● સમય, શક્તિ અને પૈસા ખર્ચને રોગ ખર્ચાઈએ છીએ. ● રસોડામાં રોગ ઊરે છે, ઉપવાસથી નાશ પામે છે. ● રોગ માટે રસોડું બ્રહ્મા છે, દવા વિષ્ણુ છે, નવી ભોજનપ્રથા મહેશ છે. ● રોગની જનક હાલની ભોજનપ્રથા એ વિજ્ઞાનના અઙ્ગાનનું ફળ છે.

સારું થશે જ, સાથોસાથ માતાને પણ ફાયદો થશે. તેનું શરીર તંદુરસ્ત રહેશે. પ્રસૂતિની પીડા હળવી બનશે, ઓપરેશન કરી બાળક લેવું નહીં પડે, પ્રસૂતિ બાદ શરીર બેઠેણ બને છે તે પણ નહીં બને. પ્રસૂતિ વખતનું જોખમ ઘટશે. આ અતિશાળોકિત નથી, સત્ય હડીકત છે. પરંતુ માતાના શરીરમાં જ જો પહેલેથી માળખાકીય ખામી હોય તો તેવા કિસ્સામાં ધાર્યું પરિણામ ન મળે તેવું બને. પરંતુ આ સુધારાની પ્રક્રિયા તો ચાલુ થઈ જ જાય છે, જે સમય જતાં સારાં પરિણામો આપે છે. ■

3 BHK MAJESTIC LIVING & RETAIL SPACES

PROJECT BY

**GOLDEN
DHARTI**
INFRASTRUCTURE

**Site : Swarnim Dharti, Nr. Sardar Dham, Vaisnodevi Circle
S.P. Ring Road, Ahmedabad - 382 421**

Booking Contact :
89800 06032, 89800 06042

swarnimdharti@gmail.com
www.swarnimdharti.com

RERA REG. No.: PR/GJ/AHMEDABAD/AHMEDABAD CITY/AUDA /MAA08640/170621
www.gujrera.gujarat.gov.in

રક્ષિક પટેલ

લેખિકા આધુનિક વિચારસરણી ધરાવતાં જાણીતાં કોલમિસ્ટ છે

ભગુન લગુનજુવનથી સુજ્ઞ લગુનજુવનની સકર

બસ વર્ષ ઉપર વર્ષ પસાર થઈ રહ્યા છે અને ઉમરના એક પડાવે બંને પહોંચી ગયાં છે. લગુનજુવન માટે વાતચીત અને સંવાદ એક ઘરેણું છે તો સામે અભોળા લગુનજુવનનું બંગાળ પણ બની શકે છે

આ મન અને મોનાના લગુનજુવનને આમ તો વર્ષો વીતી ગયાં. ૩૦ વર્ષનું સુખી કહી શકાય તેવું, પરંતુ શુષ્ક લગુનજુવન... કે જેમાં જીવંતતા કરતાં નિર્જવપણું વધારે દેખાય, એમ છતાં સામાજિક મયદાને કારણે બંને એક જ છત નીચે રહેતાં હોવા છતાં રોબોટ જેવું યંત્રવત્ત જીવન જીવી રહ્યાં

છે. આમ તો બંનેને એકબીજા પ્રત્યે કોઈ જ ફરિયાદ નથી, પરંતુ એકબીજા પ્રત્યે ઉમળણી પણ નથી. લાગણીની શૂન્યતા એ બંનેના જીવનને અજગરની જેમ ભરડો લીધો છે કે જેમાં બંને ના તો એકબીજાને છોડી શકે કે ના તો સાથે રહી શકે. એમ છતાં રગસિયા ગાડાની જેમ જીવન જીવી રહ્યાં છે.

બે સુંદર બાળકોનાં માતા-પિતા હોવાને નાતે પણ સાથે રહેવા મજબૂર છે. આટલાં વર્ષોના લગુનજુવનમાં અમનને એવું સતત લાગ્યા કરે છે કે અમે એકબીજા માટે બન્યા નથી.

કહેવાય છે કે જોડીઓ ઉપરથી નક્કી થઈને આવતી હોય છે, પરંતુ કચારેક ઉપરવાળાની ભૂલના કારણે અમન અને મોના જેવી જોડી બની જતી હોય છે, કોઈ લિકેજ છતમાંથી જેમ પાણીનાં બિંદુઓ ટપક્યાં કરે તેમ બંનેના જીવનમાંથી પણ નિઃસાસાનાં આંસુ ટપક્યાં કરે છે. ઉંમરનો એક પડાવ ઓળંગી લીધા પછી જ્યાં શરીર પણ ફરિયાદ કરતું હોય તેવા સમયે બંનેને એકબીજાની હુંફની જરૂર હોય... સાનિધ્યની જરૂર હોય... સાથની જરૂર હોય. તેવા સમયે બંને એક જ રૂમમાં હોવા છતાં બંને એકબીજાથી હજારો ડિલોમીટર દૂર હોય.

તેવો બંનેને અહેસાસ થઈ રહ્યો છે.

નારી સૃષ્ટિ

સાથે અને જોડે હોવા છતાં જોજનો દૂર હોય તેવું નીરસ જીવન બંને જીવી રહ્યા છે.

હળવાશના સમયમાં પતિ-પત્નીનું સાથે બેસવું, બંનેનો એકબીજાને સ્પર્શ જ પરમ સુખની અનુભૂતિ કરવતો હોય. વળી પત્ની હળવા હાથે પોતાની નાજુક કોમળ આંગળીઓ વડે પતિના માથામાં માલિશ કરતી હોય, વળી પત્નીના દ્રૂટા વાળની જુલ્ફી પતિના મોઢા ઉપર છવાયેલી હોય, બંને મૌન બેઠાં હોય તો પણ એકબીજામાં ખોવાયેલાં હોય, એકબીજામાં સમાયેલાં હોય તેવી અદ્ભુત અવસ્થામાં જીવતા યુગલથી એકદમ વિરુદ્ધ જીવન અમન અને મોના જીવી રહ્યા છે. તેઓ નથી ક્યારેય જઘડતા... નથી એકબીજાના દોષો જોતાં, નથી કોઈ ફરિયાદ કરતાં એમ છતાં બંનેને એવું લાગ્યા કરે કે જીવનમાં કશુંક ખૂટે છે, જે ભરપાઈ થઈ શકે તેમ નથી.

અમન નોકરી પર જાય, નોકરી પરથી પરત આવે... મોના પણ નોકરી કરે છે. બંને એકબીજાને ખૂબ વફાદાર પણ છે. એમના જીવનમાં લગ્નેતર સંબંધને કોઈ જ સ્થાન નથી. મોનાને એવું થયા કરે કે પતિ મારી સાથે જઘડો કરે... ઊચા અવાજે બોલે... મારા પર ગુસ્સો કરે... પરંતુ અમનનો શાંત સ્વભાવ આવું બધું કરતો નથી. એકવાર મોનાને થયું કે આજે તો અમન મારા ઉપર ગુસ્સો થાય તેવું કેક કરું... તેણે જાણીને ચામાં ખાંડની જગ્યાએ મીઠું નાખી દીધું... અને રાહ જોવા લાગી કે અમન હમણાં મારા ઉપર ગુસ્સો થશે, પરંતુ અમન એ ખારી ચાનું પોઝિટિવ રૂપાંતર કરી બોલ્યો, ‘આજે તો ઘણા દિવસે ખારી ચા મળી. ગળું ચોખ્યું થઈ ગયું.’

હવે ગુસ્સો અમનની જગ્યાએ મોનાને આવવા માંડ્યો કે, ‘હે ભગવાન... આવા માણસ જોડે કેવી રીતે જીવું.’ અમનની પ્રકૃતિ હંડી. નહીં કોઈ ઉત્સાહ-ઉમંગ કે નહીં કોઈ રસાસ્વાદવાળું જીવન. ઈશ્વર પણ આવા યુગલને પૃથ્વી ઉપર ઉતારી પ્રયોગો કરતા રહે છે. બધી જ સુખ સુવિધા હોવા છતાં આર્થિક સમૃદ્ધિનો ઝગમગાટ ઘરના આંગળાને શોભાવતો હોવા છતાં કેક ખૂટવાની વાતનો અહેસાસ બંનેના લગ્નજીવનનો છિન્નાભિન્ન

કરી રહ્યો છે. બધું હોવા છતાં કંઈ નથી એવું બંનેને લાગ્યા કરે છે.

બંને વચ્ચે કોઈ જ અનુરાગ નથી, છતાં જીવી રહ્યાં છે... ના કોઈ ઉમંગ... ના કોઈ હેત... બસ વર્ષ ઉપર વર્ષ પસાર થઈ રહ્યા છે અને ઉમરના એક પડાવે બંને પહોંચી ગયાં છે. લગ્નજીવન માટે વાતચીત અને સંવાદ એક ઘરેણું દેતો સામે અભોલા લગ્નજીવનનું ભંગાણ પણ બની શકે છે. મોનાને પણ સતત લાગ્યા કરે કે અમન તરફથી તેને જે હૂંફ-સથવારો-સાનિધ્યનો અનુભવ થયો જોઈએ તે નથી થતો. અમનને પણ એવું લાગે છે કે તેનું ઘર કોઈ ઘર નથી, પણ કોઈ હોટેલનો રૂમ છે, જેમાં બંને મહેમાન બનીને રહીએ છીએ... બંનેને સુંદર મજાનાં બે બાળકો છે. બંને યુઝેસએ સેટલ થયેલાં છે. અમન અને મોનાના જીવન વિશે બંને બાળકોને ખ્યાલ છે, પરંતુ કોઈ અધડો હોય તો સુલેહ થાય, પણ અમન-મોના વચ્ચે કોઈ ઝડપો થતો જ નથી, બંનેની મનોસ્થિતિ કોઈ સુષુપ્ત જવાળામુખી જેવી છે, જે ફાટી પણ શકતો નથી અને અની અંદરનો લાવા ધગધગે છે, જે બહાર પણ નીકળી શકતો નથી.

સમય તેનું કામ કરી રહ્યો છે. રોજ દિવસ ઉંગ છે અને સાંજ આથમે છે અને એ સમય આવી ગયો કે જ્યાં બંનેના હદયના તાર જગાઝાળી ઊઠયા અને બંને એકબીજામાં સમાઈ ગયાં... ઈશ્વર પણ ઘણા સમયથી રાહ જોતા હતા કે આ યુગલ એક થાય, એકરૂપ બની જાય... જ્યાં ફક્ત પ્રકૃતિ હોય, પ્રકૃતિનો સંવાદ હોય અને બસ આ યુગલ હોય... સમગ્ર સૂચિ બંનેનાં વધામણાં લેતી હોય અને દેવો પણ હાથમાં પુષ્પવર્ષ લઈ ઊભા હોય... એ ઘડી આવી ગઈ.

બન્યું એવું કે હીરો હોન્ડા બાઈક ઉપર જતા બંનેને એક ઉપર અથડાયું. બંને લોહીલુહાણ થઈ ગયાં. અમનના હાથ અને પગની આંગળીઓમાંથી પુષ્કળ લોહી વહી રહ્યું હતું, મોનાને માથામાં ઊંડો થા હતો, જેમાંથી લોહી સતત નીકળતું હતું. મોનાને પગના ઢીચણમાંથી પુષ્કળ લોહી વહી રહ્યું હતું. માથામાં લાગેલા ઊંડા ધાને કારણે મોના વારંવાર બેભાન થઈ જતી હતી. અમન સતત

અંભ્યુલન્સ માટે ફોન કરતો હતો, પરંતુ સફળ નહોતો થતો. મોનાની હાલત ઘણી ગંભીર થઈ રહી હતી. અમન તાત્કાલિક બંને હાથે મોનાને ઊચકી હોસ્પિટલ તરફ રીતસર દોડવા માંડયો. મોનાને ઊચ્ચક્યા પછી અમનનો પગનો થા વધારે તેન્જર બની ગયો અને તેમાંથી લોહીની ધાર વધ્યાટી... તેનું એક જ ધ્યેય હતું કે હું જીવું કે મણું, પણ મારી મોનાને હોસ્પિટલ પહોંચાવીને જ રહીશ... આખરે હોસ્પિટલ પહોંચાવી પહેલાં જ મોના બેભાન થઈ ગઈ... મલિટિ નેશનલ હોસ્પિટલમાં આ પહેલો પ્રસંગ હતો કે કોઈ પુરુષ... પોતે લોહી નીતરતો હોવા છતાં લોહીથી લથબથ કોઈ સ્ત્રીને ખબે નાખી દોડતો હોય અને મદદ મદદની બૂમો પાડતો હોય..

આખરે મોનાની સારવાર તાત્કાલિક શરૂ થઈ, પરંતુ અમન હોસ્પિટલના દરવાજામાં જ ફસડાઈ પડ્યો અને બેભાન થઈ ગયો. દસ દિવસની બંનેની સારવાર પછી બંનેને સાંદું લાગવા માંડ્યું. મોનાની સારવાર કરતી હોસ્પિટલની નર્સ અનીતાએ જ્યારે મોનાને વાત કરી કે આખી હોસ્પિટલમાં તમારા પતિ ‘ટોક ઓફ ધ હોસ્પિટલ’ બની જયા છે. પોતે લોહીલુહાણ હોવા છતાં પોતાની પત્નીને ઊચકીને જે રીતે દોડ્યા તે વાત સાંભળી મોનાના હદયમાં અમન માટે અગાધ પ્રેમનું ઊંડાણ ઊંભું થઈ ગયું. જેમ પ્રથમ વરસાદ પછી ભીની માટીમાં નાની કુંપણ ફૂટે તેમ મોનાના દિલમાં અમન માટે લાગણીની પ્રથમ કુંપણ ફૂટી, જે હવે વટ વૃક્ષ બનીને અમનને ભીજીવી દેવાની હતી... અમનના દિલમાં પણ મોના માટે લાગણીનું જરણું વહેવા માંડ્યું હતું તે હવે ધોખમાં પરિવર્તિત થવાનું હતું. મોના અને અમન હોસ્પિટલથી ઘરે આવ્યાં... તો જે ઘર બંનેને સુદુરભાંદ ભાસતું હતું તે જ ઘર આજે પહેલી વાર હૂંફનો હાશકારો બની રહ્યું હતું. બંનેની આંખો એકબીજાને સદીઓથી ઓળખતી હોય તેવી રીતે જોઈ રહી હતી. બંનેના સુશ લગ્નજીવનની સાચી સફર હવે ચાલુ થઈ રહી હતી અને સાચી દિશા અને દશા તરફ આગળ વધી રહી હતી અને વધતી રહેશે તેવી આશા નિર્વિવાદ છે. ■

આધ્યાત્મિક ચેતના - સમાજ વિકાસનો આધારસ્તંભ. મંદિર દ્વારા માનવ ઉત્કર્ષ

વિશ્વમાં જગતજનની શ્રી ઉમિયા માતાજીના સૌથી ઊંચા (૫૦૪ ફુટ) મંદિર નિર્માણના સ્વાનદેષ્ટા વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશનના
પ્રમુખ શ્રી આર. પી. પટેલનું માનવજીવનના ઉત્કર્ષમાં મંદિરના
માધ્યમના મહિત્વ વિધેનું ચિંતન

હમ સનાતન હિંદુ, હમારી મંદિર પહોંચાન હૈ
ભગવંત મૂરત - દર્શન - પૂજન મંદિર બ્રહ્માધામ હૈ
આદ્યાત્મિક - એકતા અને ઊજાનું ધામ એટલે
મંદિર અને મંદિર નિર્માણ થકી માનવ
ઉત્કર્ષ જે આધ્યાત્મિક ચેતનાને પ્રજીવલિત
કરી સમાજ વિકાસનો આધારસ્તંભ બને છે.
વ્યક્તિમાં રહેલી અગાઠ શક્તિઓ જ્યારે
આધ્યાત્મિક ચેતનાથી ઊજાગર થાય છે ત્યારે
પ્રભુ માટે પ્રેમ ઉભરી આવે છે. મન સ્થિર થાય
છે અને વ્યક્તિમાં રહેલા વિકારોનું મારણ કરે
છે. પશુ - પંખી અને માનવજાત સુધી પ્રેમની
સુવાસ મહેંકી ઉઠે છે અને દરેકના પ્રતિ માન
- સંન્માનની લાગણી પેદા થાય છે. સમાજ
અને રાષ્ટ્ર માટે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના
ઉત્સેજિત બને છે અને વ્યક્તિ સામાજિક
કાર્યોમાં સહયોગી બને છે એટલે કે મંદિરો
આપણી સંસ્કૃતિની પહેંચાન છે, આપણી
અસ્ત્રમાં છે અને સંસ્કૃતિનો આધારસ્તંભ છે.

હજારો વર્ષોથી મંદિર નિર્માણનું કાર્ય
અવિરતપણે થઈ રહ્યું છે, જેનું મૂળ શિવજીથી
શરૂ થાય છે. શિવજના અપમાનથી સતી
હુભાયા અને પિતા દક્ષે આદરેલ યજ્ઞમાં કૂદી
પડ્યાં. શિવજી કોણે ભરાયા - તાંડવ શરૂ કર્યું.

સતીના શબને લઈને ઘૂમવા લાગ્યા. પ્રલય થઈ
જો એ બીકથી નારાયણે શિવજને મોહભંગ
કરવા સુદર્શનથી સતીના અંગોના પ૧ ટુકડા
કરી નાખ્યા. આ પ૧ ટુકડા ભૂમિ ઉપર જ્યાં
જ્યાં પડ્યા તાં શક્તિપીઠ મંદિરો ઊભાં થયાં.

આવી ત્રણ મુખ્ય શક્તિપીઠ ગુજરાતમાં છે :

૧. અંબાજી, ૨. પાવાગઢ, ૩. બહુચારાજી.

કોઈ માનવી મંદિરની આવશ્યકતાનો
ઈન્કાર કરી શકે જ નહીં. મહાન વિભૂતિ
આદિ શંકરાચાર્યને મંદિરની જરૂર જ્ઞાઈ અને
તેમણે બડીનાથમાં મંદિરની સ્થાપના કરી. તે
પછી તો તેમની પ્રેરણાથી ભારતમાં અસંખ્ય
મંદિર નિર્માણ થયાં. મહાભા ગાંધીએ પણ
ગરીબો માટે દરીદ્રનારાયણ શષ્ઠ પ્રયોજયો
ને તેમને પણ મંદિરની આવશ્યકતા જ્ઞાઈ
અને કહું, ‘તમે મંદિરમાં જાઓ અને નમ્રતાથી
પ્રાર્થના કરી પશ્ચાત્તાપ પણ કરો. હદ્યની શુદ્ધ
ભાવનાથી મંદિરમાં જાઓ.’

મિત્રો ! મંદિર કેવળ પૂજાસ્થાન નહીં,
પરંતુ આપણી સંસ્કૃતિનું પ્રતીક છે. ૧૮૭૮માં
શ્રીમાન વનશયામદાસ બિરલાએ દિલ્હીમાં
બિરલા મંદિર બનાવ્યું. તે પછી તો પુ.
શાસ્વીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજના
આદેશ થકી પ્રમુખસ્વામી મહારાજે ર૪ વર્ષમાં
દેશ અને દુનિયામાં ૧૨૭૧ જેટલાં મંદિરો
નિર્માણ કર્યાં. મંદિરો થકી સમાજ વિકાસના
પાયાની જરૂરિયાત સમા શિક્ષણને પ્રાધાન્ય
આપ્યું, અનેક ગુરુકુળો, સ્કૂલ - કોલેજો અને
યુનિવર્સિટી સુધીના શિક્ષણ કાર્યો શરૂ કરીને
સમાજને સશક્ત કરવાની મહત્વની ભૂમિકા
ભજવી છે. રમત-ગમત અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃ
ત્તિઓ થકી યુવાઓમાં રહેલી કષમતાઓને
ઊજાગર કરવામાં મંદિરોનું પ્રદાન અગ્રેસર
રહ્યું છે. લોકોની સુખાકારી માટેની અનેક
હોસ્પિટલોનું નિર્માણ થકી આરોગ્ય કેન્દ્રે

બહુરળના વસુંધરા

એક મુલાકાત

અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ મંદિર દ્વારા સમાજમાં થઈ રહેલ છે. પરિણામ એ આયું કે આ બધાં મંદિરો થકી માનવના મનનો વિકાસ થયો. સંસ્કૃતિનો પ્રચાર-પ્રસાર થયો. મંદિરના માધ્યમથી કથાઓ - વાર્તાઓ - સપાઠો - સાધુઓનાં પરિભ્રમણ - આ બધાંના કારણે માનવીના મનમાં આસ્થા - શ્રદ્ધા - વિશ્વાસ પેઢા થયા. મંદિરોએ જીવન જીવવાનું અને સારી રીતે જીવવાનું ભાવું આપ્યું.

મંદિરોનું મહત્વ અને અનિવાર્યતા કદાપી નકારી શકતી નથી. ભવે યુગ શંકરાચાર્યનો હોય, ચૈતન્ય મહામભુનો હોય કે સ્વામી વિવેકાનંદજીનો હોય કે પછી ગાંધીનો હોય, વૈદિક કાળથી આ પરંપરા રહી છે. સનાતન હિંદુ ધર્મની સંસ્કૃતિ વિશ્વના મંદિરો થકી જીવંત છે. ઈતિહાસ કહે છે - મંદિરનો પ્રારંભ પુરાતન કાળથી થયો છે. ઋગવેદ એ માટે આપણો દસ્તાવેજ છે. તેમાં મંદિર અને મૂર્તિ પૂજાનો નિર્દેશ મળે છે.

વૈદિક કાળમાં કાણનાં મંદિરો હતાં, તેના પુરાવા મળે છે. કાણનાં મંદિરોનું આયુષ્ય ઓહું હોવાથી તેના સ્થાને પથ્થરોનાં મંદિરો ઉભાં થયાં. આપણા નાલંદા, તક્ષશીલા અને ધોળાવીરામાં પણ ૫૦૦૦ વર્ષ જૂની શિવની મૂર્તિ મળી આવી છે. તે સૂચયે છે કે મંદિરો તે સમયમાં પણ અસ્તિત્વમાં હતાં અને સમાજ જીવનના મૂલ્યોનું શિક્ષણ પણ મંદિર થકી જ આપવામાં આવું હતું. જેની સાક્ષી પ્રસિદ્ધ ગ્રીક ઈતિહાસકારો પણ આપે છે. ઈજિપ્ત અને ગ્રીસમાં પણ મંદિરોનો નિર્દેશ પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યાં પણ હિંદુ મંદિરોનાં પ્રમાણ મળે છે. વિકમાદિત્યના સમયમાં પણ મંદિરના અનેક પ્રમાણ અને ગ્રંથો મળે છે. ઈલોરાની પ્રાચ્યાત ગુઞ્ઝામાં પણ ડેલાસ મંદિરનું સ્મારક છે. કોણાઈનું સૂર્યમંદિર અને મીનાક્ષી મંદિર તેના પ્રમાણ છે. ગુજરાતમાં વલલભીપુર સુધી મંદિરો હતાં, જ્યાં ૧૦,૦૦૦ સાધુ-સંતો રહે તેવી વ્યવસ્થા હતી. આમ, મંદિરોનું ધાર્મિક - સામાજિક - શૈક્ષણિક - આરોગ્યિક તેમજ યુવા વિકાસ ક્ષેત્રે અનેકગણું પ્રદાન રહ્યું છે. ટૂકમાં મંદિરો સમાજ વિકાસના આધારસંભો કહી

શકાય.

રામજન્મભૂમિ, પશુપતિનાથ, કેદારનાથ, દારિકા, કૃષ્ણ જન્મભૂમિ દરેક જગ્યાએ મંદિરોનો અનોખો પ્રભાવ છે. આજે પણ શિવરાત્રી, રામનવમી, કૃષ્ણ જન્મોત્સવ અને નવરાત્રી જેવા અનેક ધાર્મિક તહેવારો ઉજવાય છે અને તેની સુગંધ આજ સુધી એવી ને એવી જળવાઈ રહી છે. તેથી જ તો આપણા માનવાપ્રધાનશી નરેન્દ્રભાઈ મોદીજીના સુશાસનમાં ૫૦૦ વર્ષના સંઘર્ષને અંતે અયોધ્યામાં (રામજન્મભૂમિમાં) ઈતિહાસિક રામમંદિરનું નિર્મણ થઈ રહ્યું છે. જેવી

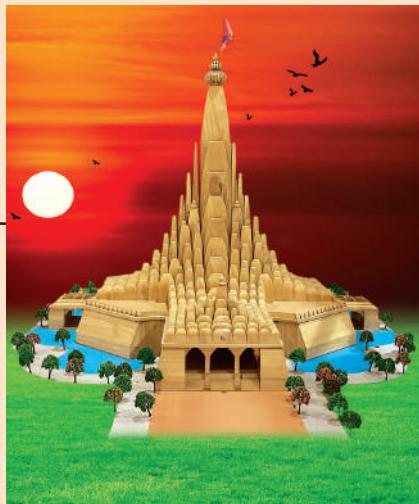
રીતે પુષ્પ તેની સુગંધ ફેલાવે છે તેવી રીતે સંસ્કારોની સુગંધ મંદિરો પ્રસરાવે છે અને તેનું નિર્મણ ભક્તિ-શ્રદ્ધા અને સમર્પણ હોય તારે જ શક્ય બને છે.

આધ્યાત્મિક ચેતનાનાં કેન્દ્રસમા મંદિરોના માધ્યમથી જ સમાજમાં સંસ્કારોનું સિંચન થતું હોય છે, જે સમાજને સશક્ત બનાવે છે અને મજબૂત રાખ્યાનું નિર્મણ કરે છે. વિવિધ ધર્મ સંપ્રદાયોએ મંદિરોના નિર્મણ થકી દેશ-વિદેશના લાખો પરિવારોમાં સેવા અને સમર્પણની ભાવનાને પ્રજવલિત કરી “સેવા પરમો ધર્મ” ના મંત્રને સાર્થક કરવામાં સચિવેષ્ય

બહુરત્ના વસુંધરા

એક મુલાકાત

યોગદાન આપ્યું છે. ધર્મ, સમાજ અને રાખ્ર માટે યુવાઓમાં રહેલ અતુલ્ય સામર્થ્ય, સાહસ અને શક્તિઓને સાચા અર્થમાં ઉજાગર કરી માનવથી માનવને જોડવાનું અભિભૂત કાર્ય મંદિરોના નિર્માણ થકી અનેક સંપ્રદાયોએ કર્યું છે. કોરોનાની વિકટ પરિસ્થિતિમાં માનવ સેવાનાં ઉત્તમ કાર્યો દેશ-વિદેશનાં મંદિરો થકી થયાં છે, જે અવિસ્મરણીય છે અને આ કાર્ય માટે તમામ મંદિરોના દ્રસ્તીશ્રીઓને કોટિ કોટિ વંદન કરીએ તો પણ ઓછા કહી શકાય !

આમ, આધ્યાત્મિક ચેતના જ્યારે સમાજ વિકાસનો આધારસ્તંભ હોય ત્યારે મંદિર નિર્માણની આવશ્યકતા હંમેશાં બને છે, જે અંતર્ગત વિશ્વ ઉમિયાધામ દ્વારા એસ. જી. હાઈવે, અમદાવાદમાં વૈષ્ણોહેવી સામે

જાસ્પુર રોડ ઉપર ૧૦૦ વીધા જમીનમાં રૂ. ૧૦૦૦ કરોડના સામાજિક નિધિ સહયોગથી જગતજનની મા ઉમિયાનું વિશ્વમાં સૌથી ઊંચું (૫૦૪ ફૂટ) મંદિર નિર્માણ કાર્ય થઈ રહેલ છે. જે પાંચમાં ધામ તરીકે શિક્ષણ, આરોગ્ય, રોજગાર, પર્યાવરણ અને યુવા વિકાસ માટેનો મજબૂત આધારસ્તંભ બની રહેશે અને દેશ માટે પ્રવાસનનું ધામ બની રહેશે.

આ પાવન અને પવિત્ર કાર્ય એક પવિત્ર હેતુ - પવિત્ર ભાવ - સંસ્કૃતિની ધરોહર માટે અને માનવ ઉત્કર્ષ માટે જ હાથ ધરેલ છે. વિશ્વ ઉમિયાધામનું મંદિર તમામ માટે ક્રીતિસ્તંભ પુરવાર થઈ જગતની અજ્ઞાયબીઓમાં એકનો વધારો કરશે. મંદિર પરિસર કોઈ પણ મહામારી સમયે, અતિવૃદ્ધિ, અનાવૃદ્ધિ, ભૂકૂપ જેવા સમયે સાચા અર્થમાં માનવ મંદિર બની રહેશે.

અંતમાં શરૂઆતની પંક્તિઓ ફરીથી લખી આપ સૌને વંદન કરી મંદિરોનો ઉજાસ વધતો રહે તે માટે દીવામાં ધી પૂરવાની અપીલ કરું છું.

હમ સનાતન હિંદુ, હમારી મંદિર પહુંચાન હૈ ભગવંત મૂરત - દર્શન - પૂજન મંદિર શ્રોદ્ધાધામ હૈ ■

Gold Roof
DESIGNER DIAMOND JEWELLERY

DIAMOND JEWELLERY
MANUFACTURER

VISHVESH PATEL
9879590685

CHIRAG PATEL
9825010685

VVS • EF • IGI CERTIFIED | Direct from Factory

202/3/4, Madhav Complex, Near President Hotel, Off C.G. Road, Ahmedabad - 380009

અજય ઉમ્રિકાર

લેખક - વારિષ્ઠ પત્રકાર, રાજકીય વિશ્વેષક અને ઈન્ડિયન
'નવગુજરાત સમય'ના વિદ્ધાન તંત્રી છે

‘સેવા’ની મિસાલ અને નખરિખ ગાંધીવાદી ઈલાબહેનનો નેચ્સન મંડેલાએ વૈશ્વિક નેતા તરીકે પોંખ્યાં હતાં

સરદાર એટલે સરદારની માફક ઈલાબેન એટલે ઈલાબેન... સ્વર્ગસ્થ ઈલાબેનની મિજાજ દરખાવી છે. સ્વભાવે સરળ, સહજ, સૌભ્ય, સમન્વયી અને સાયુજ્યમાં માનતાં ઈલાબેન સાચા અર્થમાં નખરિખ ગાંધીવાદી અને કાંતિવીર હતાં. મહિલા સશક્તિકરણના મુદ્દે નેતૃત્વ આપવામાં ઈલાબેનનો જોટો જરૂર તેમ નથી. અમેરિકી ફર્સ્ટ લેડી રહી ચૂકેલાં હિલેરી ક્લિનન્ટ ઈલાબેનને શ્રદ્ધાંજલિ આપતાં કહે છે કે મારા માટે તેઓ એક હીરો સમાન હતાં. પાંચ દાયકા સુધી ‘સેવા’ના માધ્યમથી લાખો બહેનોને સ્વાશ્રયી બનાવનાર ઈલાબેન ભરૂ સાચા અર્થમાં ગરીબી નિર્મૂલન માટે માઈકો ફાઈનાન્સની પ્રયોગશાળા સમાન હતાં.

ઈલાબેન એટલે જાણે જીવતી જાગતી સંસ્થા. સેલ્ક એમ્પ્લોઇડ વિમેન્સ એસોસિએશન એટલે કે ‘સેવા’નાં સંસ્થાપકશ્રી વૈશ્વિક

[હિલેરી ક્લિનન્ટને ઈલાબેન સાથે ખાસ્સો ઘરોંભો જાળવ્યો હતો અને બે વાખત અમદાવાદ ખાતે ‘સેવા’ સંસ્થાની મુલાકાત લઈને નારી ઉત્કર્ષના તેમના પ્રયોગને સમજવાની અને શીખવાની કોશિશ કરી હતી]

ફલકમાં માઈકો ફાઈનાન્સનાં પ્રોઝેક્ટો તરીકે તેમણે આગવી ઓળખ ઊભી કરી. ઈલાબેને સિદ્ધ કર્યું હતું કે જો મહિલાઓને માઈકો ફાઈનાન્સ થકી આર્થિક મદદ, લોન કે ગ્રાન્ટ આપીને રોજગારી અને સ્વાવલંબનનું ધ્યેય હાંસલ કરવાની કોશિશ કરાય તો એના પરિપાકરૂપે સમાજમાંથી ગરીબી નાભૂદી અને મહિલાઓ પર થતી હિંસાની નાભૂદી પણ થાય, કારાણ કે સ્વાશ્રયી મહિલાઓ પરિવારનું જીવનખોરણ ઊંચું લાવી શકે છે. બાળકોને બહેતર શિક્ષણ આપી શકે છે

અને સાચા અર્થમાં સી સશક્તિકરણની વાતને સાર્થક કરી શકે છે.

ઈલાબેનની સેવાની સુવાસ આંતરરાષ્ટ્રીય ફલક સુધી પહોંચી હતી. હિલેરી ક્લિનન્ટથી માંદીને સાઉથ આફિકના પૂર્વ રાષ્ટ્રમનુભ નેલ્સન મંડેલા ઈલાબેન બહુને મૂઠી ઊંચેરાં માનવી તરીકે વિશેષ સંન્માન આપતા. હિલેરી ક્લિનન્ટને ઈલાબેન સાથે ખાસ્સો ઘરોબો જાળવ્યો હતો અને બે વખત અમદાવાદ ખાતે 'સેવા' સંસ્થાની મુલાકાત લઈને નારી ઉત્કર્ષના તેમના પ્રયોગને સમજવાની અને શીખવાની કોણિશ કરી હતી. એક દિનાં જોવા જઈએ તો હિલેરી ક્લિનન્ટ ઈલાબેન અને તેમની સંસ્થાના બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર બની ગયાં હતાં અને સમગ્ર વિશ્વમાં નારી સશક્તિકરણની બાબતમાં ઈલાબેનની મિસાલ આપતાં હતાં.

દક્ષિણ આફિકના રાષ્ટ્રપતિ અને પ્રાબ્ર ગાંધીવાદી નેલ્સન મંડેલાએ નિવૃત્તિ બાદ 'ધ એલડર્સ' નામનું વિશ્વના નવ આંતરરાષ્ટ્રીય - વૈશ્વિક ઘ્યાતિ ધરાવતા પૂર્વ રાષ્ટ્રમનુભો અને વડા પ્રધાનોનું એક ગ્રૂપ બનાવ્યું હતું, જેમાં અમેરિકના પૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ જિમ્બી કાર્ટર, સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના મહાસચિવ કોઝી અન્નાન, બ્રિટનના પૂર્વ પીઓમ માગારિટ થેચર સહિતના મહાનુભાવોનો સમાવેશ થતો હતો. આ ગ્રૂપમાં દક્ષિણ એશિયામાંથી ભારતના ઈલાબેન ભણની વરણી નેલ્સન મંડેલાએ કરી હતી. મારો વ્યક્તિગત અભિપ્રાય છે કે ઈલાબેનને તેમની નેત્રીપક કામગીરીને કારણે રેમન્ડ મેઝસેસે, રાઇટ લાઇવલીહૂડ એવોર્ડ, પદ્મશ્રી અને પદ્મભૂષણ, ઈન્દ્રિય ગાંધી શાંતિ પુરસ્કાર વગેરે અનેક એવોર્ડ મળ્યા હતા, પરંતુ નેલ્સન મંડેલાના 'ધ એલડર્સ ગ્રૂપ'માં સમાવેશ થવો એ બાબત વૈશ્વિક દિનિએ ઉપરોક્ત એવોર્થી કમ ન હતી. કમનસીબે આ બાબતનો પ્રચાર-પ્રસાર કરી થયો ન હતો, કારણ કે ઈલાબેન હંમેશાં વ્યક્તિગત પ્રસિદ્ધિથી જોજનો દૂર રહેતાં. દેશ-વિદેશમાં તેમની સંસ્થાને કોઈ એવોર્ડ મળે ત્યારે તેઓ મોટેભાગે પોતાની સંસ્થાની બહેનોને એ એવોર્ડ લેવાની તક આપતાં. આયોજકો જો ઈલાબેનની હાજરીનો જ દુરાગાહ રાખે તો પોતાની સાથે કમ સે કમ પાંચથી છ સ્વાક્ષરી બહેનોનો સાથે રિશ્વામાં સભાસ્થળે પહોંચ્યતાં.

ઈલાબેનને શ્રદ્ધાજલિ આપવી એટલે ગાગરમાં સાગર સમાવવાની કવાયત છે, પરંતુ આ ઓછા જાણીતા પ્રસંગનો ઉલ્લેખ અનિવાર્ય છે. દક્ષિણ આફિકમાં ગાંધી શતાબ્દી સમારોહમાં હાજરી આપવા ગયેલા પત્રકારોએ નેલ્સન મંડેલાની મુલાકાત લીધી ત્યારે તેમણે ભારતીય પત્રકારોને ઈલાબેનની તબિયત વિશે પૂછ્યા કરી હતી. તેઓને મહિલા ઉત્કર્ષના કાંતિવીર અને ગાંધીવાદી મહિલા તરીકે ઓળખાવતાં કહ્યું કે, ઈલાબેને મને જોડા અને મોજાંની આપેલી ભેટ હું કદ્દી નહીં ભૂલી શકું. મારીબાના હુલામણા નામે ઓળખાતા મંડેલાની આ ડેફિયતથી પત્રકારોને આશર્ય થયું, પરંતુ પેટાપ્રશ્ન પૂછવાની કોઈની હિંમત ન થઈ.

ઈલાબેન સાથેની મુલાકાતમાં મેં તેઓને આ ડેફિયત કમ કુતૂહલ અંગે પૂછ્યા કરતાં ઈલાબેન ખડખડાટ હસી પડ્યાં અને કહ્યું કે, નેલ્સન મંડેલા ખૂબ ભોગી ભટાક માનવી છે. ભલા આદમી આવી વાતનો તો ઉલ્લેખ થતો હશે?! વાસ્તવમાં ઈલાબેને ફોડ પાડતાં કહ્યું કે જેલમાંથી મુક્ત થયા બાદ મંડેલા બે વર્ષે ભારત આવ્યા ત્યારે મારે ઘેર પધાર્યા હતા અને એ સમયે શિષ્ટાચારના નાતે તેમણે જોડા ઉતાર્યો અને મારી

જીવન ગરમર

જન્મ - અમદાવાદ (૧૯૩૦), સ્નાતક - સુરત (૧૯૫૨), કાનૂન સ્નાતક - અમદાવાદ (૧૯૫૪), મજૂર મહાજનના કાયદા વિભાગમાં જોડાયાં (૧૯૫૫), અર્થશાસ્ત્રના માધ્યાપક રમેશ ભહુ સાથે લગ્ન (૧૯૫૬), મજૂર મહાજનની મહિલા પાંખનાં વડા (૧૯૬૮), સેલ્ફ એમ્બ્લોઇડ વિમેન્સ એસોસિએશન (સેવા)ની મજૂર મહાજનમાં સ્થાપના (૧૯૭૨), પહેલાં સેવા સહકારી મંડળી રચી અને પછી સેવા બેન્કનીસ્થાપના, સેવા સંસ્થા મજૂર મહાજનની સ્વતંત્ર બની (૧૯૮૦), સેવાના મહામંત્રી (૧૯૭૯-૧૯૮૬), વિમેન્સ વર્ક બેન્કિંગની સ્થાપના (૧૯૮૯), રાજ્યસભાના સભ્ય (૧૯૮૬-૮૮), આયોજન પંચના સભ્ય (૧૯૮૮-૧૯૯૧), સેવા એકેડેમીની સ્થાપના, ગુજરાત વિદ્યાપીઠના કુલપતિ (ચાન્દોલર) (૨૦૧૫-૨૦૨૨), અવસાન (૨ નવેમ્બર-૨૦૨૨).

સન્માન-૫૮

દેમન મેઝસેસે એવોર્ડ (૧૯૭૭), ધ રાઇટ લાઇવલીહૂડ એવોર્ડ (૧૯૮૪), પદ્મશ્રી (૧૯૮૫), પદ્મભૂષણ (૧૯૮૬), જ્યોર્જ મીનીલેન હુમન રાઇટ એવોર્ડ (૨૦૦૫), ઈન્દ્રિય ગાંધી પ્રાઇજ ફોર પીસ ડિસામબેન્ટ એન ડેવલપમેન્ટ (૨૦૧૧), ગ્લોબલ ફિનેસ ઇનિશિયેટિવ એવોર્ડ (૨૦૧૦).

નજર પડી કે તેમનાં મોજાં ટેરવાં અને એડીના ભાગેથી ફાટેલાં છે. તેઓ ફેશ થઈને આવ્યા ત્યાં સુધીમાં મેં તેમના માટે મોજાં અને જોડાની વ્યવસ્થા કરી રાખી હતી. મંડેલાને આશર્ય થયું અને પૂછ્યું કે આ શા માટે? ત્યારે ઈલાબેને સમજાયું કે આવતી કાલે આપ દિલ્હીમાં રાજ્યાટ ખાતે જશો ત્યારે જો મોજાં ફાટેલાં હશે તો દિલ્હીની ઠંડીને કારણે આરસપહાણ અતિશય ઠંડો હશે અને તમને ટાઇટ ચીડી જશો. ઈલાબેનની આ ચીવટ અને કાળજીથી મંડેલા અતિશય પ્રભાવિત થયા હતા અને કહ્યું હતું કે ગાંધીજી જે કરુણા અને અનુકૂળપાની વાત કરતા હતા, એ ગાંધીરીધ્યા માર્ગ જીવવાનું ઈલાબેને જાણે આત્મસાત કર્યું હતું. મંડેલાના આ ઉદ્ગારથી મોટી શ્રદ્ધાજલિ શું હોઈ શકે?

પદ્મશ્રી દેવેન્દ્ર પટેલ

લેખક જાણીતા વચ્ચિક પત્રકાર, સાહિત્યકાર, કોલમબિસ્ટ અને ભારત સરકાર દ્વારા પદ્મશ્રી અમેરોડિથી વિભૂષિત થયેલ છે

ઇશ્વરભાઈ પટેલે સમાજના છેવાડાળા માનવીના ઉત્કર્ષ માટે કામ કર્યું

એમનું નામ છે ઇશ્વરભાઈ પટેલ. ગાંધી વિચારોથી પ્રભાવિત, જે મુઢીભર ગાંધીવાદીઓ રહ્યા તે પૈકીના તેઓ એક હતા. ગુજરાતની ગાંધી સેવા-સમપ્રેણની ઉજ્જવળ પરંપરામાં અસ્વૃષ્ટયતા નિવારણમાં જે મહાનુભાવોએ છેવાડાળા માનવીના હામી બની એ વર્ગનો હાથ પકડવાની ભવ્ય પરંપરામાં ઇશ્વરભાઈ પટેલે પાંચ દાયકાથી વધુ એકધારી સેવા કરી. તેમણે સમાજના છેવાડાળા વ્યક્તિના ઉત્કર્ષ માટે જે કામ કર્યું તે ગાંધીજીની અંત્યોદયની ભાવનાને વિકસિત કરી રહ્યું, જ્યાં પણ ગંદકી દેખાય ત્યાં તેને શોધીને તેને મૂળમાંથી દૂર કરવા તેમણે અવનવા પ્રયોગો કર્યા અને શ્રેષ્ઠ સફાઈ વિદ્યાલય સમાજને આપ્યું.

ઇશ્વરભાઈનું સમગ્ર જીવન જાહેર ગાંધીસેવક તરીકે, સક્ષાઈ વિદ્યાલયના આચાર્ય તરીકે, સાબરમતી આશ્રમના ટ્રસ્ટી તરીકે, માનવ સાધનાના માર્ગદર્શક તરીકે અને પર્યાવરણીય સ્વચ્છતા સંસ્થાન - સુધૂડના સંસ્થાપક અને નિયામક તરીકે જાળીનું છે. તેમને અનેક લોકોએ વિવિધ નામોથી સંબોધ્યા છે, તેમ છતાં આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે તેઓ 'મિ. ટોઈલેટ'ના ઉપનામથી અતિજાહીતા છે. પણ આ બધા પરિયયો આપતા સુચિતાસેવક હોવું તેમને માટે ગૌરવ સમાન છે.

ગુજરાતના અનેક કવિઓ, લેખકો, પત્રકારો, વૈજ્ઞાનિકો, શ્રેષ્ઠીઓ, સેવકો, રાજકારણીઓએ તેને 'જ્ય જ્ય ગુણવંતી ગુજરાત' બનાવવામાં પોતપોતાનો અનેરો ફણો આપ્યો છે, પણ એ બધી પૂજા પ્રતિષ્ઠા શાન્દિક જ મોટા ભાગે રહે છે. સમાજના છેવાડાળા માનવીને અને તેમનાં સંતાનોને દુઃખ-દર્દમાંથી ઉગારનાર, કેળવનાર, તેમની

આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે 'મિ. ટોઈલેટ'ના ઉપનામથી જાણીતા ઇશ્વરભાઈ પટેલ ગાંધી ચુગના આથમી રહેલા સિતારાઓ પૈકીના એક હતા, જે કામ પ્રત્યે કોઈનેય આકર્ષણ ન થાય તેવું હુમન વેસ્ટની સાફ્ટ્સ્ક્રીના મેનેજમેન્ટનું કામ તેમણે ઉપાડ્યું

સાથે હાથથી હાથ અને હદ્ય મિલાવનાર બહુ ઓદ્ધા સેવકો નીવડ્યા છે. ગાંધીના પુષ્ય પ્રતાપે, ટક્કરબાપા, મામાસાહેબ ફડકે, પારિક્ષિતલાલ મજુમદાર, જીવણભાઈ બબલભાઈ મહેતા, કૃષ્ણાદાસ શાહ જેવા થોડા ગાયા-ગાંધ્યા સેવકો નીવડ્યા, જેમણે ગુજરાતના પણત વર્ગો સાથે પોતાની આત્મીયતા જોડીને, તેમની ઉન્નતિ અર્થે જીવન સમર્પિત કર્યું હોય.

જ્યારે ઉંઝાના મણિભાઈ પટેલ જેઓ 'મમી'થી જાણીતા છે તેઓ જણાવે છે કે જે વિષયમાં કામ કરવાની હરીકાઈ નથી એવા વિષયમાં પારંગત થઈ સફાઈના કાર્યને એક નવો અભિગમ આપી, આ કાર્ય નિભાક્ષાનું નથી - એક શ્રેષ્ઠ સમાજનું શ્રેષ્ઠ કાર્ય છે એમ

સમાજ સૂચિ

સમજ ‘સ્વચ્છતામાં અમૃત’ એ કહેવત પ્રમાણે કરવામાં તેમણે જીવનભર પ્રયત્ન કર્યો છે.

ગાંધીજીએ કહ્યું હતું: ‘અસ્પૃશ્યતાનો જન્મ કલુણિત માનવ હૃદયમાંથી જ થયો છે એટલે તેને પ્રેમની જલધારાથી ધોઈ શકાય અને સમજાવું કે કહેવાતા સર્વાજ્ઞ સમાજે તો પોતાના હૃદયની શુદ્ધિ પ્રાયશ્ચિત દ્વારા જ કરવાની છે. સત્તા સાથે કોઈ સંબંધ નથી. મંદિરમાં બિરાજેલો ભગવાન તો બધાં જ પ્રાણીઓને સમાન ગણે છે, પણ તેને બંધનમાં રાખનાર આપણે આપણાં દ્વાર ખોલીએ તો આપોઆપ મંદિરનાં દ્વાર પણ ખૂલે.’

ઈશ્વરભાઈ પટેલની પરંપરાને આગળ વધારનાર તેમના પુત્ર જ્યેશભાઈ પટેલ કહે છે: ‘તેમણે ઉત્તરપ્રદેશના બલિયામાં પણ સફાઈ વિદ્યાલયના કાર્યકર્તાઓએ જવાબદારી સંભાળેલી. ગાંધી સ્મારક નિધિ, ઉત્તરપ્રદેશ, સર્વ સેવા સંઘ વારાણસી અને સફાઈ વિદ્યાલયના કાર્યકરો દ્વારા અપ્યાસાહેબ પટવર્ધનના માર્ગદર્શનમાં ટાઉનહોલમાં ૨૦૦ જેટલા કાર્યકર્તાઓની સફાઈ શિબિર યોજવામાં આવી. વિનોભાના માર્ગદર્શનમાં સ્વચ્છ કાશી ઝુંબેશ શરૂ કરેલી. શિબિર સંચાલનમાં જોગવાનું થયું. બનારસની ગલીઓ - ધાટ સાફ કરવાની ઝુંબેશ શરૂ કરેલી. સ્થાનિક જનતા પણ આ કાર્યકર્મમાં સહયોગ આપતી. વ્યક્તિગત ધરોમાં તેમજ જાહેર શૌચાલયોમાં ડબા જાજર હતાં. એટલે તેવાં જાજર ન વાપરવા એમ પંડિત વિયોગી હરિજીએ સૂચન કરતાં તેમણે પણ તેવું જાજર ન વાપરવાનો નિર્ધાર કર્યો. આ શિબિરમાં ૧૦૦ શિબિરાર્થીઓ હતા. મહાનગરપાલિકાનો સહયોગ લઈ ટાઉનહોલના ગાર્ડનમાં ટ્રેન્ચ લેટ્રિન તૈયાર કરેલાં તે કાર્યકર્તાઓ દ્વારા સફાઈ થતાં હતાં.’

ગુજરાતમાં બાલાસિનોર ખાતે સપ્તાહ યજ્ઞ યોજવામાં આવેલો. બબલભાઈ મહેતા સફાઈ ઉપર વ્યાખ્યાન આપતા. છેલ્લા દિવસે જિલ્લાનાં સ્વૈચ્છિક સંગઠનો, આગેવાનો ત્રિભોવનદાસ પટેલ, ઉત્સવ પરીખ, ડો. દોશી, કિશનભાઈ ત્રિવેદી, નટવરભાઈ મોદી વગેરે નગરપાલિકાના સહયોગથી બાલાસિનોર સફાઈ ઝુંબેશરૂપે સાફ કરેલું.

૧૯૬૮માં તેમણે સફાઈ વિદ્યાલયનું નેતૃત્વ કર્યું. ૧૯૮૮માં તેમણે એન્વાયર્મેન્ટલ સેનિટેશન ઇન્સ્ટિટ્યુટની સ્થાપના કરી. સ્વાસ્થ્ય માટે ચિંતા કરનારાઓના તેઓ 'મિ. ટોઇલેટ' તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા.

બોચાસણાના શિવાભાઈ પટેલ પણ તેમાં વ્યાખ્યાન આપતા. તેની પુસ્તિકા ‘સફાઈ મેં ખુદાઈ હૈ’ના અહેવાલનું સંકલન ધારાસત્ય તથા સ્વ. ચંપાબહેન મોદીએ કરેલું. એ યાદગાર દિવસ સૌને યાદ રહેતો. સફાઈ વિદ્યાલય દ્વારા રાજ્યમાં જુદા જુદા વિભાગોમાં તાલીમના ભાગરૂપે માંગરોળમાં ડબા જાજર પરિવર્તન સ્વચ્છ પાણીબંધ શૌચાલય, સ્વચ્છ શેરી સ્પર્ધાઓ - એક દિવસીય ૧૦ કાર્યક્રમો ચાલેલા. એ જ રીતે બાબરા ગામમાં ૧૦ દિવસમાં ૧૦૫ જેટલા કાર્યક્રમો ૧૫ દિવસ સુધી કરેલા. તેમાં તાલુકા-જિલ્લાના સહયોગથી સફાઈ શિબિર, જેમાં તાલુકા

વિકાસ અધિકારી આસિત શાહ, જ્યાબહેન શાહ તથા દ્વારકાદાસ પટેલ, તાલુકાના પ્રમુખ મૂળશંકર ભંજના સહયોગથી ૧૦૦ જેટલાં ડબા જાજરનું પાણીબંધ શૌચાલય પરિવર્તન કરાયું. તેમાં ફક્ત ૨૮ રૂપિયામાં ટબટ્રેપ સહાયરૂપે આપતા. ઈટો, રેતી, પથ્થર વગેરેની સુવિધા તાલુકા પંચાયતે કરી આપેલી અને છેલ્લા દિવસે ટાઉનહોલમાં ગુજરાત ગ્રામ વિકાસ સચિવ જે. એફ. મંકોરીના હસ્તે પૂર્ણાંહુતિ રાખેલી. આ કાર્યકર્મની અસરથી ગુજરાતમાં ડબા જાજર બંધ કરવાનો કાર્યક્રમ અલમાં આવ્યો અને તાલુકા-જિલ્લાના સહયોગથી સફાઈ શિબિર યોજાઈ.

ઈશ્વરભાઈ પટેલ એટલે એકદમ પારદર્શક વ્યક્તિત્વ. નિખાલસ, પ્રેમાણ વ્યક્તિ. મનવચન એક જ, પાછળથી કોઈ એજન્ડા નહીં. જે પણ ટકોર કરવાની હોય, કોઈ સાચી પણ કડવી વાત કહેવી હોય તો વ્યક્તિની સામે જ કહે, પાછળથી નહીં. પાછળથી કોઈ નેગેટિવ વાત નહીં. હંમેશાં હકારાત્મક અભિગમ. એ જ કદાચ એમની આજે આટલી બધી શારીરિક તકલીફમાં પણ સતત સુખી અને મસ્તી આપી શકે છે. ઈશ્વરભાઈ પટેલને મહામહીમ રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા ‘પચશી’ એવોડ પણ આપાયો. તા. ૨૬ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ના રોજ તેમનું અવસાન થયું.

ઈશ્વર પટેલ ગાંધી યુગના આથથી રહેલા સિતારાઓ પૈકીના એક હતા. જે કામ પ્રત્યે કોઈનેય આકષેપ ન થાય તેવું હુમન વેસ્ટની સાફ્સુફીના મેનેજમેન્ટનું કામ તેમણે ઉપાડ્યું. તેમણે ગાંધીવિચારોને પોતાના જીવનમાં ઉતાર્યા હતા. ગાંધીજી કહેતા હતા કે ઇન્સ્ટિચ્યુન્ન્સ કરતાં સેનિટેશન વધુ મહત્વનું છે. તેમણે ટોઇલેટની ડિઝાઇન્સમાં પણ સુધારા કર્યું. ૧૯૬૮માં તેમણે સફાઈ વિદ્યાલયનું નેતૃત્વ કર્યું. ૧૯૮૮માં તેમણે એન્વાયર્મેન્ટલ સેનિટેશન ઇન્સ્ટિટ્યુટની સ્થાપના કરી. સ્વાસ્થ્ય માટે ચિંતા કરનારાઓના તેઓ ‘મિ. ટોઇલેટ’ તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા. આ પરિયથી તેઓ ગૌરવ અનુભવતા. તેમના આ મિશનને હવે તેમના પુત્ર જ્યેશભાઈ પટેલ પોતાનો જીવનમંત્ર બનાવીને આગળ વધારી રહ્યા છે. ■

મહેન્દ્ર પટેલ

લેખક-સંપાદક લિંકન ફાર્માસિસ્ટના માલિક છે.

કુ વિ નિરંજન ભગત કહે છે:
‘લાવો, તમારો હાથ આપણે
હાથથી હાથ મેળવીએ...’

પ્રસ્તુત કાવ્યપણી અને સમગ્ર કાવ્ય એકબીજામાં સાથે હાથ મેળવી એકબીજામાં રહેલી ઉઘા, મહેક અને સહકારની વાત ગર્ભિત રીતે છુપાયેલી છે.

હાથમાં રહેલી ઉઘા, મહેક... એક તાજગી પેદા કરે છે. પરસ્પરમાં હેત-પ્રેમ ઊભાં કરી સાથ-સહકારની ભાવના જન્માવે છે. આ ભાવનાની અંદર Appreciation - એકબીજાં માટેની કદર રહેલી છે.

સાથે જી, નિઃસ્વાર્થભાવથી દરેકના કાર્યને નવાજી, સમાજ પ્રત્યે આભાર, (થેન્ક યૂ) ધન્યવાદ, અમિનંદન જેવા શબ્દો સાથે ભાવસભરતા દાખવીએ તો અરસપરસનું વાતાવરણ કેવું રણિયામણું અને શોભાયમાન બની જાય.

આવો, એક સેવાભાવી અધ્યતન હોસ્પિટલની વાત કરીએ. અમદાવાદ અને રાજકોટ ખાતે આ હોસ્પિટલ કાર્યરત છે. હોસ્પિટલનું નામ છે - ‘સત્ય સાંચી હાર્ટ હોસ્પિટલ’. અહીં આધુનિક સમયની માગ પ્રમાણે અધ્યતન સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે. વિશાળ બિંડિંગ,
અનુભવી ડોક્ટર્સ,
તાલીમબદ્ધ નર્સીસ,
વિવિધ કર્મચારીઓ

૫૬૨

**સમાજના ધનવાન અને દાનવીર
શ્રેષ્ઠીઓ દાન આપે છે. આ
દાનની રકમમાંથી સત્ય સાંચી હાર્ટ
હોસ્પિટલના ડોક્ટર્સ અને કર્મચારીઓ
હાર્ટસર્જરીના કામને ફળીભૂત કરે
છે, જેના પરિણામે હજારોની સંખ્યામાં
દર્દીઓ સાજા થયા છે**

અને લેટેસ્ટ સુવિધાસભર સાધન-સામગ્રીથી સુસજ્જ છે. હદ્યરોગના ઔપરેશન માટે જાણીની છે. નાના બાળકથી લઈ વયોવૃદ્ધ સુધીની વ્યક્તિઓની સારવાર કરવામાં આવે છે. સફળ ઔપરેશન દ્વારા હસ્તાં-બોલતાં દર્દીઓ આંદના ઉદ્ગારો સાથે બહાર આવે છે.

ગુજરાતમાં આવી અનેક હોસ્પિટલ અસ્થિત્વ ધરાવે છે, પરંતુ સત્ય સાંચી હાર્ટ હોસ્પિટલની વિશેષતા અંગે મારે વાત કરવી જોઈએ. અહીં હાર્ટસર્જરી નિઃશુલ્ક કરવામાં આવે છે. અહીં ક્યાંય બિલ ચૂકવવા માટે કોઈ વિભાગ કે ટિપાઈમેન્ટ નથી. નિઃશુલ્ક સારવાર

મેળવી ગરીબ, સ્ત્રી કે પુરુષ, નાનું બાળક કે વૃદ્ધ હસતાં મૌંઝે આત્મારની લાગણી વક્ત કરે છે.

સમાજના ધનવાન અને દાનવીર શ્રેષ્ઠીઓ દાન આપે છે. આ દાનની રકમમાંથી સત્ય સાંચી હાર્ટ હોસ્પિટલના ડોક્ટર્સ અને કર્મચારીઓ હાર્ટસર્જરીના કામને ફળીભૂત કરે છે, જેના પરિણામે હજારોની સંખ્યામાં દર્દીઓ સાજા થયા છે. આપણી આસપાસ અનેક હોસ્પિટલ્સ અને સ્ક્લુસ છે. સમાજના અનેક શ્રેષ્ઠીઓના દાનથી સંસ્થાઓ ચાલે છે.

આવી સંસ્થાઓમાં સેવાભાવી વ્યક્તિઓ કાર્યરત રહી સફળ સંચાલન કરે છે. આવી સેવાઓને અનુભવતા અને નીરખતા સહુ કોઈ આભારની લાગણી સાથે અનેક વ્યક્તિઓ એવી હોય છે કે જેઓ પોતાની કમાણીમાંથી સદ્ભાવના સાથે નાની-મોટી રકમનું દાન કરે છે. અહીં વિચાર આવે છે કે આપણી આવકમાંથી નિશ્ચિત કરેલ અમુક રકમ આવી સંસ્થાને દાનસ્વરૂપે આપીએ તો સમાજ માટે કેટલા ઉપયોગી કહેવાઈએ?

સમાજ માટે ઉપયોગી થયાનો અહેસાસ, તૃતીના ઓડકાર સરખો બની જાય છે. આપણે આપણી આવકમાં ટ્રસ્ટીશિપની ભાવના લાવીએ તો આપણી બચતના ભાગને

આવા જનઉપયોગી કાર્યમાં
વાપરવા માટે આપણને
પ્રેરણ મળશે. ■

ઘર એ જ સ્વર્ગ

બુંદ બુંદ બ્રહ્માં છે,
બુંદ બુંદ છે લેદ,
બુંદ બુંદ ખુશ ખ્યાલ છે,
બુંદ બુંદ છે ખે.

માનવી સામાજિક પ્રાણી છે. તે કુટુંબ તથા સમાજમાં રહીને પોતાની પ્રગતિ સાથે છે. કમનસીબે આજનો યુગ અર્થપ્રધાન બનતો જાય છે ને માનવી ભૌતિક સિદ્ધિની દોટમાં બેબાકળો બનતો જાય છે. વધુ ને વધુ મેળવવાના મોહમાં આવિ, વ્યાવિ અને ઉપાવિથી પીડાતો જાય છે. અંતે તે કુટુંબજીવનનો આનંદ ગુમાવી બેસે છે. ઘર કે જે તેનું સ્વર્ગ છે તેનું મૂલ્ય તે ખોઈ બેસે છે. નોર્મન પાર્સેન્લ નામના અંગ્રેજ ચિંતકે કહ્યું છે, ‘આ દુનિયામાં ઘણા લોકો કેટલીક વસ્તુઓ તેમને સુખી બનાવશે એમ માનીને પરિશ્રમપૂર્વક ચોતરક દોડખામ કરતા હોય છે, જ્યારે સૌથી મૂલ્યવાન વસ્તુઓ તેમની સમક્ષ સતત હોય છે તેની તેઓ અવગાણના કરતા હોય છે. એ અત્યંત મૂલ્યવાન વસ્તુઓમાંથી એક ઘર હોય છે.’

પ્રત્યેક મનુષ્ય સંસારનું સુખ માણાવું હોય તો પોતાનો ગૃહસ્થી ધર્મ બરાબર સમજવો

ઘર એ તો ઘર છે, કંઈ માત્ર મકાન નથી. ભાડાનું મકાન પણ કુટુંબના સભ્યોની સંવાદિતાથી પોતાનું ઘર બની જાય છે. મકાન સાથેનું મમત્વ કુટુંબજીવનનું રહસ્ય છે, જે તેમાં ‘ઘર’રૂપી પ્રાણ પૂરે છે. એક જ ડાળનાં પંખીની જેમ કુટુંબના સૌ સભ્યો હળીમળીને રહે અને સુખ-દુઃખનાં સાથી બની રહે તો ઘર એ જ તેમનું સ્વર્ગ બની રહે છે.

નિરૂપણ કર્યું છે: ‘તારું, તારા કુટુંબનું, મિત્રનું, પુત્રનું, પત્નીનું, માતાપિતાનું, ગુરુનું, વિદ્વાનનું, સત્પુરુષનું યથાશક્તિ હિત, સન્માન, વિનય, લાભનું કર્તવ્ય થયું હોય તો આજના દિવસની તે સુંગધી છે.’

ઘર એ તો ઘર છે, કંઈ માત્ર મકાન નથી. ભાડાનું મકાન પણ કુટુંબના સભ્યોની સંવાદિતાથી પોતાનું ઘર બની જાય છે. મકાન સાથેનું મમત્વ કુટુંબજીવનનું રહસ્ય છે, જે તેમાં ‘ઘર’રૂપી પ્રાણ પૂરે છે. એક જ ડાળનાં પંખીની જેમ કુટુંબના સૌ સભ્યો હળીમળીને રહે અને સુખ-દુઃખનાં સાથી બની રહે તો ઘર એ જ તેમનું સ્વર્ગ બની રહે છે.

ભલે પછી ગરીબીમાં જીવવાનું હોય, પણ જો સંતોષરૂપી ધન હોય તો બંગલાની વથાઓથી ઝૂપારીનું સુખ ચડી જશે.

અંગ્રેજ કવિ શેલીએ કહ્યું છે, ‘આપણે આગળ જોઈએ છીએ, પાછળ જોઈએ છીએ અને જે નથી તે મેળવવાનો હુંમેશાં પ્રયાસ કરીએ છીએ. તેથી જ અશાંતિ અનુભવીએ છીએ, પણ જે મળ્યું છે તેનાથી શાંતિ અનુભવતા નથી.’

માણસની બેચેનીનું ખરું કારણ ખોટી દોટ છે. જેની પાસે છે તે મારું માની શકતો નથી. અને જે નથી તેની પાછળ દોડ્યા જ કરે છે, દોડ્યા જ કરે છે. વાસ્તવમાં તો જેઓ સુખની પાછળ દોડે છે તેઓ દુઃખી થાય છે અને જેઓ સુખને પોતાની પાછળ દોડાવે છે તેઓ સુખી થાય છે.

કવિશ્રી અકબરઅલી જસદણવાળાએ ઘર અને સંસારને સ્વર્ગમાં પલટવાની સરસ મજાની ચાવી બતાવી છે:

હદ્ય જો હોય સારું તો સકળ સંસાર સારો છે, હદ્ય જો હોય ખારું તો સકળ સંસાર ખારો છે.

ઘરની જવાબદારીથી ભાગી જઈને સાધુવેશે ફરનારાઓની ‘ધોખીનો કૂતરો ઘરનો યે નહીં ને ઘાટનો ય નહીં’ જેવી દુર્દીશા થાય છે. જે ઘરમાં છે તે સર્વત્ર છે. ઘર માત્ર ઘર જ નહીં, પણ સ્વીટ હોમ છે. હોમનો એક અર્થ યાં થાય છે. ઘર એટાં પરિવારના અભાલવું દ્વારા સભ્યો જ્યાં દૈયેહેયું મિલાવી ક્ષણે ક્ષણે પારસ્પરિક સુખ-દુઃખના હમરાહી બની રહે તે યજાભૂમિ છે. ■

FLORA AKSHAR CITY

સાઈટ : અલ. ઈ. કોલેજ કિકેટ ગ્રાઉન્ડની બાજુમાં
મોરબી, ગુજરાત - ૩૯૩૬૪૨

Contact : 99252 48651, 86000 04901

PREMIUM
3 BHK
APARTMENTS

FLORA PALMS

સાઈટ : અલ. ઈ. કોલેજ કિકેટ ગ્રાઉન્ડની બાજુમાં
મોરબી, ગુજરાત - ૩૯૩૬૪૨

Contact : 99252 48651, 86000 04901

FLORA 11

સાઈટ : ફ્લોરા ૧૧, રવાપર રોડ,
ફ્લોરા ૧૫૮ ની પાસે, મોરબી - ૩૯૩૬૪૧

Contact : 99252 48651, 98250 30271

સ્વાપક શ્રી કિશોરભાઈ વિરમગામાના સાહસ, પુરુષાર્થ અને એકમેળ લગનથી સાકાર થયેલ એક સ્વાન જેણે ગુજરાતમાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રોજેક્ટ્સ થાકી રીચલ એસ્ટેટ ક્રોને પોતાની આગામી ઓળખ ભનાવી છે.

સુંદરતમ પ્રોજેક્ટ્સ જે શુદ્ધાવતાની ન્રટિયે તો શ્રેષ્ઠતમ લોય પરંતુ કલાત્મકાતાના પણ નવા માર્પદક સ્થાપિત કરે તે ફ્લોરા ગુપની પદેયાન છે. ફ્લોરા ગુપના પ્રોજેક્ટ્સ ત્યાં વસનારા લોકો માટે આનુષ્ઠાન આનંદ અને પરમ સંતોષનું કારણ બનન્યું છે અને એટલે જ આટલા વર્ષોની અડીઝમ ઓળખ, પ્રત્યેક પ્રોજેક્ટ સાથે વધુ મજબૂત ભની છે.

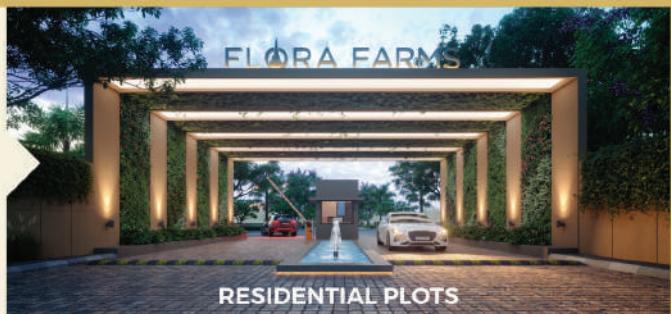
શ્રી કિશોરભાઈ વિરમગામા

વિશ્વાસ અને
ગુણવત્તાના પાયા પર
**રચાયેલી અડીઝમ
ઓળખ...**

FLORA FARMS

Site : Flora Farms, B/H. Sanala Village,
Rajkot - Morbi Highway, Sanala, Morbi

Contact : 99252 48651, 98250 30271

FLORA IRIS

એક્સ્ટ્રીસ : ફ્લોરા આઇરિસ, સાલિન્દ્ય નંગલોગની સામે,
ફ્લોરા એક્સ્ટ્રીસ રોડ, સાઉથ બોપલ, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૫૮

Contact : 95795 22222, 95125 12222

ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ - કડી

મુ. કડી, તા. કડી, જિ. મહેસાણા, ફોન નં. (૦૨૭૯૪) ૨૪૨૦૨૧, ૨૩૨૨૩૮

સ્થાપના સને ૧૯૫૫-૫૬

સરદાર પટેલ કોટન સબ માર્કેટ ચાર્ક કડી – કલોલ રોડ, બુડાસાણ

બજાર સમિતિ કડી દ્વારા નીચે મુજબની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવે છે.

- (૧) કડી તાલુકાના દર્દીઓને રાહત દરે એમ્બ્યુલન્સ સેવા આપવામાં આવે છે.
- (૨) બજાર સમિતિ કડીમાં માલ લઈ આવતા ખેડૂતભાઈઓને સસ્તા દરે પૌણ્ઠિક ભોજન આપવામાં આવે છે.
- (૩) કડી તાલુકાની શાળામાં અભ્યાસ કરતાં તમામ વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોને દર વર્ષે એક ડક્ઝન ચોપડા રાહત દરે આપવામાં આવે છે. આજ દિન સુધી આ યોજનામાં ૩,૨૩,૦૦૦ ડક્ઝન ચોપડા આપવામાં આવેલ છે. જેમાં ૨,૫૦,૦૦,૦૦૦ની સબસિડી આપવામાં આવેલ છે.
- (૪) કડી શહેર તેમજ બહારથી આવતા તમામ નાગરિકોને પીવાનું હુંદું પાણી મળે રહે તે હેતુથી કડી શહેરમાં હંડા પાણીના કૂલર તેમજ હંડા પાણીના જગ મૂકવામાં આવે છે.

રાજેન્દ્રકુમાર જી. પટેલ

ચેરમેન

બોર્ડ ઓફ કિરેકટર્સ

પટેલ નીતિનભાઈ રતીલાલ

(પૂર્વ નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય)

ખમાર હિમાંશુભાઈ બંસીભાઈ

પટેલ વિનોદભાઈ રણાળોડાસ

પટેલ ભરતભાઈ ભુદરદાસ

પટેલ રશ્મનભાઈ સેંધાભાઈ

પટેલ અરવિંદભાઈ વિઠુલદાસ

મહેશ્વરી મનોજભાઈ પરસોતામદાસ

પટેલ જીવણભાઈ બેચરદાસ

પટેલ બોગીલાલ હરજુલદાસ

પટેલ દનશ્યામભાઈ અંબાલાલ

પટેલ રમેશભાઈ બચુભાઈ

પટેલ અંબાલાલ પીતાંબરદાસ

પટેલ વિષણુભાઈ પ્રહલાદદાસ

જિલ્લા રજુસ્ટ્રાન્શી સહકારી મંડળીઓ, મહેસાણા

જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારીશ્રી મહેસાણા

બળદેવભાઈ એ. પટેલ

વાર્ડસ ચેરમેન

પટેલ રશ્મનભાઈ સેંધાભાઈ

પટેલ અરવિંદભાઈ વિઠુલદાસ

મહેશ્વરી મનોજભાઈ પરસોતામદાસ

પટેલ જીવણભાઈ બેચરદાસ

પટેલ બોગીલાલ હરજુલદાસ

પટેલ દનશ્યામભાઈ અંબાલાલ

પટેલ રમેશભાઈ બચુભાઈ

પટેલ અંબાલાલ પીતાંબરદાસ

પટેલ વિષણુભાઈ પ્રહલાદદાસ

જિલ્લા રજુસ્ટ્રાન્શી સહકારી મંડળીઓ, મહેસાણા

જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારીશ્રી મહેસાણા

કમલેશકુમાર એલ. ત્રિવેદી

ઇન્યા. સેકેટરી

સંપાદક : ડૉ. ભગીરથ પટેલ

સંપાદક બાળકોના ચાહક અને પ્રેરક પ્રાદ્યાપક છે.

નહે મુશ્કે બચ્ચે તેરી મદ્દી મેં ક્યા હૈ ?

મદ્દી મેં હૈ તકદીર હમારી

હમને કિસ્મત કો બસમેં કિયા હૈ ।

તરસ્યો કાગડો: ઇચ્છા હોય તો રસ્તો જડે

૬ નાળાનો દિવસ હતો. સખત ગરમી પડતી હતી. એક કાગડાને ઘણી તરસ લાગી હતી. પાણી વગર તેનું ગણું સુકાતું હતું. તેથી પાણીની શોધમાં તે આમતેમ ઊંચા લાગ્યો. નથી, નાળાં, તળાવ - બધું જ સુકાઈ ગયું હતું. ક્યાંય પાણી નજરે પડતું નહોતું.

અચાનક એ કાગડાની નજર એક ઘરના અંગણામાં પડેલા કૂજા પર પડી. કાગડો તરત જ તે કૂજા પર જઈને બેઠો. કૂજામાં જોયું તો પાણી હતું, પણ પાણી સુધી તેની ચાંચ પહોંચી શકે તેમ નહોતી. હવે શું થાય? કાગડો મૂંજવણામાં પડ્યો.

આજુબાજુ નજર કરી. ત્યાં તેણે કંકરા પડેલા જોયા. તેને યુક્તિ સૂઝી: ‘આ કંકરા કૂજામાં નાયું તો પાણી ઉપર આવે.’ પછી તો કાગડો ચાંચ વડે એક પછી એક કંકરો લાવીને કૂજામાં નાખતો ગયો. કંકરા તળિયે જાય, પાણી ઉપર આવે. કાગડાની યુક્તિ ફળી. પાણી ધીમે ધીમે ઊંચે આવવા લાગ્યું. તેની ચાંચ પહોંચે એટલું પાણી ઊંચે આવ્યું એટલે તે ખૂબ જ આંદમાં આવી ગયો. તેણે ધરાઈને પાણી પીધું અને તરસ છિપાવી. પછી ‘કા... કા’ કરતો ઊંચી ગયો...

(સૌજન્ય: નવતીન એજયુકેશન લિ.)

દ્રાક્ષ ખાટી છે: પરાજયને પણ ખેલદિલીથી સ્વીકારો

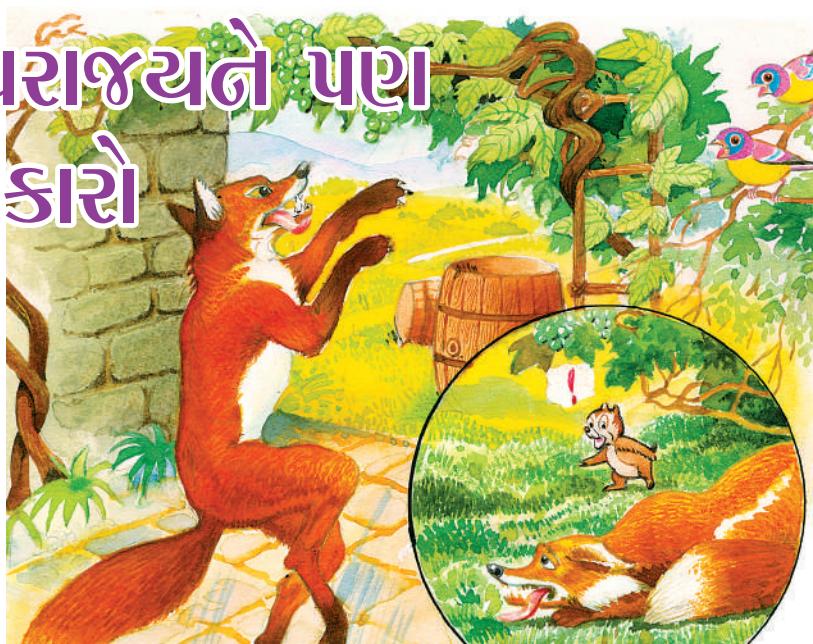
ધ ણાં વરસો પહેલાંની વાત છે.

એક હતું શિયાળ. તેને લાગી ભૂખ. તે ફરતું ફરતું દ્રાક્ષની વાડીમાં પહોંચ્યું.

તેણે નજર ઉંચી કરી. વેલા પર દ્રાક્ષનાં જૂમખાં લટકતાં જોયા. તેનું મન દ્રાક્ષ ખાવા લલચાયું.

તેણે કૂદકા પર કૂદકા મારી દ્રાક્ષ ખાવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પણ તે દ્રાક્ષનાં જૂમખાં સુધી પહોંચી શક્યું નહીં. આખરે થાકીને તે નિરાશ થઈ ગયું. આથી તેણે દ્રાક્ષ ખાવા વગર જ ત્યાંથી ચાલવા માંડ્યું. ચાલતાં ચાલતાં તે બબડ્યું: “આ દ્રાક્ષ તો ખાદી છે. આવી ખાદી દ્રાક્ષ કોણ ખાય?”

(સૌજન્ય: નવતીન એજયુકેશન લિ.)

ગોરવવંતા સિલ્વર દાતાશ્રી

શ્રી દિલેશકુમાર જી. પટેલ
(સિસ્પોલો ગુપ્ત)

શ્રી દીનેશભાઈ ટી. અધારા
(સિસ્પોલો ગુપ્ત)

શ્રી અરવિંદભાઈ પી. પાણા
(હાઇબોન્ડ ગુપ્ત)

શ્રી જયબાઈ એસ. પટેલ
(ચેરમેન-ઉમા કો. ઓ. લેન્ક)

શ્રી સંજયભાઈ જે. પિરમગામા
(લક્ઝરીય કન્સટલન્સી)

શ્રી મહેશભાઈ એસ. ફણ્ણુ
(કેપિટલ મેટલ સાલાયર્સ)

સ્વ. મહેશલાલ એન. પટેલ
(ગુજરાત આંગાડીયા)

શ્રી નરસિંહભાઈ એ. પટેલ
(ખુટો ફેલેમ પ્રૂફ - મુલાઈ)

શ્રી વિનોદભાઈ આર. પટેલ
(ચેરમેનશી-APMC, કરી)

શ્રી ચંદુભાઈ કે. પટેલ
(ખાખી ભાડા માર્ગલ)

કરશનભાઈ એલ. મનવર
(બનાસકાંદા)

શ્રી ગોપિનથભાઈ જે. પટેલ
(ગોકુલ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની)

શ્રી ભગત જે. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી વિનોદભાઈ એમ. પટેલ
(રાણીપ - અમદાવાદ)

શ્રી કમલેશભાઈ જી. પટેલ
(ઈમ્પીરીયલ ડેવલપર્સ)

શ્રી મહિલાલ એસ. ધનાણી
(કચ્છ)

સ્વ. અમૃતલાલ વી. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી જ્યેન્દ્રભાઈ ડી. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી હસુખભાઈ એન. પટેલ
(પ્રમુખશ્રી - જર સમાજ)

શ્રી આનંદપ્રકાશ સી. પટેલ
(પાર્મ ગ્લોરી ગુપ્ત)

શ્રી અનિલભાઈ જી. મેતલીયા
(પાટીદાર પ્રોડક્ટ્સ)

શ્રી કુલ્દિપભાઈ આઈ. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી કલેશભાઈ ડી. પટેલ
(માર્ગિત ગ્લેઝ ટાઈલ્સ)

શ્રી વાસુદેવભાઈ જે. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ જી. પટેલ
(આર્થન ગુપ્ત)

દાતાશ્રોષી

ગોરવવંતા સિલ્વર દાતાશ્રી

શ્રી કોશિકભાઈ જે. પટેલ
(પૂર્વ મહેસૂલ મંત્રીશ્રી, ગુ.રા.)

શ્રી પ્રવિષબાઈ એ. પટેલ
(ચૌન્દર્ય ગુપ્ત)

શ્રી સુરેશબાઈ એમ. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી ઈશ્વરલાલ એસ. પટેલ
(ચોકરી, અમદાવાદ)

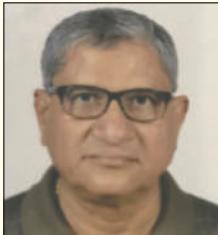
શ્રી સંજયભાઈ એમ. પટેલ
(જ્યા ખોડિયાર ટફન ગલાસ)

શ્રી મિતેષભાઈ ડી. પટેલ
(પાર્મ ગ્લોરી ગુપ્ત)

શ્રી પરેશબાઈ જે. પટેલ
(પરિશ્રમ ગુપ્ત, અમદાવાદ)

શ્રી પ્રવિષબાઈ એન. પટેલ
(Nanson Foundary)

શ્રી વિકમભાઈ ડી. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી તુશાભાઈ ડી. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી રમેશભાઈ એમ. પટેલ
(રાણીપ, અમદાવાદ)

શ્રી આશિતકુમાર એસ. પટેલ
(અમદાવાદ)

સ્ય. ડૉ. રસિકભાઈ એચ. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી જ્યેષ્ઠભાઈ એચ. પટેલ
(અમદાવાદ)

ઈન્ડવનભાઈ એસ. પટેલ
(શ્રી હરિ ઈમીગ્રેશન)

શ્રી ડાલાભાઈ એ. પટેલ
(ઉપપ્રમુખશ્રી-સ્ક્રૂમ વસેરવાળા)

શ્રી ધાનંજ્યભાઈ એસ. પટેલ
(અમદાવાદ)

કાનજુભાઈ એસ. પટેલ
(અમદાવાદ)

શ્રી દિલીપભાઈ એમ. પટેલ
(ખરાણ - અમદાવાદ)

શ્રી કનુભાઈ ડી. પટેલ
(ફ્લોટેક વાલ્વ)

શ્રી ચંદ્રકાન્તભાઈ ડી. પટેલ
(કલાપી)

શ્રી રમછિકભાઈ સી. પટેલ
(સોનરોન - ડાયરેક્ટર)

શ્રી પ્રકુલભાઈ કે. પટેલ
(સ્પેન્ટા ફ્લોર ટાઇલ્સ)

શ્રી રાધેશુભાઈ જે. ગાડારા
(પ્રમુખ-મોરણી ઝુલા પ્રમુખ)

ડૉ. ડાલાભાઈ જે. પટેલ
(ગાંધીનગર)

દાતા શ્રેષ્ઠોની યાદી કમશ: આગામી અંકમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

ડીંગુચા તેમજ કોઢા ગામમા પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ દરમિયાન યુ.એસ.આ., કેનેડામાંથી સંસ્થાના NRI દાતાટ્રસ્તીશ્રીઓ તેમજ અન્ય મિત્રો પદ્ધારેલ તે સર્વે મિત્રોનું અભિવાદન તેમજ પરસ્પરના વિચારોનું આદાન - પ્રદાન કરવાના શુભ આશયથી વિશ્વઉમિયાધામ - જાસપુર, અમદાવાદ ખાતે તા. ૦૩-૧૧-૨૦૨૨ ને રવિવારના રોજ NRI સ્નેહભિલનનું આયોજન કરવામાં આવેલ.

NRI સ્નેહભિલન દરમિયાન પૂર્વ મહેસૂલ મંત્રીશ્રી તથા સંસ્થાના સિલ્વર દાતા ટ્રસ્ટીશ્રી કૌશિકભાઈ પટેલ દ્વારા સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની પ્રતિમા સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી આર.પી.પટેલને અર્પણ કરી ઉમદા ભાવના વ્યક્ત કરી.

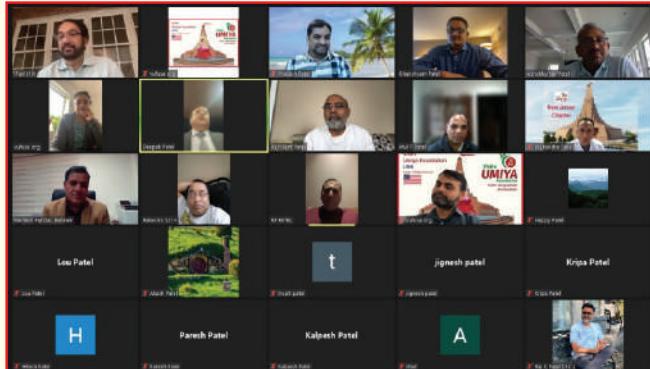
VUF વડોદરા ચેપ્ટરના કાર્યકર્તાઓના પરિવારોનું સ્નેહભિલન

વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન - વડોદરા ચેપ્ટર દ્વારા તા. ૩૦ નવેમ્બર, ૨૦૨૨, બુધવારના રોજ કાર્યકર્તાઓના પરિવારોમાં પરસ્પરના વિચારોનું આદાન-પ્રદાન તથા આત્મીયતા વધે તે હેતુસર વડોદરા ખાતે સ્નેહભિલન કાર્યક્રમનું આયોજન કરેલ.

પ્રવૃત્તિઓ

યુ.એસ.એ.-કેનેડા ઓનલાઈન ગ્રૂપ મીટિંગ

તા. ૧૧-૧૨-૨૦૨૮ના રોજ યુ.એસ.એ.-કેનેડાના કો-ઓર્ડિનેટરશ્રી, ચેપ્ટર ચેરમેનશ્રી તોમજ વિશ્વ ઉમિયાધામના હોદ્દેદારશ્રીઓની ઓનલાઈન ગ્રૂપ મીટિંગ સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી આર. પી. પટેલના અધ્યક્ષ સ્થાને મળી. જેમાં આગામી આયોજીત એન.આર.આઈ. સ્નેહમિલન તેમજ સંસ્થાની હાલમાં ચાલતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ વિશે વિગતવાર ચર્ચા-વિચારણા કરવામાં આવી.

મહિલા સંગઠન પદભાર પત્ર અનાયત - જોટાણા

તા. ૧૫-૧૮-૨૦૨૮ના રોજ જોટાણા મુકામે સ્નેહમિલન કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવેલ, જેમાં સંસ્થાના મહિલામંત્રીશ્રી રૂપેશ પટેલ, ઉપપ્રમુખશ્રી દીપક પટેલ, ચેરપર્સનશ્રી ડૉ. રઘુલબેન પટેલ ઉપસ્થિત રહી પદભાર પત્ર અનાયત કર્યા. સદર સ્નેહમિલનમાં સાયલા ગાદીપતિ પ.પૂ. શ્રી દુગાંડાસ બાપુએ ઉપસ્થિત સર્વેને આશીર્વયન આપી સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓની સરાહના કરી.

મહંત સ્વામીના વરદણસ્તે ઉમાસૂષ્ટિ મેગેગીનનું વિમોચન

પ્રમુખ સ્વામી શતાબ્દિ મહોત્સવ નિમિત્તે સંસ્થાએ એક સ્પેશિયલ અંક પ્રકાશિત કરેલ, જેનું વિમોચન તા. ૧૭-૧૮-૨૦૨૮ના રોજ પ.પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજે સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી આર. પી. પટેલ, ઉમાસૂષ્ટિના તંત્રીશ્રી ડૉ. પ્રભુદાસભાઈ પટેલ, ભામાશા દાતાશ્રી ત્રિકમભાઈ જે. પટેલ તથા હજારો હંચિબક્તોની ઉપસ્થિતિમાં ઉમાસૂષ્ટિ મેગેગીનનું વિમોચન કરવામાં આવેલ.

3BHK

LUXURIOUS APARTMENT

94268 90010/79843 83366

📍 **HIR-ASHA SKY,**
Sagar Sangeet Cross Road, Science City,
Sola, Ahmedabad

RAJ DEVELOPERS

Dashrathbhai A. Patel
(Ex Sarpanch, Sola)

Krishnakant R. Patel
(Sola)

The Fastest Growing Brand in India

FLEXIBOND®
AN ATTACHMENT

Aluminium Composite Panel

PVC / WPC Foam Board

WPC Solid Doors & Frames

PVC Laminate

7+
CERTIFICATES

5000+
PROJECTS

10+
COUNTRY EXPORT

70,000 Sq. Mtr.
PRODUCTION AREA

20+
MAJOR STOCK POINTS

30+
CORPORATE SUPPLY

Umiya Flexifoam Pvt. Ltd.

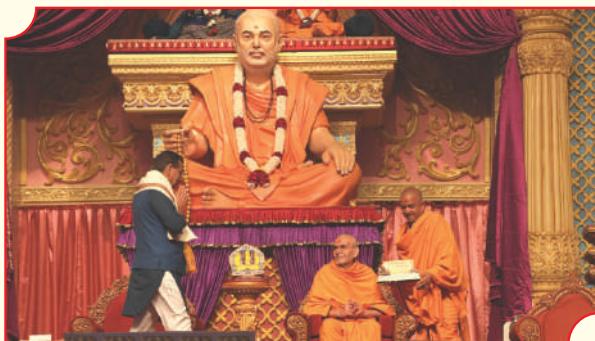
Umiya Carbon Pvt. Ltd.

Flexibond Decoratives LLP

સમાચાર સંપાદિકા : ડૉ. રૂપલ પટેલ,

પરમ પૂજય પ્રમુખસ્વામી શતાન્દિ મહોત્સવ નગરીની મુલાકાતે

તા. ૧૮-૧૯-૨૦૨૨ ના રોજ પ્રમુખ સ્વામી શતાન્દિ મહોત્સવના સંદ્યા કાર્યક્રમ મારું મંદિર - મારું ઘર તથા સમાજમાં મંદિરોનું શું મહત્વ છે ? તે કાર્યક્રમમાં સ્ટેજના મહેમાનશ્રી તરીકે સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી આર.પી.પટેલ તેમજ અન્ય હોદેદારશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. સદર કાર્યક્રમમાં પ્રમુખ સ્વામી મહારાજને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરી સ્વામીજીના ચરણોમાં નત મસ્તકે વંદન કરીને પ્રમુખશ્રી આર. પી. પટેલ મંદિર દ્વારા માનવ ઉત્કર્ષ વિશે સુંદર વક્તવ્ય આપેલ.

પ. પૂ. પ્રમુખ સ્વામી નગરી

વિશ્વ ઉમિયાધામ ખાતે શ્રીમદ્ ભાગવત કથા

વિશ્વ ઉમિયાધામ - જાસપુર, અમદાવાદ ખાતે તારીખ ૧૭-૧૮-૨૦૨૨ થી ૨૩-૧૯-૨૦૨૨ સુધી પ.પૂ. શ્રી રાધા ગોવિંદ ગોસ્વામી મહારાજના કૃપાપાત્ર શિષ્ય શ્રીમાન લાલ ગોવિંદ દાસજીની દિવ્ય વાણી - આશીર્વાદથી શ્રી બળદેવભાઈ પટેલ તેમજ સમસ્ત પરિવાર, ગામ-પલિયાડ, હાલ-ચુ.એસ.એ. તરફથી પિતુઓના આત્માના કલ્યાણર્થ તથા કૃષ્ણ પ્રેમ પ્રાસિ માટે શ્રીમદ્ ભાગવત કથાનું આયોજન કરવામાં આવેલ, જેમાં પ્રમુખશ્રી આર.પી.પટેલ તેમજ અન્ય દાતાશ્રીઓએ તેમજ ભાવિ-ભક્તોએ દિવ્ય વાણીનો લાભ લીધેલ.

પ.પૂ.માધવ પ્રિયદાસજી મા ઉમિયાના દર્શનાર્થી

વિશ્વ ઉમિયાધામ - જાસપુર, અમદાવાદ ખાતે તારીખ ૨૧-૧૮-૨૦૨૨ ના રોજ SGVP ના પ.પૂ. માધવ પ્રિયદાસજી મહારાજ જગતજનની મા ઉમિયાના દર્શનાર્થી પદાર્થેલ ત્યારબાદ ઓફિસની મુલાકાત લીધેલ. પ્રમુખશ્રી આર. પી. પટેલ સંસ્થાના વીગ્નન અને મીશનની વિગતવાર માહિતી આપી હતી. સંસ્થાના ઉદ્દેશથી પ્રભાવિત થઈ મંદિર નિમણનું કાર્ય સુપ્રે અને નિવિદને પૂરું થાય તેવા આશીર્વદ આચા હતા.

ઓટિસાના ઉદ્ઘોગપતિ શ્રી બિશ્વનાથ પટનાયકે (BNP) વિશ્વ ઉમિયાધામ - જાસપુર, અમદાવાદ ખાતે જગતજનની મા ઉમિયાના દર્શને પદાર્થ શિલાપૂજન કરી આશીર્વદ મેળવી ધન્યતા અનુભવી. સંસ્થાની વિચારદારાથી પ્રભાવિત થઈને સંસ્થાના પ્રમુખશ્રીને અભિનંદન પાઠવી સદર ભગીરથ કાર્યમાં સહયોગી થવાની ઉદાર ભાવના વ્યક્ત કરી.

શ્રી અધિકારીશાબાદ જી. પટેલ - કેન્દ્રીનેટ મંત્રીશ્રી, આરોગ્ય પરિવાર કલ્યાણ, તબીબી શિક્ષણ વિશ્વ ઉમિયાધામ - જાસપુર, અમદાવાદ ખાતે જગતજનની મા ઉમિયાના દર્શન - શિલાપૂજન અને પ્રાર્થના કરીને મા ઉમિયાના આશીર્વદ મેળવી ધન્યતા અનુભવી. આ દરમિયાન સંસ્થાના પ્રમુખશ્રી તેમજ હોદ્દેદારશ્રીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

મેરેજ-બ્યૂરો સેવા

વર્તમાન સમયમાં પોતાના સંતાનો માટે યોગ્ય જીવનસાથી શોધવો તે વાસ્તવમાં માતા-પિતા માટે ગાહન ચિંતાનો વિષય છે. લગ્ન ફક્ત બે વ્યક્તિઓનું મિલન નહીં પરંતુ બે પરિવારોના સંબંધોનું જોડાણ છે, ત્યારે જ અતિ મહિંદ્રના નિર્ણયમાં દિકરા - દિકરીઓના પરિવારોને મદદરૂપ થવા માટે વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન હારા ઓનલાઈન મેટ્રોમોનીયલ સેવા પૂરી પાડવાના સંકલ્પ સાથે અભિયાન હાથ ધરેલ છે, જેમાં કોઈ પણ સમાજની દિકરીઓ રજિસ્ટ્રેશન કરી શકશો. આ માટે આપે...

મેટ્રોમોનીયલ ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન માટે : <https://vivah.vishvumiyafoundation.org>
OR

સંસ્થાની વેબસાઈટ : vishvumiyafoundation.org ઉપર જઈને Matrimonial Portal NEW પર કલીક કરી મેટ્રોમોનીયલ ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકાશે.

- Matrimonial Portal NEW ઉપર કલીક કર્યા બાદ મેટ્રોમોનીયલ પેજ ઓપન થશે. [Log In](#) [Register](#)
- જેમાં રજિસ્ટર બટન ઉપર કલીક કરવું.
- રજિસ્ટર બટન ઉપર કલીક કર્યા બાદ Create Your Account નું પેજ ઓપન થશે. [Create Your Account](#)
- જેમાં આપની સંપૂર્ણ વિગત ભરી રજિસ્ટર બટન ઉપર કલીક કરવું.
- રજિસ્ટર બટન ઉપર કલીક કર્યા બાદ Thanks for Registration ! નો મેસેજ સ્કીન ઉપર આવશે તેમજ આપના Mob. No./Email ID ઉપર Log in User I.D. તેમજ પાસવર્ડનો મેસેજ આવશે.
- Thanks for Registration સ્કીન નીચે [Login from here](#) ઉપર કલીક કરવી.
- જેથી Login in to Your Account નું પેજ ખૂલશે. જેમા �user I.D. પાસવર્ડ નાખી [Log In To Your Account](#)
- Login બટન ઉપર કલીક કરવું.
- Login બટન ઉપર કલીક કર્યા બાદ Profile Information નું પેજ ખૂલશે. જેમાં આપનો સંપૂર્ણ બાયોડેટા, ફોટો તથા માંગેલ Documents upload કરી। [I Agree](#) બટન ઉપર ટીક કરી સબમીટ દુએડમીન ઉપર કલીક કરવું ફરજિયાત છે. [Submit to Admin](#)
- આપનો બાયોડેટા એડમીન સાઈટથી વેરિફિકેશન કર્યા બાદ આપને Approved નો મેસેજ આવશે. ત્યારબાદ આપ ઓનલાઈન પેમેન્ટ કરી શકશો.
- પેમેન્ટ થયા બાદ આપની Profile એકટીવ થશે. જેમાં આપ આપનું Login કરીને બીજા Candidate ની Profile જોઈ શકશો.

— : મેટ્રોમોનીયલ સર્વિસીસ કાર્યાલય : —

@ સાચનસ સીટી, અમદાવાદ

૮૦૭, “ફોયર્ન બિઝનેસ હબ” શેલ પેટ્રોલ પંપની બાજુમાં,
સોલા, સાચનસ સીટી, અમદાવાદ-૩૮૦૦૬૦
મો. +૯૧ ૯૩૪૮૮૮૮૮૮૮૮
email : vivah@vishvumiyafoundation.org

@ અલથાણ, સુરત

૧૧૮, પહેલો માળ, મેગનસ શોપિંગ મોલ,
મલદાર સુપર સ્ટોરની ઉપર, એટલાન્ટા મોલની બાજુમાં,
અલથાણ, સુરત.
(મો.) ૯૩૭૬૭ ૫૫૮૮૮, ૮૭૧૨૨ ૦૩૧૩૦, ૯૩૭૪૭ ૧૩૩૪૭

— : મુખ્ય કાર્યાલય : —

વિશ્વ ઉમિયાધામ - જાસપુર, પૈણોદેવી મંદિરની સામે એસ.જી.હાઇવે, અમદાવાદ-૩૮૨૭૨૧ મો. ૭૨૦૨૦૮૦ ૨૨૨/૩૩૩
www.vishvumiyafoundation.org

પરિવારને આપો રૂ. ૧૦ લાખની આર્થિક સુરક્ષા

ઉમાઇત્રમાં સહભાગી થવા બે પૈકી એક વિકલ્પ પસંદ કરવો
કોઈપણ વિકલ્પમાં મળવાપાત્ર લાખની વય મર્યાદા પણ વર્ષ સુધી

યોજનાનો ઉદ્દેશ : ‘મા આવ્યા આંગણે, બાંધવા સુરક્ષાને તાંતરો’ જગતજનની મા ઉમાનું આશીર્વાદરૂપ ઉમાઇત્ર એ આસ્થા અને ચેકતાનું કંપણ છે. સમાજમાં મા ઉમિયાની અધ્યાત્મિક ચેતનાને પ્રજ્ઞયાલિતા કરી, યેચિક સંગાળના માધ્યમથી ઉમાઇત્ર પ્રવૃત્તિ અંતર્ગત સમાજના પરિવારને આર્થિક સુરક્ષા પૂરી પાડવાનો તથા કુટુંબમાં અકાળે અવસાન પામતા સ્વજનનો ખાલીપો ભરી સંતાનોને પગાબર બનાવવાનો સંસ્થાનો ઉદ્દેશ છે.

૧૮ થી પર વયની કોઈ પણ વ્યક્તિનું નિધન થાય તો પરિવારમાં આર્થિક સ્થિતિ કપરી બને છે. વ્યક્તિની ખોટ પૂરી શકાતી નથી પરંતુ રૂ. ૧૦ લાખની ઉમાઇત્ર સહાયથી તે કુટુંબને દુઃખમાં સહભાગી થવાનો સંસ્થાનો અભિગમ છે. જેમાં પરસ્પર બંધુત્વની ભાવનાથી સામાન્ય, મધ્યમ, ધનિક પરિવારો અને કોઈપણ આહિત વ્યક્તિ, સંસ્થા, કંપની કે પેટી સૌજન્ય દાતા તરીકે જોડાઈ શકે તે પ્રકારની વ્યવસ્થા છે.

: વિકલ્પ ૧ - અવિચલ :

૧૮ થી પર વયે એક સાથે એક જ વખત રૂ. ૩૧,૦૦૦ યોગદાન, પણ વય સુધી

અથવા

: વિકલ્પ ૨ - અવિરત :

૧૮ થી પર વયે પ્રારંભિક રૂ. ૪૦૦૦ અને વાર્ષિક રૂ. ૨,૨૦૦ આસપાસ યોગદાન, પણ વય સુધી

શદ્ધાંજલિ

સ્વ. ભાવિકભાઈ રમણભાઈ પટેલ

(નારદીપુર - અમેરિકા)

સ્વર્ગવાસ નવેમ્બર-૨૦૨૨

જેમના વહેવારથી સંબંધ મહેંકી ઉઠે, એવા આત્મીય સ્વજન સ્વ. ભાવિકભાઈ રમણભાઈ પટેલના આકસ્મિક અવસાનથી વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશન ઊંડા દુઃખ અને શોકની લાગણી અનુભવે છે.

વિશ્વ ઉમિયા ફાઉન્ડેશનના પ્લેટિનમ દાતા અને અમેરિકમાં સાઉથ અલાબામા યૂથ કમિટીના ચેરમેનની લૌકિક્યાત્રા બહુ જ ઝડપથી પૂરી થતાં મધ્યાહ્નને સૂર્યોસ્ત થયો છે. ઈશ્વરે નિર્દ્ય બની પંચે આંગળીઓમાં અંગૂઠા ઉપર ઘા મૂક્યો છે. તેમના જવાના ખાલીપાથી સૌની આંખો અશુદ્ધી છલકી ઊઠી છે.

‘ઈશ્વરેચ્છા બલિયસિ’... ઈશ્વરની ઈશ્છા જ બળવાન છે. હે દ્યાનિધિ! તારું મંગલ મંદિર ખોલી દે અને સદ્ગતને તારાં ચરણોમાં સ્થાન આપી તેમના પુણ્યાત્માને ચિર શાંતિ અર્પો એ જ અભ્યર્થના.

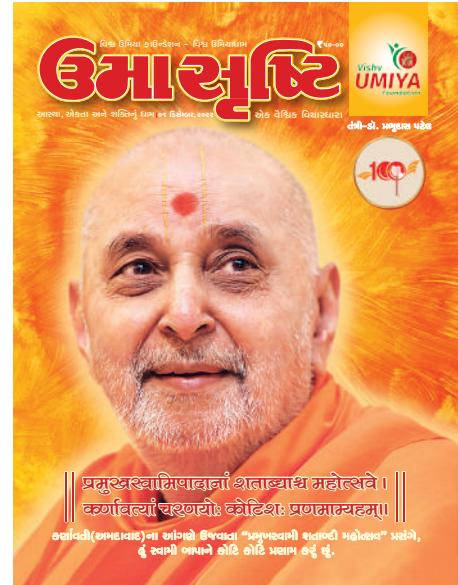
ન જન્મ પામે, ન કદાપિ મૃત્યુ, ક્ષોત્રો ન તે કે ન હશે ન પાછો!
અજ્ઞન, તે નિત્ય, સદા, પુરાણા, છાડ્યે શરીરે ન છાયાય તે તો.

- ભગવદ્ ગીતા

ડૉ. કુમારપાણ દેસાઈ

લેખક ચિંતક, સાહિત્યકાર, કોલમિસ્ટ અને સરકાર દ્વારા
‘પદ્મ’ એવોર્ડથી વિભૂતિષ્ઠ છે

દિવ્યની ઓળખ, ભવ્યની ઝાંખી

‘પ્રમુખ સ્વામી શતાબ્દી મહોત્સવ’ના પ્રસંગે પ્રકાશિત થયેલો ‘ઉમાસૂષ્ટિ’નો ડિસેમ્બર મહિનાનો અંક એ એક વિશિષ્ટ અંક બન્યો છે. પૂજ્યશ્રી પ્રમુખસ્વામી મહારાજનું જીવન એટલે વિરાટ આકાશનું દર્શન. એ આકાશને તમે કદી માપી ન શકો એ રીતે પૂજ્યશ્રી પ્રમુખસ્વામી મહારાજના જીવનકાર્ય અને જીવનસુવાસને કોઈ ઉદ્ઘાનમાં તમે સમેટી શકો નહીં.

‘ઉમાસૂષ્ટિ’ના આ અંકમાં એના તંત્રી ડૉ. પ્રભુદાસભાઈ પટેલે પૂજ્યશ્રી પ્રમુખસ્વામી મહારાજે સર્જલા મંદિરનિમાણની સાથોસાથ મંદિરમાં પ્રભુભક્તિને યોગ્ય માનવીઓના કરેલા નિર્માણની કથા મળે છે. એમની સામાજિક અને ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓના આકલનની સાથોસાથ પૂજ્યશ્રી મહંતસ્વામી સહેત પૂજ્ય ઈશ્વરચરણાદાસ અને પૂજ્ય અક્ષરવત્તસલસ્વામીની મુલાકાતથી શતાબ્દીની ઘટનાનો મર્મ ઉપસાવી આપ્યો છે.

પૂજ્ય શ્રી પ્રમુખસ્વામીની જીવન ઝાંખી, એમનાં જીવનકાર્યો, એમનું પ્રદાન તથા સેવા, સંઘશક્તિ અને બાળપ્રવૃત્તિનું આયોજન – એ બધી બાબતો આર્ટ પેપર પર કલાત્મક મુદ્રણ ધરાવતા આ અંકમાં જોવા મળે છે. એ દસ્તિએ આમાં એક બાજુ સંતની શાશ્વત ચેતનાનો સ્પર્શ થાય છે, તો બીજુ બાજુ મહોત્સવની ઉજવણીનો આલેખ આપીને દિવ્યને ભવ્ય બનાવવાના કાર્યને યોગ્ય રીતે દર્શાવી શકાયું છે અને એટલે જ આ સામયિક એટલે ગાગરમાં સાગર. ■

Reach the pinnacle of
SOPHISTICATION

THE SPIRE

3 BHK HAPPY LIVING & SHOPS

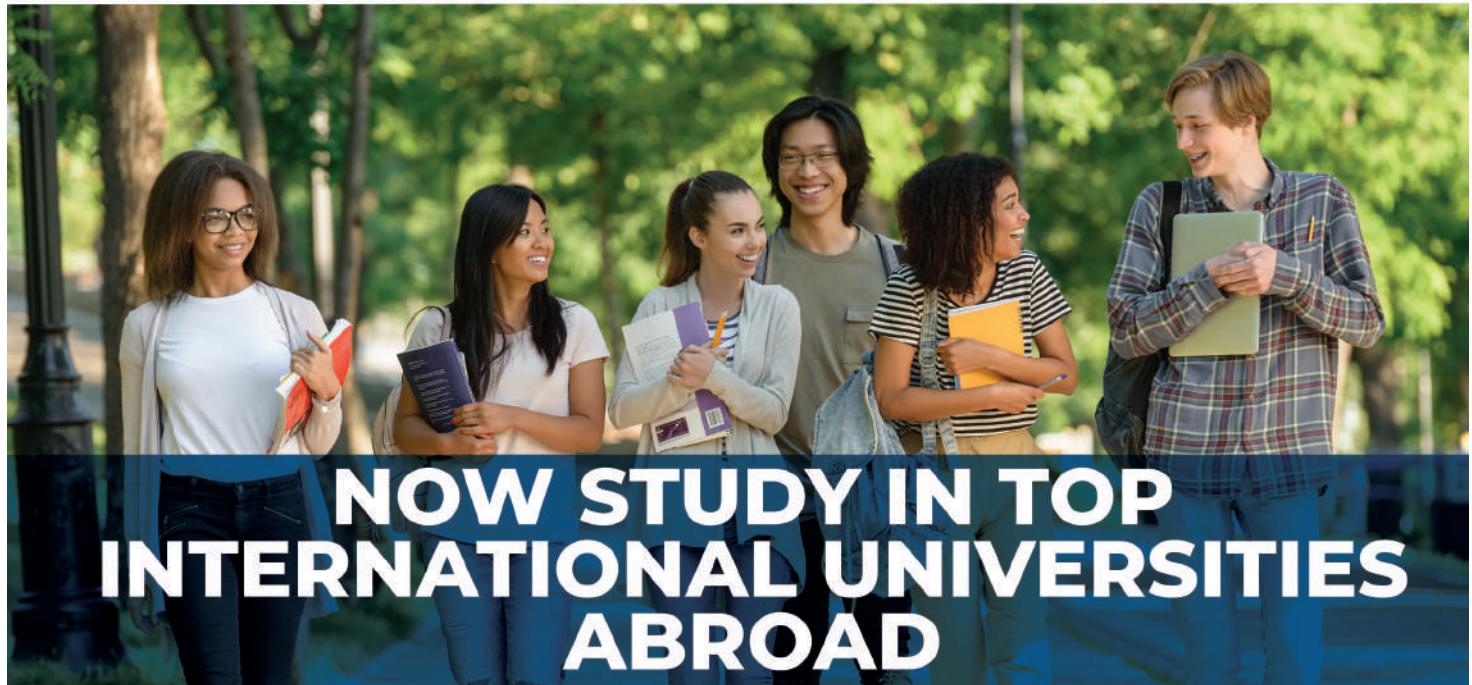
SCAN FOR LOCATION

Nr. Bharat Petrol Pump, Opp. Babylon Club
S.P. Ring Road, Ahmedabad 380060

CONTACT NO.
+91 75 75 00 92 77

SCAN FOR BROCHURE

NOW STUDY IN TOP INTERNATIONAL UNIVERSITIES ABROAD

CAN

US

AUS

NZ

UK

Call Now +91 9574008581

IELTS | STUDENT VISA

Ahmedabad (HO)

403, Shivalik Yash, Opp. Shastrinagar BRTS Bus Stand, 132nd Ring Road, Naranpura, Ahmedabad 380013, Gujarat
 +91 7927414445/46 | +91 99258 44422 | For any feedback write us on : feedback@shreehari.in | shreehari.in

New Ranip

209, 2nd Floor, Magnet Square, Nr. Sardar Chowk, New Ranip
 +91 9574008581

Nikol

415, Town Plaza, Nr. Raspan Arcade, Bhaktinagar Circle Road, Nikol, Ahmedabad 382350, Gujarat, INDIA
 +91 9512120068

Kalol

Shukan Avenue, Opp. Sindbad Hotel, Kalol Mehsana Highway, Kalol 382721, Gujarat, INDIA
 +91 9574008595

Mehsana

E 401-417, Joyos Hubtown, Modhera Cross Road Mehsana 384002, Gujarat, INDIA
 +91 9574008598

Bhavnagar

304/5, Surbhi Mall, Above Dominoz's Pizza, Wghawadi Road, Bhavnagar 364002, Gujarat, INDIA
 +91 2782471424

ખુશીઓથી રમશે આંગણું જયારે ઘરે બંધાશે પારણું

કયા દંપતીઓ લાભ લઈ શકે છે?

મહિલા

બંધ ટ્યૂબ્સ, વારેવાર IUI માં નિષ્ઠળતા, ઈડામાં ખરાબી અનિયભિત માસિક અને ગર્ભાશયમાં ગાંઢ હોવી

પુરુષ

ઓછા શુકાણું, શુન્ય શુકાણું, શુકાણુંઓની ધીમી ગતિશીલતા અને ખરાબ ગુણવત્તા

તમામ સુવિધા એકજ સ્થળે

અત્યાધુનિક IVF લેબ, સચોટ નિદાન, સફળ પરિણામ, IVFના પ્રથમ પ્રયત્ને ઉત્તમ સફળતા, પોતાનું ઈંડુ અને પોતાના જ શુકાણુથી IVF સારવારમાં અગ્રેસર, નિષ્ણાંત અને અનુભવી એમ્બ્રિઓલજિસ્ટની ટીમ, જેવા અત્યાધુનિક જિનેટિક ટેસ્ટ.

ઉપલબ્ધ સેવાઓ

IUI | IVF | ICSI

બ્લાસ્ટોસિસ્ટ કલ્યર | PGD/PGS એન્ડ્રોલોંગ્ઝ સર્જિકલ સ્પર્મ એસ્પિરેશન | કાયો પ્રિગર્વેશન એગા - સ્પર્મ - એમ્બર્યો | TESA | PESA
માઈક્રો TESE 4D સોનોગ્રાફી | એન્ડોસ્કોપી
NABL પ્રમાણિત લેબોરેટરી

ડૉ. આર. જી. પટેલ
(ઇન્ફિલ્ડિટી અને IVF સ્પેશયાલિસ્ટ)

15 બુન્દું + પરિવારને મળી
આઈ.વી.ઇફ. થી ખુશીઓ

90 દેશોના લોકોને સારવાર આપનારા

ટાઇમ્સ ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા
નેશનલ સર્વે ઓફ ફર્ટિલિટી ક્લિનિક
2019માં દ્વિતીય ક્રમાંક (પશ્ચિમ ઝોન)

Sunflower
Women's Hospital
Ahmedabad

132ફીટ રિંગ રોડ, હેલ્પેટ ચાર રસ્તા, ફાઈવ-ઇન રોડ, માનવ મેન્ટર પાસે, મેમનગર, અમદાવાદ-380 052. ગુજરાત (ભારત)
ફોન: +91 96786 07355, +91 96876 89846 | ફેક્સ: +91 79 2741 0020
E-mail: drrgpatel@sunflowerhospital.in | www.sunflowerhospital.in

COMPLETED PROJECTS

SOUTH BOPAL
TRADE CENTRE
RETAIL & WORK SPACE

RETAIL & WORK SPACES
AT SOUTH BOPAL

PR/GJ/AHMEDABAD/DASKROI/AUDA/CAA00341/051017
GUJRERA.GUJARAT.GOV.IN

WORLD
TRADE
TOWER
RETAIL & OFFICE SPACES
AT SG HIGHWAY

PR/GJ/AHMEDABAD/AHMEDABAD CITY/AUDA/CAA04785/AIC/160221
GUJRERA.GUJARAT.GOV.IN

NEW PROJECTS

RETAIL & OFFICE SPACES

AT AMBLI "T" JUNCTION

PR/GJ/AHMEDABAD/AHMEDABAD CITY/AUDA/CAA09112/290921
GUJRERA.GUJARAT.GOV.IN

3 BHK SERENE HOMES

AT SINDHU BHAVAN EXTENSION ROAD

PR/GJ/AHMEDABAD/AHMEDABAD CITY/AUDA/CAA09112/290921
GUJRERA.GUJARAT.GOV.IN

સંજ્યભાઈ પટેલ
(વિસલપુર)

+91 98254 42197

3 BHK
KIDS FRIENDLY HOMES
COMING SOON

OPPOSITE APOLLO INTERNATIONAL SCHOOL,
SOUTH BOPAL